

מבחר חדש (ארי קרט)
 עתה ימי כליו מלאו. ששה הדגורים
 העורר: ד"ר א. כרמון המורה: דוד שן
 המורה: מרת חיה בנים. תיא. רח הנוב 11

ILL. svolyam
 Főszerkesztő Dr. MARTON ERNO.
 A szerkesztést és kiadást felelős:
 SCHON DEZSO. - Kiadó: Mizrach
 Chadas Ltd., Tel-Aviv, Rechov Hanegev
 (volt Schlesinger) 11. sz. Telefon: 31677.

UJ KELET

MARTONERŐVÉL NAPILAP

LAOSZ FŐVÁROSÁT FENYEGETIK MÁR A LAZADÓ KOMMUNISTA CSAPATOK

Ellentétes hírek a hadihelyzet rosszabbodásáról
 Vientian, (Reuter, IFP, UPI). — Laosz kormány-csapatai felkészültek Vientian főváros védelmére, mert olyan hírek érkeznek, hogy a kommunista lázadók és segítőik déli irányban haladnak előre. A lázadók, k szerdán éjjel elfoglalták Mung Hat erődöt, mindössze 12 mérföldnyi távolságra vannak Szam Noja városától, amelynek közelében 80 falut elfoglaltak.

Ratikon tábornok, a laoszi hadsereg parancsnoka tegnap kijelentette, hogy 3500 főnyi lázadó hadsereg folytatja előrenyomulását dél felé és hogy a lázadók állandóan utánpótlást kapnak felszerelésben és reguláris csapatokban Észak-Vietnamtól.

Más források azt állítják, hogy a hadsereg által közölt adatokban sok a túlzás. A lázadók ugyan átkeltek a Nam folyón és elfoglalták annak nyugati partját, mind amellet a fővárosban nincs egyöntetű vélemény az offenzíva jellegéről, amelynek méreteit sem ismerik. Ha igaz, hogy szabályszerű vietnami hadsereg, amelyet túlzásig is támogat, halad elő re, akkor nincs kilátás arra, hogy Szam Noja városa ellenálljon és minden percben eleshet. A másik feltevés az, hogy csak a körzetben tevékenykedő guerilla-csapatok megmozdulásáról van szó, amelyek létszáma nem haladja meg a néhány száz embert. Ha ezek a csapatok támadni mernék Szam Noját, feltehető, hogy a kormánycsapatok erős ellenállásába fognak ütközni.

Amennyiben az első feltevés volna a helyes, ez azt jelentené, hogy Észak-Vietnam kormánya levetette árcát és nyíltan beavatkozott a laoszi katonai helyzetbe, amelyről eddig azt állították, hogy belső kommunista-barát lázadás idézte elő.

hogy Eisenhower a tagállamok külügyminiszterei előtt tartson előadást. Mindamel (Folytatás a 16-ik oldalon)

Mai számunk

16 oldal

Regényfolytatás
Keresztrefjvény

De Gaullet újra meghívták Amerikába

Befejeződtek az amerikai-francia megbeszélések Eisenhower elnök ma Skóciába repül pihenésre

Párizs, (IFP). — Tegnap befejeződtek a francia-amerikai tárgyalások azon az utolsó megbeszélésen, amely a Párisból mintegy 50 kilométerre fekvő Rambouillet palotában jött létre Eisenhower és De Gaulle elnökök között. Ezek a döntő jellegű tanácskozások először négy-szem közt folytak, majd később bevonták Michel Debré francia miniszterelnököt, Herter amerikai és De Merville francia külügyminisztert, valamint a két ország más magasrangú tisztviselőit.

Ezt megelőzően a Matignon-szállóban Herter amerikai külügyminiszter tárgyalta Debrével mindazoknak a problémáknak az átfogó megvitatásával, amelyek előzőleg a két állam-elnök között kerültek szóba. Eisenhower egyébként tegnap megjelent a NATO köz-

megszakították, hogy Debré és Herter utazhasson Rambouilletba a végleges tárgyalások folytatására.

Párizs, (Reuter). — Eisenhower elnök ismét meghívta De Gaulle tábornokot amerikai látogatásra. Mint ismeretes, De Gaullet már meghívták Amerikába közvetlenül azután, hogy elnöké választották, de a nyugati szövetségesekkel támadt nézeteltérései miatt nem utazott oda. Kiszivárogtak hírek szerint De Gaulle az újabb meghívásra azt válaszolta, hogy szívesen elfogadja és teljesíteni fogja, mihelyt a körülmények lehetővé teszik számára. Most azonban még nem tudja kötelezően megállapítani látogatásának terminusát.

Eisenhower egyébként tegnap megjelent a NATO köz-

pontjában, amelyet várattak arról értesítettek, hogy az elnök beszédet fog tartani a tanács 15 tagja előtt. Előbb azt terveztek, hogy az elnök rövid beszédet fog tartani politikai és katonai személyiségek számára a Németországban, Angliában és Franciaországban folytatott tanácskozásairól, amelyek Chruscsevvle való megbeszéléseinek előkészítését képezik. Tegnap délelőtt azonban, mielőtt Paul Henri Spaak főtitkárral és a NATO tanácsülésének

holland elnökével tanácskozott, hivatalosan közölték, hogy Eisenhower személyesen is megjelenik a tanács előtt. Eisenhower látogatása mindössze 10 percig tartott. Hír szerint az elnök arról biztosította a NATO tanácsát, hogy nem lesz újabb világháború, mert az Atlanti Szövetség ezt meg tudja akadályozni, ha szilárdan kitart az alapelvei mellett.

Mint ismeretes, Amerika, Franciaország és Anglia hűvösen fogadták a NATO kis államainak azt a javaslatát,

Kinai csapatok három helyen is behatoltak Kasmirba

Az indiai hadsereg nagyobb megerősítéseket küldött a vitás határvidekekre — Krishna Menon lesz az indiai UNO-delegáció vezetője

New Delhi, (Reuter, UPI, IFP). — Az egyik indiai hírgyűnköség jelentése szerint kínai csapatok három helyen behatoltak Kasmir területére. Jelzett pontok Akaszasi, Csang Tang és Haola. Ezen kívül a kínaiak elfoglalták az Indiához tartozó Minszar kiszögellést, amely 100 mérföldnyire benyúlik Tibetbe. A kínaiak a tibeti Ruduk és Gartuk városokat használják fel hadműveleik támpontjaiként. Ezen kívül a kínaiak repülőteret építettek Laa városától keletre Csang Tang körül-ében, amely teljes egészében indiai területen fekszik.

A kínaiak egy Csuzul nevű helységnél, ahol Indiának határerdőirtménye van, hatoltak be az indiai területre. Ruduk és Kasmirhoz tartozó Ladak országrész között a kínaiak széles stratégiai országot építettek.

Annak ellenére, hogy Nehru kijelentése szerint India továbbra is békés tárgyalásokkal igyekszik megoldani a határcsúszást, Indiában olyan hírek terjedtek el, hogy a hadsereg nagyobb utánpótlást küldött az elvitatott határvidekekre és nem tartják lehetetlennek, hogy katonai műveletet indítsanak az elfoglalt állások visszahódítására.

Nehru tegnap általános meglepetésre bejelentette a parlamentben, hogy Krishna Menon lemondott ugyan mint hadügyminiszter, de az előző terveknek megfelelően New-Yorkba indul, mint INO-küldöttségének vezetője. A szocialista ellenzék vezérének azor: kijelentésére, hogy nem volna helyes, ha a hadügyminiszter ezekben az órákban elhagyná az országot, Nehru kijelentette, hogy a kínai határon nem alakul ki olyan helyzet, amely megindokolná, hogy Menon megváltoztassa munkatervét. Ha azonban szükségesnek mutatkozik, Menon azonnal vissza fog térni Indiába. A határvidek katonai felügyelete jó kezében van és „nem hiszem, hogy helye volna aggod-

lomnak ebben a kérdésben” — mondta Nehru.

Krisna Menon egyébként tegnap a hadsereg vezérkari főnökkel, akivel fennálló ellentétéről a parlamentben éles viták folytak. A két személyiség együtt jelent meg egy pilótaiskola megnyitói ünnepségen.

A KOMMUNISTÁK NYUJTOTTÁK BE AZ ELSŐ JELÖLŐLISTÁT A KNESZETHEZ

A progresszív párt kifogásolja a kerületi választásokról rendezett nyilvános tárgyalásokat

Tegnap nyújtották be Züssmann főbíróhoz, az országos választási bizottság elnökéhez az első képviselő-jelölt-listát a novemberi Kneszet-választásokra. Az első lista a kommunista párt, amelyet Eszter Wilenszka nyújtott be. Ezenkívül a vallásos jellegű személyi listát is benyújtották a központi választási bizottsághoz.

A központi választási bizottság sajtófőnöke tegnap közölte, hogy kedden, szeptember 8-án este 7 órakor lezárják a bizottság Tel-Avivban, a Daniel Frisch utca 10 szám alatti épületének kapuját és ezután már csak az a párt nyújthat be jelölőlístát, amelynek képviselője a kapuzárás percében az épületen belül tartózkodik.

A kaput nem fogják kinyitni, amíg Joél Züssmann főbíró, a bizottság elnöke át nem vizsgálta a benyújtott listákat és kihirdeti, hogy azokat a törvény értelmében szabályosan benyújtották. A progresszív párt tegnap sajtóközleményben elítélte a Mápaj azon kísérleteit, hogy

pártonkívüli elemeket vonjon be a választási harcba. A kormány megemlíti, hogy a dr. Jigál Jádín (J)nöksége alatt működő tudósokból álló bizottság, amely a kerületi választási rendszer bevezetésének lehetőségét tanulmányozza, a Mápaj malmára hajtja a vizet azzal, hogy nyilvános tárgyalásokat közzélenül a választások előtt kezd meg.

A progresszív párt ugyan-csak közölte, hogy más pártoktól eltérően nem állít fel külön kisebbségi listát, hanem druz és arab tagozatának vezetői a párt jelölőlístáján fognak szerepelni.

Kinai kémeket végeztek ki Kantonban

Peking, (IFP). — A pekingi rádió közlése szerint a nemzeti Kína öt kémjét szeptember elsején Kantonban agyonlőtték. A haláraitélték a kémkedésen kívül szabotázs is foglalkoztak. Kanton biztonsági szolgálatát az elmúlt két hétben több mint husz formozal kémét tartóztatott le.

Felújítják a leszerelési tárgyalásokat

London, (IFP). — A Szovjetunió és a nyugati nagyhatalmak megállapodtak arról, miként újítsák fel a tárgyalásokat a Kelet és Nyugat között a leszerelési kérdésben. Az erre vonatkozó hivatalos közlemény rövidesen, talán még a hét vége előtt megjelenik, az érdekelt államok fővárosaiban. Valószínűnek tartják azonban, hogy a tárgyalásokat nem kezdik meg az év vége, vagy a jövő év kezdete előtt, hogy az érdekelt hatalmaknak lehetővé tegyék terveik tanulmányozását és szükség szerinti módosítását.

Argentínában elmozdították a vezérkari főnököt és letartóztattak 15 tábornokot

Cardoba helyőrsége megtagadta az engedelmességet

Buenos Aires, (UPI). — Argentínában tegnap újabb katonai válság tört ki, miután Albio Agaja hadügyminiszter felfüggesztette állásából Carlos Torenzo Montaro tábornok, vezérkari fő-

nököt. Az intézkedést megelőző éjszakán a hadügyminiszter órákon át tartó megbeszélést folytatott a hadsereg parancsnokló tábornokaival. A válságot a kormány párti és a magukat nacionalistáknak nevező egykori peronista tiszték közötti ellentétek robbantották ki. Az elmozdított vezérkari főnök nacionalista volt. Vele együtt további tiszteket fűggesztettek fel, későbbi jelentések pedig azt mondják, hogy 15 tábornokot őrizetbe vettek.

Cordoba városában a vezérkari főnök felfüggesztése nyílt ellenszegülésre vezetett a hadsereg körében. A helyőrség parancsnoka nyilatkozatot adott ki, amelyben közli, hogy egységgel kizárólag a felfüggesztett vezérkari főnök parancsainak fognak engedelmessékedni. A cordobai helyőrség magatartása komoly válságot jelent Cordoba, amely Argentina harmadik legna-

gyobb városa, mindig a lázadások központja volt és négy évvel ezelőtt itt tört ki a forradalom Peron ellen is. Ugyancsak itt történt a megmozdulás júniusban az ugynevezett nacionalista tiszték ellen.

Későbbi jelentések megerősítették a hírt, hogy a hadügyminisztérium elrendelte 15 gyalogsági tábornok letartóztatását, mert nyíltan kifejezést adtak a vezérkari főnök felfüggesztése feletti elégedetlenségüknek.

NÉGYÉVES KORIG MINDEN GYERMEKET IMMUNIZÁLNI KELL A BÉNULÁS ELLEN

Dr. Albert Sabin hajlandó a szükséges mennyiségű szérumot átadni

Dr. Albert Sabin, az élő vírusokból előállított és tablettá formában is bevehető gyermekparalízis elleni szérum feltalálója tegnap tel-avivi sajtókonferencián kijelentette, hogy okvetle-

nül szükségesnek tartja minden gyermeknek egy-napostól négyéves korig való immunizálását.

Dr. Sabin elmondotta, hogy megfelelő mennyiségű szérum áll rendelkezésére, amelyet hajlandó az izraeli egészségügyi hatóságoknak átadni. Véleménye szerint csak az eddig használt Salk-szérumnak köszönhető, hogy az ideán Izraelben nem volt több, mint 550 gyermekbénulásos eset, mindamellett ő az általa feltalált szérumot hatásosabbnak tartja a Salkénál.

A felnőtteknek sem árt, ha beveszik a szérumot — fejezte be Sabin, aki rendkívül elismeréssel nyilatkozott az izraeli orvostudomány színvonaláról.

Iskolában,
jobban tanul, üdöbb lesz

gyermeke, ha

AROMATIC

likóriát — tejjel — iszik
eggel, este.

BAJ LESZ

elfelejtetem „SC HAZAJIT”
Ezra otaját hozni a feleségemnek. Ez az egyetlen otaj, amelyet C. D.
otjással finomítanak. — Az elemzési szakértők ajánlják, mert táplálóbb, ízletesebb, egészségesebb és feleségem azt mondja, hogy nincs hozzá hasonló salátához, hús- és sütevény sültéshez.

VEGYE MEG SÁBBATRA

AlHét

TEGNAP MEGJELENT FRISS SZÁMÁT.
Nagy nyeresémpályázatunk 1. sz. szelvénye és a sorsolásra vonatkozó részletek ebben a számunkban találhatók.

ARA VÁLTOZATLANUL 300 PRUTA.

LUSZTIG FERENCNEK
70-IK SZÜLETÉSNAJJA
ALKALMÁBÓL

MÉG SOK HOSSZU ÉS BOLDOG ÉVET KIVANNAK
VÁRDA, KLARI ÉS LONY FEINSTEIN.

Szeretett, jó férjem és édesapánk

BARUCH HILLEL (Marosvásárhely-Segesvár)

AZKÁRAJA ÉS SIRKÓAVATÁSA

csütörtökön, szept. 10-én (csütörtök) d. u. 4.15-kor a hálfaí Bék Haalimban. — Kibőn autóbussz délután 4 órakor az Acmomozól elől. A gyászoló család

Felejtethetlen édesanyánk, nagyanyánk, bábink

Év. Bein Józsefné (Nagyiszteben)

SIRKÓVÉRT, vasárnap, szept. 3. szeptember 6-án d. u. 4 órakor avatják a hálfaí (Khat Beach) temetőben. Autóbussz 45, 46 (új kapunál). A gyászoló család

LEVEL
CSEHSZLOVAKIÁBÓL

Néhány nappal ezelőtt leváltás folyt le Jicchák Ben Cvi államelnök és a csehszlovákiai zsidóság központi szervezete között. Nem az államelnök volt a kezdeményező. A cseh-morvaországi és szlovákiai zsidóság központi tanácsai együttes feliratukban azt kérték az elnöktől, vesse latba minden befolyását az Izrael és Nyugat-Németország között létrejött fegyverzetet hatálytalansítására.

Közvetlenül, hogy Csehszlovákiában és a többi népi-demokrata országokban élő zsidó hitközségek tanácsai szabad akaratukból cselekedhetnek. Demokratiкус, önrendelkezési jogukból folyik az is, hogy nem is gondolnak alijjára, nem is próbálkoznak azzal, hogy egyenként, vagy tömegesen abba az országba jöjjenek, amelyet a fölöttük uralkodó kormányok frazeológiájával alighanem ők is a nyugati imperializmus előretöltött támaszpontjának tartanak a Közelkeleten. Így nyilván semmi szerepe nem volt ebben a levélben a prágai kormány, amely már több alkalommal kimutatta, milyen rokonszenvvel viseltetik Izrael iránt...

Az etnoki iroda válasza a csehszlovák zsidók kérdésére bős és megfontolt politikai cselekedet volt. Az elnök mindenekelőtt örömeinek adott kifejezést afelől, hogy a csehszlovák zsidóság ilyen meleg érdeklődést mutat Izrael és intézményeinek működése iránt és hogy figyelemmel kíséri Izrael parlamentjének, a Kneszetnek tanácskozásait. Izrael nemcsak, hogy gondoskodik az európai tragédiában elpusztult zsidó áldozatok szent emlékének megőrzéséről, többet tett ennél: pusztán létrejöttével azt a célt szolgálja, hogy hasonló tragédia többé sohasem fordulhasson elő. Izrael az európai tragédia maradványainak szézeit fogadta be. Az új otthonukban meggyőződésük, hogy az életének biztosítása végett pedig szükség van hadseregére és honvédelemre és a Nyugat-Németországgal kötött üzlet is ezt a célt szolgálta. Hiszen tudnivaló, hogy Izrael szomszédai mind a mai napig nem békültek meg létezésével és nyíltan hirdetik, hogy az ország elpusztítására törek. Segíti őket ebben a törekvésükben az az óriási mennyiségű fegyver, amelyet a világ különböző részeiből kapnak. Ezért Izrael elnöke arra kéri a csehszlovák zsidóságot, tegyen meg mindent, hogy a csehszlovákiai kormány szüntesse meg fegyverszállításait az arab államoknak.

Nem tudjuk, hogy a csehszlovákiai zsidóság központi tanácsa teljesíteni fogja-e és tudja-e az államelnök kérését. Vajon azzal a spontán elhatározással, amelylyel Izrael elnökehez fordultak, elmehetnek-e Prágába is, azt kérve annak kormányától, ne tölje fegyverekkel azt az arab világot, amely a zsidó nép államának elpusztítására tör?

Irta: Barzilay István

A FÖLDALATTI

Ugyanaz a Mápáj, amely évtizedek óta harcol a szombati közlekedésért, Haifa felmondott arról, hogy a földalatti vasút szombaton is üzemben legyen. Mert az a határozat, amelyet a haifai városi tanács a Mápáj kezdeményezésére elfogadott, voltaképpen egyet jelent azzal, hogy a haifai metro nem fog utasokat vinni szombaton a Kármelre és onnan vissza. Ugy szól a döntés, hogy a szombati üzemeltetés kérdésében a megválasztandó új városi tanács fontolni — addig pedig a földalatti pihenni fog a hetedik napon. Elképzelhető-e, hogy az új városi tanács megváltoztatja majd a precedens-t, amelyet ez a határozat teremt azzal, hogy a földalatti csak hétköznapokon kezdi meg a járatát?

Nem nehéz megfejteni, hogy mi van a Mápáj rejtélyesnek tűnő határozata mögött. Nemcsak helyi, hanem országos politikai kalkulációk vezették. Az Áchdut Ávodá és Mápám haifai városatyái és hivatalos lapjaiknak vezércikkjei, akik most haragosan támadják a haifai koalíciós partnert, magukra vessenek, mert ez a két párt — főként az Áchdut Ávodá — okozta azt, hogy a Mápáj más koalíciós partnerek után szolgálat, akikkel a választások után kevésebb feltételek mellett köthet megállapodást, kormányalakításra és városi politikában való együttműködésre. Korábbi szövetségüket és a városi tanácsokban teljes felfordulást idézett elő a baloldali partnereknek minden esetben az Áchdut Ávodá által kezdeményezett magatartása. Most aztán nagyot fordult a kocka, a Mápáj úgy látszik nyitva akarja tartani a kaput más pártok számára, melyek az Áchdut Ávodá nyelvezetével a „burzsoáz és klerikális reakció” jelzővel illetetők. A haifai városi tanács szavazásán együtt haladt a Mápáj, a klérionista párt és a nemzeti vallásos párt. Előrelépett jelzése az annak, hogy milyen koalíció jöhet létre a választások után, természetesen, ha a szavazópolgárok is így akarják.

A Mápáj kockázatot vállalt ezzel a határozattal, mert kétségtelen, hogy az rendkívül népszerűtlen a szabadgondolkodású haifai munkásság körében. A vallásos körökben érzett elégtétel gyümölcseit pedig a voksokban nem a Mápáj, hanem a vallásos pártok fogják learatni. Haladott polgári körök viszont, amelyek talán ingadoztak a Mápáj és valamely polgári párt között, alighanem emlékezni fognak Gerson Kaminka városi tanácsosnak a tanácsülésen mondott beszédére, amelyben a Mápáj részéről „egy szigorúan rentabilitási számításokra épített vállalkozás epolitizálását” látta az elfogadott javaslatban. Azokat a köröket pedig, melyek eddig megbékültek azzal, hogy az autóbussz közlekedjék szombaton, kétszínűséggel vádolta, mert szombati szüneteltetésre kényszerítik a földalatti, „amely nem látható és nem csap lármát az utcán”, tehát még az sem állítható vele kapcsolatban, hogy szombati közlekedése megbontotta volna az izraeli utca hagyományos jellegét.

LUPTALPBETÉT
szándékban is bortható, gipszmintára.
SERVÍKÓTÓ, amerikai rendszerű, éjjel-nappal viselhető.
HASKÓTÓ, GUMIHARISNYA
Vámos Béla orthopaed specialista
155 Dízengonf 155

REALISABB
KORTESHABORU
KERETIK

A Mápáj választási vezérkarának a helycsoportok kortesei előtt való felvonulása talán realisabb vagyára fogja terebel a választási harcot a Mápáj és a Cherut között. Levi Esko, pénzügyminiszter adataival jött, miután beszédének bevezetőjében megindokolta, hogy ezt miért teszi. „Ménáchem Begin azzal vádol bennünket, hogy eipazarotunk négy milliárd fontot, amellyel a világ zsidósága és más barátaink segítették államfejlesztési munkánkat. Begin a négyüléseken feltette a kérdést, hogy vajon az ország minden lakosa, csecsemőtől végig, megkapta a maga részét, kétezer dollárt a külföldi jövedelmekből?”

Ezért aztán Levy Esko „elszámolt” az állam külföldi bevételeivel és aki okosan találja a felsorolt számok között, azt is kiszámíthatja, hogy mennyibe került Izraelnek, az állam fennállása óta a hadsereg és a honvédelem. Minthogy a pénzügyminiszter nem mondta ki világosan ezt a számot, mi is tartózkodunk attól.

Mert a választási propaganda, már ebben a korai periódusában átesapott erre a kevése területre. Abbeigyekzetében, hogy a milliók elpazarlását a Mápájra rábizonyítsa, a Cherut azt állítja, hogy a kormány nem szabad megbújnia a hadügyi költségvetés titkosága mögött. „Hozzák nyilvánosságra ezeket az adatokat is” — követeli a Cherut a gyűléseken és ezt követelte Arje Ben Eliezer Cherut képviselő is, amikor a Máávir hasábjain Ába Evnenl vitakozott. A volt nagykövet ugyanis, aki most állandó cikkírója a Máávirnak, szintén tiltakozott a négy milliárd font elpazarlásának vádjá ellen.

Az ország közvéleménye reméli, hogy ezek után okosabb módon fogják a Mápáj pazarlással vádolni. Mondjuk azzal, hogy rosszul használták fel, vagy részben el is szikkasztották az országfejlesztési célokra szánt milliók — 10 százalékat. Vagy akár csak 5 százalékát. Az is szép pénz, 200 millió font. De kérünk pontos adatokat. Hogy vizitáló medencéknél elpazarolták „X” fontot, rossz vállalkozásokba ölték be „Y” fontot, ajándékba adtak a Szolot Bonénak „Z” fontot. A választópolgár izgalmasan érdekesnek találja ezeket a számokat és hinne bennük.

SIKUN IZRAELBEN ÉS ANGLIÁBAN

A Davar a napokban közölte egyik olvasójának levelét az angliai lakásviszonyokról. Az olvasó Oxfordban járt, ahol az egyetemen kezében nyomtak egy tanulmányt arról a problémáról. A Váádi Szalib-esetben kapcsolatban az izraeli lakásprobléma aktuálisabbá vált, ezért közli az angliai adatokat, amelyek a következőképpen adják: Angliában 14 millió 500 ezer lakás van. Ezek közül 7 milliónak nincs fürdőháza, lakóik teknőben vagy nagy lábasokban mosakodnak. Több mint három millió lakásnak nincs WC-je, vagy pedig ha van, azt több család használja. Több mint két millió konyhában nincs mosogatótál. Több mint egymillió esetben a főzőkemence a lakás kívül van. A gazdag Angliában ez rendben is van. Csak mi, a szegény Izrael nem engedhetjük meg magunknak a nyomortanyák luxusát...

London, augusztus

Eletem egyik nagy csodája. Most láttam először. A modernség és ócskaság furcsa keveréke.

Már Zürichben a repülőtéren láttam, hogy a dolgok a Csatorna tulsó oldalán furcsán állanak. A büffében egy amerikai ur angol pénzzel akart fizetni, úgy látszik másfajta pénze nem volt már neki. Félmarék aprópénzt tett ki a pultra nagy vállvonogatás közben.

— Vegye el, amennyi jár, — mondta a büffés hölgynek, — sohasem fogok a pénzközlő elgázolni. Márpedig ha a féltetvértük nem érti meg őket, mit szólnak az idegenek?

A yardjukhoz, a poundjukhoz, a stonehoz, meg a többi mértékegységhez. Egy üzletben a néhány deka keksz árát a kereskedő egy listáról olvasa le, kiszámítani ceruzával kelte neki. Minden portékát más sulyal mérnek.

Aztán felültem az autobuszokra, amely még mindig balra hajt, pedig egész Európa jobboldalon közlekedik már, — és megláttam a Nord 16. utcáit. Minden utcában ugyanazok az egyformák házak. Az egymáshoz ragasztott egyemeletes, sötét téglás házak úgy sorakoznak fel egymás mellett, mint egy kisse viseletes, sötét mundaiba öltöztetett katonai alakulat. Péntek este még azt is megtudtam rólok, hogy nem szeretik a pontyot. Furcsa nép. Valamikor a félvilágot uralták. Azt hiszem, ez valami nagy tévedés volt. Az angolok ma már ezt egyedül is belátják. Tőlük telhetően igyekeznek is a dolgot visszacsinálni.

Persze, bent a városban Londonnak is meg vannak a maga nagy épületei és szép palota-sora. Dehát az emberek nem az Oxford Streeten, nem a Regent Streeten és nem is a Piccadillyn, vagy a Trafalgare Squareon laknak. A londoni zsidók sem laknak mind a Golders Green kertés villáiban. A nagy tömeg a Nord meg az East kerületeiben, meg a sokféle külvárosban lakik. A feketetégélás, teljesen egyforma házsorokban, ezekben a sokszor félkilométerre is elhúzódt egyemeletes vasúti baktériaházakban. Hogy éjjel hogyan találnak haza saját házaikba, azt nem tudom. Ounslowban, ahol a földalatti még a föld felett szalad, ameddig a szem ellát mindent ugyanazokat a házakat láthatod, ugyanazzal a csucos tetővel, sötétteglá homlokzattal, kiugrókkal, kapukkal, ablakkal.

London nem egy város, hanem sok vidéki városnak, apró „stételi”-nek a gyűjteménye. Ezeknek a székhelye a West End. Ezt viszont csak a külföldiek látogadják, a jó vidékiek nem nagyon ismerik.

Párizsban minden utca érdekes, Rómában a legtöbb lakóház egy kis müredek, de a sötét uniformisba öltözött egyforma házak, a londoni polgárnak ezek a füstös kis „az én házam az én váram”-jai, mint valami régi máabará építmények hatnak az idegenre. Ha a házak előtt parkoló modern kocnikat látom, a Beer-Séva határában sátorozó beduinok jutnak eszembe, a vezér sátra előtt álló Cadillax kocsival.

A borbély azt mondja, nem lehet segédet kapni, ezért dolgozik egyedül. Az üzlet a Stamford Hill egyik mellékutcajában van, nem valami elegáns borbélyműhely. A mester jiddisül is beszél. Azt ajánlom neki, jöjjön Tel Avivba, itt majd kap segédet eleget. Nevet. — Ott nagyon sok a zsidó, — mondja. — A műhelyben várakozó szakállas, meg pájészes emberekre mutatok: — Ugy látom itt is zsidók a kuncsajtjal.

Irta: Salamon Mihály

— Pénteken igen, de hétköznap a gojokból élek. Izraelben majd egyszer hoidayra fogok elmenni, — mondja aztán, — majd ha lesz rá pénzem.

— Hát mióta él Londonban? — En már itt születtem. — És még mindig nem spórolt össze egy izraeli utra való kötséget? Hát érdekes akkor Londonban élni? — kérdezem tőle. — Egy izraeli borbély ennyi idő után biztosan el tudna jönni hoidayre Londonba.

Tamaskodva néz rám. Nemcsak ő, de a zsidó kuncsajtok is, akik most már egyre nagyobb számban jelennek meg a bolt ajtajában. Az embernek az az érzése, hogy messzeföldön nem található Londonban borbélyüzlet.

Később az ismerősöktől megtudom, hogy tényleg kevés a rendes borbély. Női fodrászhoz is az asszonyok a város belsejébe kell bemenjenek, — sokszor egy órát is utaznak az autobuszon, míg egy rendes fodrászhoz eljutnak. Hogy miért? Az egyik Pestről elkerült ismerős hölgy fodrásza — Franciaországból került Londonba — azt mondja, az angol asszonyok nem olyan pedánsak a frizurájukra. A jó fodrászokat csak a Bécsből, meg Pestről jött hölgyek keresik.

A tel-avivi fodrászokra gondolok. Legtöbbje azt hiszem akár minden évben megkeres egy londoni hoidayre-vakót. Talán többet is.

Persze ezek csak apróságok, de az idegen embert ezek az apróságok fogják meg. A rossz borbélyok és a nem nagyon gusztyus borbélyműhelyek, a fogpiszkáló, amelyet angol uriember soha nem használ, — a Swissair valószínűleg a kontinentális felfogás kihangsúlyozására mellékel az uszonához egy elegáns csont fogpiszkálót. Aztán, ahogyan az autobuszon találkozók ismerősök egymást megelőzve igyekeznek a másik jegyet számba megy. Dehát miért nem a vasuti jegyet váltják meg, esetleg a repülőjegyet Izraelbe?

Az egyik nap a régi East utcáit járom, meg a sikátorokat, amelyekben talán száz éveken át lakott a Keletről jött zsidóság. A szabók, a fottisztítók, a kis kreislerosok, meg imakönyvtékek közülük — így mondják, — régen itthagyták már a feketetégélás házak nyomortanyáit, a „polgárság”, az északi kerületekbe, az „ajse-rok” pedig a Golders Green-be tettek át családi székhelyüket. Itt csak a lemaradtak, a „bátlanok” tartanak ki, akiknek sehog sem sikerült a napos oldalra átkerülniük. A mezuzával ellátott házkapukról meg boltajtókról mindenesetre úgy látom, elég szép számban vannak még itt jelen s az egyik sarokon a „Máczikéj Hádász” templom is erről tanuskodni. A templom bejáratánál frissen ragasztott fehér plakáton ez a Tóra-parancs díszel: „Lo táane beráchád éd sáker — ne tégy felebarátod ellen hamis tanubizonyosat”. Hogy a felírás miért lett most aktuális a Whitechapel környékén, arra sehog sem tudtam rájönni.

A hires Whitechapel széles fűtcája egyébként egészen nagyvárosi jellegű mutat. Annál lehangozóbb a szűk mellékuták és sikátorok világa, ahová napfény talán sohasem jut el. Ismerőseimmel a Brick Lane hosszú téglafalai mellett

haladok, a sötét utca kövén itt-ott négerrek beszélgetnek, a régi boltok ajtajában öreg zsidó bácsik álldognak, a vigasztalan környék felett a közeli sórgyár meleg bráha szaga terjeng.

Itt étek tehát talán többszáz éven át, reménykedve a jobb jövőben vagy egy szerencsésebb továbbvándorlás lehetőségében. A máskorületbe elkerült tehetősebbeknek ilyen gondjaink már nincsenek. De ők, a lemaradtok, vajon mire várnak?

A vallásos tömeg a Nord 16-ban összpontosul. Nagyon sok közte a magyar-zsidó. Ha így a gátluban látom őket, mindig a cigánylányról szóló régi mesére gondolok. A szép cigánylányba, aki apjával, az öreg cigánylány koldulásból tartotta fenn magát, beleszeret az ifjú királyi és feleségül veszi. A fiatal pár boldogan él a királyi kastélyban. Egy idő múlva azonban a királyfi azt veszi észre, hogy ifju felesége naponta egy-két órára eltűnik és ilyenkor mindig a palota egyik szobájába zárkózik be. Egyezzer aztán meglesli és akkor a kővetkezőt látja: a fiatal asszony, miután ajtóat ablakot bezárt maga mögött, régi rongyaiba öltözik és miután a szobájából és székéről kajaárokat, meg kenyérdarabokat helyezett el, nyakába veszi a régi koldustársnyáját és aztán minden krajcár, vagy kenyérdarab előtt megállva, elmondja régi mondókáját, majd az alaminázt tartisznyájába sepreve, nagy hálálkodások közepette indul tovább a „szomszédház” felé.

A király a szép cigánylányt már megváltotta és új országába is magával vitte. Mit akarnak éppen ők, ott a régi világban? A vallásos zsidóság megszokta, hogy idegen környezetben, valami ellen mindig védekezze éje a maga életét. Most ezt folytatni akarja. Londonban tizezével él a vallásos zsidó. A templomok szufova vannak. Vannak chaszid és askenáz templomok, kóser mézsárszékék és vendéglők. Az egyik utcában becsukott kóser vendéglőt látok.

— Nem ment neki, — mondják az ismerősök. — Miért, hát nem volt kóser?

— De igen, — felelik kta luza-vona után, — de nem „olyan egészen kóser”.

Vannak vallásos vendéglők, meg üzletek, de vannak még vallásosabbak és egészen vallásosak is. Hetenként megjön a különféle rabbinátustól az új meg új lista, a különféle gyarak cukorka, csokoládé, meg egyéb készítményeiről, amiket nem szabad fogyasztani. (Az ételmezer gyarak valóban sok treffi dolgot gyártanak.) Egyedülálló intézményük a „Sátnez Büro”, amelynek rabbiáj ocsó díjazás mellett a különféle konfekció üzemek kész ruháit vizsgálják felül, hogy vallási szempontból megfelelnek-e. Mindez milyen szépen ilene bele a bné-bráki, cfái, vagy jeruzsálemi környezetbe. De milyen furcsán és idegenül hat rám a goj világban.

Ugyanez a zsidóság olyan vallásos ifjuságot nevel, amiért csak irigyelni lehet őket. De miért itt kint az idegenben, — kérdezem magamban állandóan, — miért nem odahaza, a szegény zsidó lány új királyi palotájában?

A zsidóság mint a csiga a házát, viszi meg mindig magával mindenholva a maga külön gettóját.

A rokonokkal az Oxford Street áruházaft járom. Sem (A cikk vége a túldalalon) 1959 IX 4 Uj Kelet 3

KAMATMENTESEN vásároljon rászáltozó eredeti árákon Supergas-t, bűtort, terrasz-bűtort, mosógépet, varrógépet, rádiót, fért-, női- és gyermekruhát, szőnyeget, textil, cipőt, gyerekágyat, optikai cikkeket, galanteria-árukat, ékszert, kerékpárt, ágyamillót. Függönyök dekorációjával, vagy anélkül.

TAAM HAIM
17 ALLENBYN TER, TEL AVIV

SZIVMŰTÉT

Írta: Zoltán Dezső

Ülök a Beilinson kórház folyosóján, szemem előre-szegezem, a libbenőszármnya ajtóra meredek. Sokan vagyunk itt, mert sokan vannak benn a műtőtermekben. Egyik ül, görnyedten, fejét kezébe hajtva, a másik szaladgál a fülledt folyosón, ahol olyan a csend, hogy a légy zümmögését is meghallani. Benn a műtőkben az életért, az egészségért folyik a bajvívás, idekinn pedig az aggodalom, a szívet pánccélnként feszítő félelem az ur. A szív verését is meghallod, amikor fejpattan a szárnnyas ajtó és a hordágyon kigördítik a beteget, akin most szántott az operátor kése. És milyen gyakran pattan a szárnnyas ajtó. Nagyüzem a Beilinson műtője. Milyen sárgák és milyen sápadtak a szegények, akiket utjukra küldenek. Karjukba, lábukba, orrukba csövet vezetnek, azokon át csöpög egyenként lassúsággal a vér, a sósvíz, a szőlőcukor, meg Isten tudja mi minden kell az ilyen gyógyítókéssel megtámadt testnek.

Egy percig tart az egész, míg a hozzátartozók rávetik tekintetüket a túlsó oldalról visszatért viaszszárga arcára és már elnyeli őt, szegényt a felvonó, hordágyastól, szőlőcukrostól.

Szívűtét folyik az egyik műtőben, a zárt ajtó mögött. Ezerszer pergetem le magamnak a nagy operációt. Ismerem már csinálóját ennek a műtőnek, Evék óta érdeklődöm felőle. Érdekel az a bátorság, amivel élő ember neki mer vágni ennek az istenkísértéssel páros vállalkozásnak, hogy embertársa szívébe nyul a pusztá kezével, gyakorlott ujjával, oda bele az aortába és tágitja az elszűkült főesatornát, köröz benne, feszíti, hogy azonnal szabad áramlása legyen a vérnek, szakadjon fel a nehéz lélegzése a betegnek, kerüljön vére kellő mennyiségben a nemes szervekhez, melyek évek óta satnyulnak, paralízálódnak.

Folyik a szívűtét oda-benn. Pausner professzor, ez a negyvenéves, szerény külsejű férfi figyelmek teljes összpontosításával hajol a felnyitott mellkasú beteg fölé. A szív felé tart a kezével. Az ő szíve, az én drága nővérem, anyám helyetti anyám szíve felé.

Évek óta érdeklődöm a szívűtétet iránt, amióta a nővérem felett kimenték a verdiktet, hogy oda kell felelnie a kés alá. Evtől évre halogattuk, csodákba bízva és a szív egyre csak romlott. És most itt az elérkezett idő, az idő, amitől úgy féltünk. A család, a barátok. Ahik úgy szeretik.

Itt vagyunk kinn a folyosón és nem beszélünk egymással. Mindannyian a magunk aggodalmával vagyunk elterelve. A férjnek, szegénynek jó. Beletemetkezik a Zsoltoáros költeményeibe és azt mormolja. Már napok óta azon él. Ott van az aktatáskájában az imakönyv és amikor szusszantásnyi ideje van, vagy az egyedüljelt, várakozás kényszerű percel, rögtön utánanyul a mentődvnek, Dávid király verseinek és attól reméli, hogy visszaadja élete párját, azt az asszonyt, aki harmincöt éve áll mellette szilárd hűséggel, együvé tartozással.

Ki tudja mióta perog már a műtét? Órák teltek el, amióta bevitték a műtőbe. Talán már keltegetik is ott, az oxigénkamrában, de én még gondolatban annál a pillanatnál tartok, amikor a szívébe nyul a professzor. A professzor nem is tudja, nem is tudhatja, hogy milyen szív továbbdobogásáért küzd. Honnan is tudná?

Honnan is tudhatná, hogy az a szív, mely erős és egészséges volt, mi viselt el, mit

kellott elviselnie a rémület idején? Ennek a szívnek a tulajdonosa Mengele mellett állt az auschwitzi lágerban, felirónó volt, ő jegyezte fel azoknak a nevét, akiket életre, kényszermunkára ítélte a szörny. Tudta jól, mi vár azokra, akik balra mennek és mi azokra, akik jobbra. Ismerte a lágerélet szörnyeségeit, ezer praktikáját. Be-téve tudta a törvényt, az írott és íratlan törvényt ennek a halálgyárnak és ismerte azokat a kicsiny részeket, melyeken át segítséget lehetett nyújtani a szenvedőknek. Éjszakánként átló-podzott a barakkokba és élelmet, ruhaneműt, szappant, fogpasztát vitt a C lágerbe és igyekezett igazságosan elosztani. Ugy vártak rá, mint a Megváltóra. Sok emberen tudott segíteni, nagy gyakorlata volt benne, egész élete a mások szenvedéseinek a könnyítésében zajlott le. Csak egy valakin nem tudott segíteni. Kedvenc hugán, akit két gyönyörű gyerekével darván löktek oda baloldalra amikor leszálltak az auschwitzi láger udvarán a vasúti kocsi. Ő pedig ott állt és látta, tehetetlenül látta, hogyan viszik az övét. Csoda e, hogy ez a szív idekerült? Ide, Pausner professzor asztalára?

Csak néhány éve operálnak szívet Izraelben. Pausner ez a fiatal nagytudású sebész Amerikában sajátította el a szív és tüdősebészet művészetét. Azóta hetenként több mellkast is meg bontanak és a gyógyítókés elvégzi a magáét. Sok embert ismerek akit meggyógyított ez a bátor, elhivatott férfi. Érdekes, hogy mindössze egy olyan ember, tudós akadt a mi országunkban, — ahol különben olyan előrehaladott az orvostudomány, — aki magára vette annak a felelősségét, annak az elhivatottságát, hogy az izraeli szívet is műtét utján gyógyítsa, mint azt kulturálmokban szokásos.

Vállalta ezt az emberfeletti en nehéz feladatot és több éve már, hogy becsülettel végzi áldásos munkáját. A legújabbán akadt még valaki, mégpedig Jeruzsálemben, a Hadassza kórházban, aki szintén végez szívűtéseket. Kell is a segítség. Egy szál orvos nem képes eleget tenni a kívánalmaknak.

Nővérem szegényke nem merte alávetni magát a műtétnek. És senki sem merte rábeszélni. Csak Pausner professzor. De ő erőteljesen, határozottan. Könyörgött neki, hogy vesse le a félelmét, hiszen nem el lehet így, a beteg szív elpusztítja. Honnan vette a bátorságot? Honnan van ennyi ereje egy-egy rendkívüli embernek?

Magyarországon is csináltak szívűtéseket. Littmann professzor, egy azóta már külföldre menekült zsidó orvos végezte ezt a nehéz operációt. Kossuth-díjtól kezdve mindenféle megbecsülésben része volt, olyan fényben lobogott a neve, mintha legálabbis futballista lett volna. Pedig a halálzási arányszáma ötven százalék volt. Magyarul minden második betege halva maradt az asztalon. Pausner professzornak pedig nincs százaléka. Mert a nulla az nem százaléka. Az ő betegek mind feltápáskodnak és elindulnak az életbe. És mégsem zengi senki a nagyságát, senki sem ünnepli.

Hadd lengessem meg én az elismerés zászlaját. A sok megmentett zsidó szívért. Közöttük azért a nemes, emberi szívért, mely az én drága nővérem felmentéséért mellkasában dobog.

Nyílt levél Abdul Násszerhez

Herr Führer!

Engedje meg, hogy így szólítom, de én nem tudok egypitűsül és így azt sem tudom, hogy az Önök nyelvén milyen titulus jár Önnek. De hiszen Ön annyi mindenben olyan nagyon hasonlít ahhoz a bizonyos Führerhez, beszédében és cselekedeteiben, életében és valószínűleg majd halálában is, hogy bátran használhatom ezt a címet. Ami meg a Herrt illeti, azt nem kell komolyan venni, az csak szokás, udvariassági copf és akkor is szokták használni, ha az illető egyáltalán nem... No, igen.

Azt is nézze el, kérem, hogy magyarul írok Önnek, de úgy sejtem, Ön tudja ezt a nyelvet, bizonyára előfizetője vagy legalábbis hű olvasója a magyar lapoknak, hiszen amint a kairói rádió adásából hallom, Önök kitűnően vannak tájékozottak az eseményekről.

Írásomnak azt a címet adtam, hogy nyílt levél. A valószínűleg ez nem is nyílt levél, hanem kérelem, kérelem, amellyel tisztelettel fordulok Önhöz és egy pillanatra sem kétlem, hogy Ön ezt az én tiszteletteljes kérelemteljesíteni is fogja.

De térjünk a tárgyra. A tárgy a következő:

Amint Ön bizonyára már értesült, Port Szaidban az egyiptomi várnhatóságok a Taren nevű 6850 tonnás norvég hajóról elkoboztak 8, Izraelnek szülő postacsomagot. Eddig a dolog rendben volna. Ön sem botránkozhatott meg ezen az ügyön különösebben, hiszen történetek már Port Szaidban és az ország különböző részeiben, de különösen a csatornán ennél sokkal nagyobb gazemberek is. De ez nem az én dolgom, én egy békés polgár vagyok, én nem politizálok, intézzék el az ilyen ügyeket az izraeli politikusok, meg a katonák. Azok már jó egy-néhányszor el is intéztek hasonló dolgokat. Negev, meg Szinaj és a csoda emlékszik mindegyikre.

On is elfelejtette már, ugyebár? Ha nem felejtette volna el, nem történt volna meg az a buta dolog az Inge Toft-tal. No, igen. Mit kell ilyen döröszöket csinálni?! Az ilyen csak megbosszulja magát. Előbb vagy utóbb. Nem igaz?!
Most meg megint ezek a postacsomagok! Egyszer az ember megjárhatja az íveszével. Nyughasson, ne hívja ki magá ellen az ördögöt. De nekem ehhez semmi közöm, én csak úgy mondom, jó barátságból. Én öreg ember vagyok, nem politizálok, nem dugom az orrom olyan dolgokba, amelyek nem rám tartoznak. Most se szólék, mit fájjon nekem a fejem másokért?! De ezuttal a helyzet egészen más. Ebben a postapásban én is érdekelve vagyok. Ennek a 8 postaszák valamelyikében ott húzódik meg valahol szerényen két kis pakkozka, két apró kis csomagocská, két icurkac-picurka chavilácska — Nes-kávé.

Ha rákerül a sor, a pontos címet is meg tudom adni, meg a feladót. Egy hála olvasom Sidneyből, aki ilyenkor ünnepe előtt, újév előtt mindig meg szokott rólam emlékezni, egy kis Nes-kávéval megtisztelni.

Nincs oka, hogy haragudjék rám. Én, Herr Führer, még soha a sajtóban le nem írtam az Ön nevét. Az Ön elődjét se. Társaságban sem ejtettem ki vagy politikai viták alkalmával. Én nem szeretem az ilyeneket, én nem szeretek senkivel se lebecsülni. Nem szokásom. Aztért, mert Maga... No és?! Én nem. Ha már nagyon

muszáj, azt mondom, hogy Hámán és ha a vita túlhevés, legfeljebb hozzáteszem, hogy rásá, esetleg rásá mörusá, de azt, hogy Nasszer, most írom le életemben először.

Most is csak a Maga érdekében nézem. Képzelve csak el, kérem, mit fognak majd ott Ausztráliában szólni. Nem itt, a zsidók, a jáhudok, hanem ott, Ausztráliában, a gojok, a fehérek, de még a feketék is! Néd csak nézd, ez a szegény Nasszer már arra a kis Nes-kávára van ráutalva, annak a szegény Löwenkopfnak a Nes-kávéjára! Az ausztráliai Times is meg fogja írni. Vezércikkben. Hát kell ez Magának? Ugyan kérem! Aztán meg zsenás is, hogy együtt emlegessék a nevünket. A sidney-i rikancsok kiáltani fogják: Nasszer elkobozta egy szegény izraeli újságíró, nyugdíjas tanító, Nes-kávéját, amelyet egy ausztráliai polgár küldött ajándékba számára.

Löwenkopf—Nasszer, Nasszer—Löwenkopf. Együtt. Önnel. Az ördögbe is, kellemetlen. Nekem fölötte kellemetlen. Önnel fogalma sincs róla, hogy milyen kellemetlen!

Tiszteletteljes kéresem tehát, oldja fel ezt a két kis vacak csomagot. Pont az a kis Nes-kávé kell Magának? Ugyan, kérem! Az egész világ röhögni fog Magán. En ezt nem akarom. Képzelve el, kérem, a sidney-i posta vagy az ausztráliai postaügyi miniszter át fog írni Magának: Mистер Nasszer, mi van a Löwenkopf Nes-kávéjával? Mi van azokkal a csomagokkal, amit egy ausztráliai állampolgár küldött Izraelbe? Bojkott, háborús állapot, jáhuda? Nekünk ne dumáljon, nekünk ehhez semmi közünk, mi csak a Nemzetközi Postaszövetség szabályait ismerjük, tessék rögtön kiszolgáltatni a Löwenkopf Nes-kávéját. Ki hallott még ilyet!

En ettől meg akarom magát kímélni. Két Nes-kávéért nem érdemes, higgye

meg, nem fizetődik ki. Mondja már, boldog lesz avval a kis kávéval? No és az a sok herce-hurca, amit majd én... Akarja, hogy forduljak a hágal nemzetközi bíróságához? Hagyjuk a fenébe!

Magának az a kis kávé nem fontos, kaphat mokatát, a témánál trónörökös-től. Nekem fontos. Tudja Maga, hogy szeretem én a Nes-kávé?! Holnap Nes-kávé kapsz! — mondja a k. nejem és ilyenkor egeret lehet velem fogatni. Reggel aztán korán kelek, kimegyek a konyhába és szívom magamba a Nes-kávé illatát. Utána meg, ahogy azt én mohón bár, de mégis lassan kortyolgatva szűrösölgetem. És látja, Maga engem ettől meg akar fosztani! Ugyan, ugyan, ne tegyen velem ilyet, Nasszer, kém!

Nu, jállál, jállál a Nes-kávéval! Tudja mit, egyez-zünk meg, fifty-fifty, össze a kő, az egyik csomagot átengedem Magának. De györünk, amíg nem késő, amíg meg nem bánom az üzletet. Ha sokáig húz, Kászemhez fordulok!...

Cimzett: Löwenkopf Kávéman.

Mayerlingben minden csendes...

Írta: Lóránt László

Évszázadokon keresztül két Isten uralkodott Ausztriában: a Láthatatlan és a Láthatatlan kegyelméből a Habsburgok feje. Károly volt az utolsó, aki a Burgban lakhatott. De immárca negyven esztendeje üres a Burg híres palotája s a száműzött császár számtalan sarjadéka közül a trónvárományosa: Habsburg Otto, a newyorki forgatagból csak sóhaját küldheti a duslevegőjü, kedélyes idegenforgalmon gazdagodó ország felé. A Habsburgok helyett Ausztriában a szocialdemokraták uralkodnak s így történt, hogy a szomorú eset is, hogy Otto nagymamája meghalt s az extrónörökös hiába nyujtott meg a kérvényét az osztrák hatóságokhoz, hogy szeretne résztvenni a nagymama temetésén, a hatóságok ridegen visszautasították Otto kérelmét. A köztársaság nyugodtan alszik és nem hagyja álmát megzavarni...

A császárokat nem tagadják le, talán szeretik is őket — csak éppen nem úgy — hogy itt járkálnak Wien utcáin. A császároknak a történelem-könyvben a helyük! Maradjanak ott szépen — csendben.

Bár a külföldieket első sorban a régi császárok érdeklik. Minden, ami Bécsben érdekes: a Habsburgok alkotása. A régi épületek, a biedermeier paloták minden lakójáról pontosan tud a gumirádlér vezetője, ezer meg ezer mesét tud Ferenc Józsefről és társairól, de amikor odaér egy-egy tisz, vagy huszemeletes új ház tömbjéhez, — megvetően legyint ostornyelével... Ez sem mi... Inkább megmutatom a Bauernmarkt, ahol minden órában megjelenik Stahrenberg herceg, vagy Prinz Eugen von Savoya. A bécsi fiaker-ipar meg ma is, a két világháború után, él és dicsőségesen virágzik. A gumirádlér az egész világon kiűtötte az autót — itt nem tudta eltörölni Bécs utcáiról. Ugy tartozik Bécshez, mint a Ring, vagy az óriáskerék a Práterben.

Ezen a csendes vasárnap délután Bécs az ő félmillió autójával elszeled a szélrózsa minden irányába. Ma tel-avivi meleg van a városban, viszont a hegykoszoru a várostól negyven-ötven kilométernyire (kis macskaugrás) hűs éghajlatot ígérnek. Kocsit veszek, kiszágulunk Baden felé. Ausztria híres kaszinója a legregg-

rópai kaszinó között. Ilyenkor délután tiroli nadrágos kispolgárok pergetik schillingjeiket és boldogok, ha a félebbéted visszanyerik. Az öreg villák mindegyike penziónvá alakul át, mert a kénszives, bűdös forrás körül ezek meg ezek ülnek... De ez nem érdekes... Sokkal biztatóbb az ut további része. Helenenthal után, amelyet direkt a képeskönyvből vágunk ki a maga tündökli meseházával, zöldglóriás hátterével, az erdő szelén feltűnik egy tábla: Mayerling.

Talán soha és semmikor nem történt Európa botránnykrónikájában akkora esemény, mint a mayerlingi tragédia. Az autó a híres vadász-kastélytól mintegy száz méternyire áll meg, egy kis kocsmá előtt. Az udvaron pirosképű bécsi polgárok jökdüvösen isszák hatalmas kirgói söröket, viccelnek, habotáznak. Azt hiszem, csak én vagyok meghatótt egy kissé a régi monarchia

Londoni képeslap

(Az előző oldali cikk vége)

a választékban, sem az árak ban nem veszek észre lényeges különbséget, ha azokat a hazai dolgokkal hasonlítom össze. A Piccadilly Circus szintén nagy családias nekem. Ha azelőtt a nevét hallottam, mindig a pesti Szabadság térre gondoltam. De ez egy háromszögletű tenyérnyi térség, amely legfeljebb a házfal nagyságu villanyreklámokkal bírja magára a figyelmet.

A Piccadilly meg a Regent Street mellékeutait járjuk. — Ez itt a világ központja — mondja egy ismerősöm a fényes gyöngy, meg gyémánt üzletek kirakataira mutatva. Egy espresso üzlet viszont az egész „világközpontban” nem találtam, hiába kerestem. Ez érlelte meg bennem az elhatározást, hogy sürgősen hazainduljak Tel Avivba.

Hogy hogyan lehet egy városban élni, ahol még espresso sincsen, azt igazán nem értem.

Vegye elő feleletti ruhaanyagait, hozza be hozzájuk **becseréljük** tetszés szerinti új divatos, szép ruhaanyagra. **LE GOUT**, Tel-Aviv, Hesse-utca 4.

egyik legnagyobb szomorújátékának színterén. Rudolf trónörökös és Vescera Mária báróné szellemei réges-régen elköltöztek innen.

A hálószobát kerestem a híres vadász-kastélyban, a tragédia színterét. Kegyes és erkölcsös kezek kápolnává alakították át. Az ágyakat kihurcolták és ereklyéket raktak helyébe. A hálószobából kápolna lett, amelynek hideg kővén, két pergamentképző öregasszony imádkozik állandóan a szerelmetes trónörökös lelküért. A kis emeletes vadász-kastély kertje csupa gaz, kutyatej, pittypang, szamárkóró, vadvirág. Így mulik el a világ dicsősége. Hol van már Rudolf és Vescera?

Csendes vasárnap délután a mayerlingi vadász-kastélyban... Ömlék a vice, habzók a serital, a helenenthal hegyek koszorujában mosódik halkan a nagy tragédia emléke, amely nélkül a newyorki Habsburg talán még a beutazási engedélyt is megkapta volna a nagymama temetésére.

Apró bölcsességek

Egy nő se fog haragudni, hogy intelligensnek tartják, ha egyben biztosítják róla, hogy ez egyáltalában nem megy kinézésének a rovására.

Az aglegényességben az a veszélyes, hogy a legtöbb esetben házassághoz vezet.

A korról csak akkor beszélnek a nők, ha tudják, hogy még fiatalosan néznek ki.

A csalókkal úgy kell elbánni, mint a velenceiek a macskákkal: csöngött akasztanak a nyakukba, hogy a galambok még jókor észzevegységüket.

Kérdés — felelet

Kérdés: Miért tartoznak hálával a népidemokrata-csák a Szovjetuniónak?

Felelet: Bilinyeket elűti egy kerékpáros. Miután feltápaszkodott, leveri a port a ruhájáról és iszonyúan elkezd üvöltöni: — Hallja, maga vak ökörd Nem tud vigyázni?! — Ha nincs szemem, járjon gyalog! — Csak lassabban a testtel — mondja a kerékpáros. Ahelyett, hogy lármát csap, hálálkodnia kellene, hogy milyen szerencséje van! — Hálálkodni?!... Miért? — Hogy ma vasárnap van. — Na és? — Ma biciklil járok, de hétköznap teherautót vezeték! (Borsszen János)

PÉNZT FOLYOGAT **RAJNA** LOMBARD TIFERET **RAJNA** (Tel-Aviv, Rothschild 21. (Alkony sorok) 3-1, 4-1. Visszatérő kedvezményes áron. — Uj éltének nagyon hosszú)

Az egykor oly népszerű pesti operettdal szerint Londonban számos utca van és minden utcán van sarok. Minden sarokon vannak házak és minden házon ablakok. Ez, amilyen együgyű, olyan valószínű is, az egyszerűbb lélek ilyennek láthatja Londont. En valahogy másként láttam. Epedig rögtön azokban a napokban, amikor harmincnyolc órázán odaérkeztem és az utcákon kissé elbámeszködtem. A számos utca számtalan házain nem ablakok vannak, legalábbis nem ez ott a felhívó. A házakon kémények vannak. Ez úgy hangzik, mint egy tömönlat egy iskolagyerekek irkájában. De ez itt a vizuális igazság. Európa egyetlen nagyvárosában se láttam olyan kéményrengedet, mint éppen Londonban. És nemis azért, mert London minden addig látott nagyvárosnál nagyobb. Az ember csak kis részleteiben látja meg a nagyvárost.

GENTLEMAN-KÉMÉNYEK

Az angol kémény nem kevésbé exkluzív, mint maga az angol gentleman. Sohase szolgál két gazdát, még ha közös is volna a tűzhelyfal. A pincelakás füstje nem keveredhet az előkelő földszinti lakás füstjével, az alsó emeletéke sem a felsőbbékekkel. Az angol kémény persze még ennél is kizárólagosabb, a tulajdon gazdáját is csak egyetlen szobában látja el. Mert ahány szoba, annyi kémény. Ha egy háromemeletes házban a pincétől föl-felé öt lakás van tizenkét lakószobával, akkor legalább

A kémények itt oly sűrűn, oly erőteljesen s oly kihangsúlyozottan emelkednek a házak tetőin, akár a bástyák a várfalakon. A látvány előidézte első képzettársítás azt mondta nekem: nem hiába mondják az angolok, hogy a házuk, az ő várak, ezt az építkezésükben is érvényre juttatják. Asszociációm azonban, bármily szellemesnek látszott, már jelentkezése pillanatában hamisnak bizonyult, hiszen az angol jelmondatot nem szöszörint értelmezik. De ekkor még nem ismertem az angolokat és nem ismertem közelebbről az angol kéményeket. Csak jóval később, amikor hotelszobákból bérlakásba költöztem át, kezdtem megismerni a bérházak citadelláiba visszavonult szomszédokat, kezdtem megismerkedni a saját kéményeimmel és egy közlékenyebb kéményespró jóvoltából az évszázados angol kéményrendszerrel.

tizenkét működésben lévő kémény nyargal a háztetőn. A konyhák tűzhelyeit ma már gázzal fűtik, a konyhafalba épített kémények tehát kihűlt vulkánoknak számíthatnak és rozsdás pánccsisakként rájuk boruló füst-emésztőkkel együtt már csak dekoratív célokat szolgálnak. Mert mi tagadás, a kéményekkel fodorzott füstös háztetők nappal eredetien komor, enyhe ködben rejtélyesen marcona, éjjeli világításban pedig megejtően misztikus jellegű adnak London ég felé vonuló látképeinek.

LE SMOG

Ezzel szemben Izrael városában és ebben a kis kertvárosban is, ahol ezeket az angliai visszaenlékezéseimet nagyjából már, ha nemis izraeli betűbillentyűkön, de izraeli szinkronizálással lepötyögtem, no igen, Izrael városában is van számos utca és minden utcán van sarok. Minden sarokon itt is vannak házak. Vagy ha házak még nincsenek, vannak építkezésre váró, vagy spekulációra épített migrások, hiszen a telkek és különösen a saroktelkek ára napról-napra emelkedik. De ne nézzük a sarokházakat, amelyek még kéklednek, nézzük a többi

házat. Azokon bizony ablakok vannak, kémények azonban nincsenek. Ez a disz is hiányzik az izraeli házról és az izraeli városképből, amely a dombokat, templomtornyokat, tornyos épületeket, talpas szobrokat és monumentumokat is nélkülözi. De ne siránkozzunk most egyéb nélkülözésekről, maradjunk csak a kéményeknél, amelyekből Izraelben nincs egy fia se, Londonban azonban van vagy hárommillió. Hárommillió kémény épületanyagából fel lehetne építeni Izraelt minimálisan ötmillió lakosságra és legalább ötven évre. London bizony

Irta: Kaczér Ilés

boldogan válna meg tőlük, még történelmi nevezetességgé kéményeitől is, ha valahonnan komoly biztositást kapna, hogy éghajlata megenyhül és legalábbis annyira, hogy a kánikulás hónapok, azaz július-augusztus estéin nem kell befűteni a lakást. Hogy a kémények cikcakdjá varázslatossá teszi a városképet? London erről a varázsról is lemondana, mert nagy árat kell fizetnie érte. Ez okozza, hogy a város levegője, a sok közpark, magánpark, kerti és utcai fűfa és a tisztító esőzések

FÜSTBEMENT MILLIÁRDOK

A smog ugyan új kifejezés, de a felismerés, hogy a londoni kód füsttel vegyülve keletkezik, ósrégi. Hétszáz éves írott rekordok bizonyítják, hogy próbáltak küzdeni ellene. De a döntő harc alig néhány évvel ezelőtt indult meg. Az 1952-es smog négyezer halálos áldozatot követelt és legalább négyezer invalidust. A közvélemény fel volt lármázva, erre a parlament kinevezett egy vizsgálóbizottságot, az úgynevezett Beaver-komité, amely két éven át kutatta a levegő beszennyezésének az okait. Horribilis számok derültek napfényre. Évente tízmillió tonna szénét pocsékolnak el a hibás fűtéssel és a nemzeti kár meghaladja a háromszázmillió fontsterlinget. A parlament törvényt hozott, amely a levegő fokozatos megtisztítására irányul, ez ha minden klappol, tizenöt-húsz év alatt el is érhető. London füstmentes zónákkal próbálják tisztítani, ami persze azon múlik, képesek-e a szénbányák a füstmentes tüzelőanyagot olyan mértékben előállítani, hogy ezek a kis szigetek megnagyobbodjanak. A leg-tökéletesebb füstmentesítőszülékek se jelentenek töb-

ben, mint a cigarettán a filterek és már a híányuk se sokat jelent. Az elmúlt háborúban Churchill azt hitte, hogyha elhanyagolják leszerelik a kéményekről ezeket a füstmentesítőket, az így keletkezett ködben a németek nem találják meg Londont. De megtalálták. És ha nem is előztek oly biztosan, nekik oly mindegy volt, hogy a Szent Pál székesegyház omlik-e össze, vagy a körülötte lévő üzleti negyedek és esetleg a dokkokat éri a telitalálat.

A bajt a londoni köddel Anglia szengazdag területei és kapzsi pénzmágnásai okozták. Az ő zsebüket duzzasztották évszázadokon át a szabad angol tűzhelyek, amelyeknek lángjaiba bele lehet bámulni, mint páasztortizbe és az ő vagyonukat gyarapította az a szabályrendelet, amely a ködben is élhetővé vált babona is, hogy az elkülönült gentleman-kémény jobban emészt. Emésztette is a kisemberek sillingjeit és az egészségüket is. A nagyvárosok kisemberei nem tudtak birtokaikra elmenekülni vagy éppenséggel a déli országok üdülőhelyeire, ha a kémények ezrei és tízezrei úgy öszfelé teljes erővel pöfékelni kezdtek.

A PUB

Persze jó volna, ha Izraelnek is gazdag szentelpepai volnának, éspedig az értebelek szomszédágában, a kohók és a gyárak százaai ontának a füstöt, ami bizony erőteljes iparról tanuszkodna. De ha nincs, az se teljesen rossz: megszabadultunk az ámbra-világítástól is, amely a nagyvárosok utcáin átvilágít ugyan a ködön, de az alatta sétáló embereket oly hullaszínűre festi, hogy a legszebb nők elvesztik itt attraktivitásukat. A leányok, akik az utcából élnek, keservesen panaszkodnak, hogy nem rakhatnak annyit make-upot az arcukra, hogy ez a kisérteties fény le ne szedje. Hiába, az ámbra, for ever amber, örökre ámbra marad.

De vannak itt vonzóbb fények is, amelyek minden utcasarkon és valamennyi utcakereszteződésnél való. ságos tündéri világítással hívogatnak. Ezek az angol pub-ok fényei. Az ember, aki megállt egy sarokon és néha négy-öt hely felől is láthatja ezeket a csábító és egymással versengő fényeket, tétovázhathat, hogy melyik felé menjen. De csak a foreignerek tétováznak. Az igazi angol jellemstílus, kitarat a maga pub-ja mellett és nem hagyja magát elszedíteni. Ami azt illeti, az egyik pub ugyanugy szédít, mint a másik és így nincs értelme a változtatásnak. A pub ugyanis a public house, az angol kocsmá és a kocsmáros a publikánus. Nem tévesztendő össze a republikánussal, Isten ments, az angol kocsmáros a kisujja porcikájáig királyhi. Ami abban is megnyilatkozik, hogy pubját King's Head, The Queen,

tán, ha megszólal a riasztócsengő, az emberek enyhe tiltakozással közönlének az utcára, ott még kicsit elvitátkoznak vagy elmorfondíroznak. Van, aki dülöngél vagy az oszlopokhoz dőve vagy egy fának támaszkodva könnyít magán, de lármát sehol nem hallani. Évente nem kevesebbet mint egymillió fontsterlinget pucolnak el a szépen kipu-

cott pubokban, az összegből jókora rész jut a kincstári kancellárnak, vagyis az angol pénzügyminiszternek. Eskől remélhetőleg nem irigyl el tőle. Az izraeliek az eszpresszót kedvelik, ahol erős kávé mellett lehet vitatkozni vagy politizálni. Ha ha sietősebb az utjuk, a gazdaszódó előtt isszák szörpjüket. A pub sem iszapucolnak el a szépen kipu-

AZ ARISZTOKRATA TELIVÉR

De talán találok az angol kedvtelések között olyasmit, amely Izrael népének is megfelel. Anglia nemzeti sportjáról, a lóversenyről minapi cikkemben kissé elhamarkodva úgy ítékeztem, hogy nincs itt arra hely. Helyet talán még lehetne teremteni, de honnan veszszük a felhalmozott időt, amely az ilyen klimatikus viszonyoknak megfelelő lótenyésztéshez kell. Az angol lovat mi sosem fogjuk utólnálni, még megközelíteni is alig. Az angol telivérnek három hies ősapja van. Az egyik a büszke janicsárparipa, Byerly Turk, amely öt évvel az Angol Bank megalapítása előtt, 1689-ben lépett a porondra azzal a céllal, hogy meg-nemesíti az itteni lóállományt. A másik kettő a Darley Arabian, az arabus

apamén és a meghatározhatatlan Godolphin Barb harmincöt évvel később, 1724-ben került a családba. Az angol lóarisztokrácia közben egyéb ily előkelő házassággal javította a pedigret, de egy idő óta, mint kitünő lóteknitélyek művelőiből értesültem, felhagytak azzal a gyakorlattal, hogy arab apalovak beavatkozzanak, ez ma már többet ártana, mint használna. Nos, hogyan tudna itt egy tizenegyes kicsiny ország versenyezni az angol telivérrel, félvérrel és kékvérrel, amelyek háromszázéves történelmi múltra és ezeréves őskorra tekintenek vissza. A nagy és ósrégi lovagias francia nemzet is csak elvétve éri utól őket, hogy aztán sokáig mögöttük sántikáljon.

ÉN, A TURFJÓS

Szégyszemre be kell vallanom, hogy huszéves ötlétem alatt egyszerem voltam kiinn a Derby és a Grand Nationalon, ezeken az izgalmas nemzeti ünnepeleken, amelyek jó hetekkel és hónapokkal előbb, hogysis mondjam, ezt csak az öreg sablonnal lehet kifejezni, valósággal lázba hozzák az egész országot. Az utolsó lóverseny, amelyen jelen voltam, még a két világháború előtt volt, azt hiszem tizenkettőben vagy tizenháromban. Alagok, ott némi turfbotrányt is szagoltam, a közönség izgatottan és felháborodva kiáltotta: Pfu! Horthy! Pfu! Horthy! Ami nem Horthy Miklósnak szólt, aki akkor még nem szerepelt a magyar gyepen, hanem gyepmester bátyjának, Horthy Jenőnek, aki tréner letére valamilyen dumping-áfferba keveredett. Ott ki-életem a futtatásokat, a többi már nem érdekelt. Pedig Angliában nemegyszer unszoltak autós barátaim, jöjtek és nézzem meg a feledhetetlen élményt. Nem mentem és most már szánom-bánom. Csak az otthonmaradtak reflexéből látam, milyen izgalmas esemény az ilyen lófutás. Még a totalizátort se látogattam meg, mert nem akartam fogadni, hátha nyerni találok. Egyszer a barátaim életem tettek egy lólistát, azt hiszem, közvetlenül a háború után volt és megkérdézték, melyik fog nyerni. Átfutottam a nevek és megálltam egyenél. „A Dante” — mondtam. Úgy is volt: Dante féltékeny győzött. En akkor nem is turfszerető, de irodalmi értékmérővel állítottam fel

a prognózist és azt mondtam magamban: ilyen nagy költő, aki nyolcadfélszáz esztendő óta veri a világ költőit, csak első lehet ma is. Egy másik alkalommal egészen más itélzék sikröl azt jósltam, hogy a Palesztina fog győzni. Szintén igazam volt. A barátaim nagy turfjóst vélték ben-nem felfedezni és általában ostromoltak a proféciamért. De tartózkodóan viselkedtem; nem árultam el a titkaimat. Csak néhány évvel ezelőtt, amikor a feleségem biztos tippet kapott Mrs. Rosetól és barátjától, Arthurtól, hogy vagy a Nevers Say De-ra vagy az Aga Khan Tuljajára tegyen, én azt mondtam neki: „Egyikre se. Inkább egy Sir Sassoun Pinzajára.” Pinza befutott és nyervehatos pénzt fizetett. A feleségem kapott a kék-ésfél sillingre tizenegyhány fontot. A barátaim azóta még hevesebben ostromoltak tippéért és bizidtak, mint a bokrot, miért kell nekem témákon tör-nöm a fejemet, amikor csak belenézek a turflistákba és a lópaták felhánnya mezö-nyök viziójával a szemem előtt már ki is köpöm a biztos nyerőt.

— Mi majd előlegezzük a bookmakert, te csak az ötleteket adod. Ezreket, tízezreket nyerhetünk, Illés, Buccut mondhat az irkálásnak. Nyugodtan beülhet az a karosszékedbe, biztosítva vagy egy életen át. Engem valahogy nem esz. bitott ez az életre szóló karosszék: nem álltam kötelnek. Ramat Chén, szeptember eleje.

„Járjunk tul az eszükön”... - Mapáj megfogalmazásában

A Mápájnak nem elég a hatalom, amelyet jelenleg élvez; egyeduralomra törekszik. — Minden választásnál kérő szóval fordul a tömegekhez: Juttassatok bennünket abszolút többséghez! De ez a kívánság sehogy sem akar teljesülni.

A Mápáj vezetői erre elhatározták: Járjunk tul az eszükön! Vezessünk be olyan választási rendszert, amely a kisebbséget — többséggé változtatja. Kézenfekvő például szolgá erre neki De Gaulle pártjának a győzelmé, amely a választásokon ugyan csak 26 százalékot kapott, de a parlamentben mégis övé a többség.

- A tartós és szilárd kormányzatot emlegetik. De vajon a jelenlegi szilárdság nem elég?
- A képviselőnek a választókkal való szorosabb kapcsolatára hivatkoznak. Éppen a napokban írta meg a londoni „Economist”, hogy a kerületi választásoknál mindig a párt 2-3 embere dönt a jelölt személye felett, s döntésük ellen nincs fellebbezés.
- Aztán a választó kerület érdekeit emlegetik. De vajon az ilyen kerületi érdekek kielégítése nem az általános érdekek rovására fog-e menni? Halljuk, mit mond Richard Crossmann, a Mápáj barátja: „A két-párt-rendszer Izraelben minden akadályt eltávolított, amely megakadályozhatja a Mápáj liktatúráját.”
- A Progresszív Párt a jelenlegi választási rendszer mellett van. Ha az izraeli nép bármelyik pártot abszolút többséghez akar juttatni, azt megteheti az arányos választási rendszer alapján is. De az országnak nem egy párt uralmára van szüksége, hanem egy minél szélesebb alapon nyugvó koalícióra. Nem engedjük meghamisítani a nép véleményét olyan választási rendszerrel, amely nem az ország érdekeit szolgálja.

A Progresszív Párt szava

SZENES ERZSI

SZERKÖR ES ELŐADÓESTJE

JERUZSÁLEMBEN

SZEPT. 6-IKÁN, ESTE 8-KOR

A BÉT HÁCHALUCOTBAN, RECH IBN GVIJOL.

BEVEZETI: DR. MÁRTON LAJOS;

GERVAI SANDOR

SZENES ERZSI IRÓI MUNKASSÁGARÓL BESZÉL.

Haskó mérnök cíanon

POLOSKÁT, MÓLY- ES SEUETTE BUTOROKAT.

PATRÁNY- ES DZSUKIRTÁS GARANCIÁVAL.

T.-A., Hámlak Kassa 14. (Jelűdés HÁMLAK-Szabóknak szorokán)

Laosz — tegnap és ma

A világhírvélemény szeme ezekben a napokban Indokina szíve, Laosz felé irányul. Laosz a bennszülöttek nyelvén: **Muang Lancsang**, ami elefántországot jelent. Keleten Viet-Nam, délen Kambodzsa, nyugaton Thailand, északon Burma és Kína a szomszédok. Mésfél millió ember lakik 236.800 négyzetkilométernyi területen. Az országban a laoszon kívül (a thailandiak rokonai) még sok különböző fajta él, így a mói, moung, meos és lolos-népek. Ezek a számára kicsiny népek az évszázadok folyamán Délkína felől vándoroltak be. Maga az ország két régióra oszlik, a hegyes Felső-Laoszra és a

Irta: J. Alexander

szteppékről híres Alsó-Laoszra. Mind Délkelet-ázsia legtöbb országa, úgy Laosz is mozgalmas multtra tekint vissza. A laosziak már 713-ban megalapították a Nantcsao királyságot. A 14-ik században keletkezett a Laxang Egyesült Királyság, mely a Mekong folyó két partján terült el és amely 300 évvel később a Vientiane és Luang-Prabang monarchiáira bomlott fel. 1872-ben Sziám megszállta Vientianét, míg Luang-Prabang az annamiták hatalma alá került.

FRANCIAORSZÁG SZEREPE

Franciaország, amidőn a napoleoni korszak vereségeivel eszenvedett csorbát ki akarta kószorítani, Délkelet-ázsia felé fordult, hogy ott új gyarmati birodalmat létesítsen. Akkor már a francia és spanyol jesusiták serege járt az országot és ott jól kiépített missziós állomásokat létesített; ezenkívül francia kereskedők érkeztek, hogy áruiknak új piacokat találjanak. Ily körülmények között érhető hogy a Párizsban 1858-ban létesített gyarmatminisztérium urai minden energiájukat ennek a területnek meghódítására összpontosították. Rövidesen hatalmas expedíciós hadsereg érkezett meg az al az ürüggyel, hogy megvédjék a bennszülöttek által veszélyeztetett missziós állomásokat. A valóságban azonban a franciákat a nagy kínai birodalommal való kereskedelmi kapcsolatok érdekelték és hogy ezt szorgalmazni lehessen, a hadseregnek is be kellett avatkoznia. Az akkori Indokina egész területe természetesen a hatalmas szomszéd, Kína és a kis Sziám befolyása alatt állott. Annam császára Peking vazallusának számított. Már jóval korábban, 1847-ban a franciák megsemmisítették az egész

A NAGY ATALAKULÁS

A második világháború kirobbanásával Laoszban is elkezdődött a délázsiai régióban megindult lényeges átalakulás. 1940-ben, amidőn a japánok megszállták Tonkingot és Laoszt és Kambodzsa átengedték Sziámnak, mint tengelypartnernek, végeszakadt a francia hatalomnak. 1941. július 21-én 7 pontból álló megállapodás jött létre Japán és Franciaország között, amely Franciaországnak csak nagyon passzív szerepet biztosított. Ennek ellenére a szerződésben Japán arra kötelezte magát, hogy egy későbbi időpontban az általa megszállt területek felségjogát vissza fogja engedni Franciaországnak. A japánok, nagyon helyesen, nem vetették el a francia közigazgatás elveit, de behatolásuk után mégis nyomban elkezdődött a lakosság ellenállása. Az ellenállási mozgalom Pathet Laosz nevet viselte és vezére a becsvágyó, de nagyon tehetséges Sufanowong herceg lett. 1945. szeptember 1-én, Japán fegyverletétele után, Laosz akkori miniszterelnöke, Pecsarát herceg bejelentette a világnak a francia protektorátus végét és a Luang-Prabang királyság megalapítását. Időközben Vientianeben megalakult a „Szabad harcosok” népi bizottsága, mely Phya Khammao herceg miniszterelnöksége alatt új kormányt alakított. Sisavang Vong laoszi királynak le kellett mondania. 1946. márciusában a franciák újból bevonultak Laoszba, ahol feltámasztották a régi rezsimet. A „Szabad Laoszok” számkivetésbe mentek Bangkokba, miközben Franciaország és Laosz között „modus vi-

annamita flottát. Pontosan 11 évvel később számos francia és spanyol misszionárius legyilkolása miatt a francia és spanyol haderők nagyarányú büntető hadjáratot indítottak, melynek befejeztével 1862-ben Kocsinkinát elválasztották Annamtól és francia gyarmattá nyilvánították. 1893-ban Franciaország három büntető expedíciót küldött Laoszba és még ugyanebben az évben ez is francia „védelem” alá került. 1893. október 3-án Franciaország és Sziám szerződést kötöttek, mely utóbbi az általa évtizedek óta megszállott Laoszhoz tartozó területeket Franciaországnak engedte át. Csak a Mekong folyótól nyugatra elterülő Luang-Prabang monarchia maradt továbbra is Sziám fennhatósága alatt. De már 1904-ben Franciaország ezt a területet is bekebelezte. A második világháború kirobbanásával Franciaország közvetlenül igazgatta Laosz déli részét, míg az ország északi megyéit Luang-Prabang királya, mint francia rezidens kormányozta.

Az országot tíz tartományra és három védelmi államra osztották fel. Ezenkívül fennállott egy különleges katonai territorium. vendi” jött létre, mely garantálta az ország függetlenségét és megígérte az ország demokratikus berendezéseket. De a Pathet Laosz ellenállási mozgalom, melynek taglétszáma időközben 150.000-re emelkedett, 1953. áprilisban nyílt harcot kezdett a franciák ellen. A felmorzsoló gerillaháború mely mindkét oldalról súlyos áldozatokat követelt, 1954. júliusáig húzódott. Ekkor végre fegyverszünet jött létre Genfben, mely a franciáknak megadta a lehetőséget, hogy rendezetten vonulhassanak vissza, miután egész védelmi vonaluk már összeomlott. Ugyanazon év novemberében Közép-Laosz és a Pathet mozgalom által ellenőrzött két északi terület ünnepélyesen egyesült. A megállapodás értelmében a Pathet Laosz mozgalmat hivatalos pártnak ismerték el és a mozgalom csapatai alkotórészévé lettek a reguláris királyi hadseregnek. A mozgalom új nevet kapott: Hazafias Front és vezetői helyet kaptak a kormányban, melynek feladatává tették, hogy szigorúan szemlélges politikát gyakoroljon és biztosítson a demokratikus fejlődést. Az új helyzet jogosan nyugtalanította az amerikaiakat és franciákat, akik attól féltek, hogy ez a politikai vonal előkészítheti a terepet Moszkva számára.

LAOSZ — MA

A megállapodás egyes pontjainak betartását egy bizottságnak kellett volna ellenőrizni, amelynek tagjai voltak: Kanada, India és Lengyelország. A múlt év júliusában a királyi kormány kívánságára a bizottság beszüntette a munkáját. A Pathet Laosz mozgalom által most Szakvietnamból

elindított akciónak célja két ségenkívül az, hogy az említett bizottságot régi jogai-ba visszahelyezzék.

A nyugatbat miniszterelnök, Phoui Sananikon nyíltan azzal vádolta a bizottság lengyel tagjait, hogy együtt dolgoznak a „Szabad Laoszokhoz” tartozó prokommunista Ne Lao Itsaravál. Másfelől a kormány sem tartotta be a megállapodásnak a szigorú semlegességre vonatkozó pontjait, amennyiben erőfeszítéseket tett, hogy az országot a SEATO-hoz, délkeletázsiai államok nyugati beállítottságú védelmi rendszeréhez kapcsolja.

Ahogy a dolgok ma állanak, hiba volna Laosz népét a jelenlegi korrupt és tékozló rendszerrel azonosítani. A helyzetet élénken jellemzik azok az amerikai adatok, melyek felvilágosítást nyújtanak arra nézve, hogy a fejlődésben visszamaradt ország vezetői a legőszén szűk ségelt amerikai segítséget, 45 millió dollárt, miképp használták fel: a múlt év őszén 35 televíziós készüléket importáltak, jöhetett az országban nincs televíziós leadó állomás. Behozták 37 tonna fopaszatát és 5 tonna portöröt. Ezek voltak a legnépszerűbbek árú, amiket a gazdasági miniszter ur importáltatott. Az ország bensejében a nép éhezik, és ugyanakkor a kormány az elsősorban élelmiszerek vásárlására szánt összegből fopaszatát és portöröt hozat külföldről. Ezek az árúk egyébként kormánysegítség-gel a legrovidebb időn belül, csempészetben Thailandba kerültek, ahol a beszerzési ár többszörösét kapták értük. Az okori állapotban lévő úthálózatot való felhasználásra rengeteg amerikai luxusautóval érkezett; ezek a rossz utakon természetesen gyorsan tönkrementek és az autótetemőkben végeztek be pályafutásukat.

A Laosz körül folyó „hídegháború” adott körülmények között nagyon könnyen „forró háborúra” vezethet a délkeletázsiai térségben. Eppen ezért nagyon fontos volna, ha a béke megőrzése céljából a fegyvető bizottság újból felvenné tevékenységét és az UNO szigorúbban ellenőrizné a segélypénzek rendeltetészerű, az ország önállóságát célzó felhasználását.

NAGY-BRITANNIA

Emelkedőben a konzervatív párt esélyei

Reprinted by permission from TIME, The Weekly Newsmagazine, copyright TIME Inc., 1958.

A törvény értelmében Angliában minden öt évben kell megtartani az általános választásokat, de, ha a miniszterelnök jónak látja, hamarabb is kiúzhathat a választások időpontját. A jelenleg uralkodó Tory párt öt éves határideje a jövő májusban jár le, de minden jel arra mutat, hogy Harold Macmillan még ez év októberében, vagy novemberében a nép elé fog járulni. Az ok: a miniszterelnök és pártja népszerűbb, mint valaha. Legalábbis ezt állítja a Gallup közvéleménykutató intézet, amely minden hónapban tudományos eszközökkel méri meg az angliai politikai élet hőmérsékletét. Macmillan népszerűsége a Chruscsev-Eisenhower találkozó következtében emelkedett, miután az általános felfogás szerint a találkozó-nak Macmillan volt a kezdő-ményezője és noha a múlt hónapban a munkáspárt erőlyes támadást indított a kormány ellen az afrikai gyarmati politika kudarcáért, Macmillan még mindig állja a sarat. Ennek leg-

Legendás izráeli Baedeker

Az izráeli táj az új oáé és nem egy vátik szemében a Szochnuttal meg a párttal kezdődik és a liskát ávodával végződik. Ezekről nem is látja Izráel igazi arculatát és szépséges tájait. A héber nyelv ismerete, amely re oly nagy súlyt helyeznek, valóban fontos, de legalább ilyen fontos a begyökerezés céljából az ország ismerete is, ennek érdekében azonban csak az iskolában történik valami.

Az országnak egyik legkiválóbb ismerője, Z. Vilnáj héberül és angolul népszerűen és röviden ismerteti az országról való legfontosabb tudnivalókat, ez az érdeklődőknek kitűnő tájékoztató szolgálhat. Külön zamattja és érdekessége van azonban Vilnáj ama könyvének, amely az ország különböző tájaitól összefüggő agadákat, elbeszéléseket és legendákat ismerteti. Beleveti ugyan gyakran az arab legendákat is, de ezeknek forrása is rendszerint a zsidó szájhagyomány. Nincs jóformán helység Izráelben a Jordánon innen és túl, amelyhez ne fűződne valami történelmi emlék, legenda, szokás, vagy szólamondás. A helységeken kívül számos templomhoz, lékműhöz, patakhoz, tóhoz, fához, vagy kőhöz fűződnék elbeszélések, ezeknek se szeri, se száma. A központi helyen természetesen Jeruzsálem és környéke (Bét Lechem, Chebron) áll, utána a Gálih következik, majd a Negev, végül az ország többi része, Jaffát és Bné-Brákot is beleértve.

Jeruzsálemből is elsősorban az óváros az érdekeltebb, de ezt ma — sajnos — csak távolról láthatjuk, még pedig a közhittel szemben a legjobban nem a Cion-hegyről, hanem az Abu Tur hegyében levő kilátóból. (Miche Abu Tur.) Innen láthatjuk a Moria-hegyét, (azon a Szentély helyére épült Omar-mecsetet, a mohamedánoknak Mekka és Medina után következő szent helyét), az Olajfák-hegyét, a Scopus-hegyét, de a Nyugati Fal az újvárosból sehonnán sem látható.

A zsidó hagyomány szerint a világ alapköve, az „Even Hasetija” a Szentélyben volt, az arabok ma ezt az Omar-mecsetben mutatják. Az Agada szerint ezen a kővön pihent meg vándorlása során Jákob és

Irta: Dr. Hausen László

atyánk is. Egy angol legenda szerint viszont Jákob köve, vagy „Jákob párnája” a Westminster apátságban van a koronázási trónszékén elhelyezve. Az „Even Hasetija” mások szerint a források (setija-ivás) követ jelent, innen erednek a világ összes forrásai. Az „Even Hasetija” egyébként egy szikla, amelyben lépcsők vezetnek egy kis barlangba. A szikla alatt vannak elrejtve a frigsátor és a Szentély különböző tárgyai. Érthetetlen módon a 18-ik és 19-ik században megjelent héber könyvek címlapját gyakran az Omar-mecset díszítette. „Bét Hamikdas” feirattal. Az Agada szerint egyébként a prágai Altneu-Schulba a Bét Hamikdas egy köve van beépítve.

Az óvárosban látható még „Dávid tornya”, annak közelében egy tó, amelyet „Bat Seva tavá”-nak neveznek. Jeruzsálem keleti részében a Kidron völgyében látható az Avsalom-emlékmű — Jad Avsalom (Avsalom keze). Az emlékművet a Biblia elbeszélése szerint Dávid az apa ellen lázadó Avsalom maga emelte magának. Az emlékművön állítólág valamikor kéz is volt látható, ezt azonban egy király (egyek szerint Napoleon) onnan lelötte, mondván, hogy töresek le a fiunk keze, ki azt apjára emelte. A középkorban a zsidók kővel dobálták meg az emlékművet s szokás szerint ide hozták a szülők rossz gyermekeit és itt verték el őket, figyelmeztetőn Avsalom, a rossz gyermek sorsára, akit mindenki megvet és követ dobál meg.

Az Olajfák-hegyéhez (Har Hazetim) több agada fűződik. Az egyik szerint innen hozta a galamb az özönvizet után Noé bárkájába az olajfákat, az özönvizet u. i. nem érintette a Szentfödet. — Más agada szerint innen kezdődik majd a feltámasztás és ennek földjéből küldtek ezért a világ minden részébe.

Híresek voltak az óváros újabb templomai, amelyeket az arabok a felszabadító háború idején elpusztítottak. Így volt köztük egy Eljahu-ról elnevezett templom is, amelyben egy falba vájt széken ül egykor az agada szerint Eljahu próféta.

Jeruzsálem újvárosában látható többek között a Szánhedrinnek, valamint Herodes király családjának sírja. A migras haruszimon (orosz telek) van egy kerítéssel körülvett 12 m hosszú és 160 cm széles megrepert kő, amelyet eredeti rendeltetése szerint Herodes a templománál akart felhasználni, de, mivel a kő repert volt, nem vették igénybe. A jeruzsálemi gyermekek ezt a követ egyébként az óriás Og király (Basan király) megkövesedett ujjának mondják.

Chebronnál a Bibliából ismeretes, hogy itt vannak eltemetve a Machpela-barlangjában az első emberpár, az ősatyák és ősnnyák; kevésbé ismeretes az az Agada, mely szerint Adámot az Isten Chebron földjéből teremtette. A 12-ik századig mutatták ennek a földnek helyét is s innen használták földet a házépítéshez s a föld ezen a helyen mégsem fogyott el soha. Ugyancsak Chebronban ölte meg Kain Abelt. Ahol ez történt, azt a helyet is mutatták a multban. Egy fát is emlegetnek itt, amelyet Abraham ősatyánk ültetett el. Egy másik ilyen — „eset” — fát, amelyet Abraham ültetett, mutatnak ma Bét Lechem és Bét Lechem Ráchel sírján kívül arról nevezetes, hogy itt született Dávid király és itt mutatják a bibliai Rut könyvében előforduló Boaz mezejét.

A világ legrégebbi városai közé tartozik Jeruzsálem kívül Jericho — a jó illatu város, mert telve volt virágoskerttel — és Jaffa, amelyet a vízözön után alapított mindjárt Noé fia Jafet (innen a Jaffa név is). Jaffán van állított Noé sírja.

Jeruzsálem és Tel-Aviv között van a felszabadító háborúban sokat szerepelt Latrun, a keresztény legenda szerint itt született az a lator — tolvaj, akit a kereszténység megalapítójával együtt feszítették keresztre. Latrun neve tehát a latorral függ össze.

Eljahu próféta neve elsősorban a Karmel hegyhez fűződik, az ő oltára helyén katolikus kolostor épült. A Karmel-hegyen székelt karmelita rend szemében Eljahu próféta a legnagyobb szent. De itt van Eljahu barlangja is, amely elsősorban zsidó szent helynek számít. Meronban is van egy kiálló székformájú szikla, amelyet Eljahu székének, vagy a Messiasz székének is mondanak. Ezen a helyen fogja Eljahu egykor megfújni a megváltást hirdető sófart. Meronban van egyébként r. Simon Bár Jocháj sírján kívül a Debora prófétanőről elnevezett tó is. Mirjam prófétanő kútja a Kineret tavába van elszüllyesztve, anélkül azonban, hogy vize keveredne a Kineret vizével. A Kineret-tó elnevezését — ma úgy vélik — Kinor-hegedű formájának köszönheti, a hagyomány azonban a „kinora” szóra vezeti vissza, amely egy édes gyümölcsfajta lehetett, mely a tó partján termelt. Híresek a kinereti halak is, amelyeknek íze azonos a Leviantán ízével. Haláról volt híres egyébként Akko is, míg Bné-Brák az ott lakó tudósokon kívül termékeny talajáról, szőlőjéről, fügefőjéről volt híres. A Galilról szóló Agadáról külön könyvet lehetne írni. A Felső-Galilban a Tiberias — Ros Pina országuton látható József gödre, ahol testvéreit öt eladták s ahonnan öt Egyiptomba vitték.

Tiberias a gyógyfürdőjéről, Rambam és R. Meir báál hánesz sírjáról, valamint fekete bazaltkőből épült házaikról híres.

Pekín (a Cfat-akkói országuton) régi templomáról híres és egy barlangról, amelyben R. Simon bar Jocháj a rómaiak elől bújkált és ahol a kabbala alapkönyvét, a Zohart megírta.

Futólagos áttekintésünket Cfat-tal zárjuk. Mindenki ismeri itt az Ari hákosos templomát, rituális fürdőjét és a régi temetőt, de kevésbé ismerik a Sem és Ever tanházát, ahol egykor Jakob ősatyánk is tanult. Cfat multjába vezet vissza egy régi templomi szokás, amikor is a templomban egy struccotjást szimbólumként elhelyezve. De vajon mi köze van a struccnak a zsidó templomhoz? Nos, R. Jakob Emden magyarázata szerint Törökországban is szokás volt a zsidó templomban struccotjást elhelyezni. Szerinte azért, mert a struccmadár nem ráülve költi ki kicsinyeit, mint a többi szárnyas, hanem ránkénzéssel. A strucc egy magaslatra helyezi el a tojást és első pillanattól kezdve szemémet onnan le nem veszi, míg ki nem kel a kis strucc. Jaj annak az élőlénynek, aki ilyenkor keresztülmegy és megszakítja ezzel a lehetőséget annak, hogy a strucc a tojást láthassa. A strucc ilyenkor még az embert is megtámadja. A szimbólum kézenfekvő: a jó Isten sem veszi le róánk egy pillanatra sem tekintetét.

A legrejtélyesebb betegségekről

A cikk a héten elhunyt cionista vezető ember és publicista legutolsó írásának egyikike. A töle megszokott énkénység és szellemi frissesség fényjelenést az írását is. A közeli vég, az elmulás megsejtésének semmi jele. Nem sejtette, hogy mire ezen sorai napvilágot látnak, ő, a harcos publicista már örökre elpihent.

Minden mutató és a nagy közönség által a legszeleesebben tárgyalt eredményei mellett sem a sebészet az orvostudomány alapja és koronája, hanem mindig a belgyógyászat. Az igazán nagy sebészek kivétel nélkül elsőrangú belgyógyászok. Csak persze a nagyközönség nem igen láthat be a műhelytitkokba, annak ellenére, hogy hála a best-seller irodalomnak, századunk regényirodalmi hősei az orvosok. Sokkal inkább, mint az atomkutatók, vagy rakétaöveggyártók, akikkel legfőképpen csak a napilapok és képszelvények találkozhattunk, míg az egyre nagyobb mértékű egészségügyi ellátás következtében az orvosok jóformán mindennapos életünkhez tartoznak.

Nyilván részben az orvosokkal való e mindennapi közelség, részben az orvostudomány széleskörű és halatlan fejlődése az utolsó 50 év alatt, amely olyan felfedezésekre vezetett, mint az inzulin, az antibiotikumok, vagy éppenséggel a Szalkszérum, tették és teszik, hogy a nagyközönség az orvostudományt illetően széleskörűen optimista.

Az orvosok már kevésbé azok. Egyre inkább kénytelenek megelégedni, hogy egy betegség tudományos kutatásai vagy módszereik révén eljutnak a mindennapi életből, az elsősorban nem az ő érdemük, hanem a megváltozott szociális és egészségügyi életmód és feltételek következménye. És ha el is tűntek egyes hírhedt betegségek és járványok: jelentkezett helyükbe majdnem mindig újak. Gondoljunk csak például az első világháborút lezáró példátlan méretű spanyol-járványra, amely halottainak számával is megfelelt akárminő nagy középkori járványnak. Vagy gondoljunk a rák betegségek hihetetlen mérvű elszaporodására, vagy akár a szív- és keringési betegségekre, melyek mind a legszorosabb összefüggésbe vannak megváltozott életmóddal, illetve életritmussal. És habár valahányszor fellép egy-egy új betegség, az orvosok természetesen legnyomában hozzálátanak a betegség okainak és körülményeinek felderítésére: di-

Irta: Dr. Dénes Béla

csekedni mégsem dicsekedhetünk.

Az utolsó 30 év egyhány legrejtélyesebb betegsége, amelyről a világhírű bézei neurologus, Robert Bing már negyedszázaddal ezelőtt azt mondta, hogy ez a betegség szifinkszje: a szklerózis multiplex. A betegség rejtélyeihez tartozik, hogy gyermek még sohasem kapta meg, férfi is alig, soha husz év alatt és negyven év fölött nem jelentkezett, szenvedői tehát 20-40 év közöttiek, úgyhogy egyes ideggyógyászok hajlottak arra, hogy a betegséget speciálisan zsidó betegséggént könyveljék el. Lassan azonban kiderült, hogy a keresztény nők is megkapják.

A betegség terjedésére jellemző, hogy nemrégiben Bern-ben egy liga alakult, mely kizárólagos feladatául a betegség leküzdését tűzte ki céljául és hogy Svájcban, Franciaországban és Skóciában, azokban az országokban, amelyről eddig a legteljesebb statisztikák készültek, a halálozási arányszám majdnem ugyanannyi, mint a gyermekbenulása, egy komoly járvány idején. Egy komoly gyermekbenulási járvány esetén természetesen, amely betegséggel és szklerózis multiplex különben is számos megegyezést mutat.

Mik ennek a rejtélyes betegségnek a tünetei? Látszólag, tapintási és mozgási zavarokkal kezdődik, melyek eleinte többnyire alig észrevehetőek és így a korai diagnózist jóformán sohasem teszik lehetővé. Ezek a zavarok később egyre jobban fokozódnak és igen súlyos állapotokhoz, teljes bénulásokhoz vezethetnek. Hogy honnan erednek és mi okozza őket, azt 30 év óta hiába kutatja az orvostudomány, megbízható választ talán csak napjaink adhatnak majd. Eppen ezért hiába is a korai diagnózis, tenni alig tudnak ellene valamit az orvosok, pedig igazán mindenki próbálkozik. Higany és arany kurától kezdve, nyers kosztot át a legmodernebb hormonkezelésig és a Cortizonig, mindez azonban legfőképpen csak arra jó, hogy a beteg szenvedéseit átmenetileg enyhítse. Természetesen a legkülönfélébb keletkezési okokat mind számításba vették: baleset, mérgezés, vitaminhiány, vérkeringési zavar és allergia. A betegséget különben még rejtélyesebbé teszi, hogy egyes igen rossz periódusok után egészen jó periódusok következnek, amikor a beteg úgy érzi, mintha újjászületett volna. Sohasem fogom elfelej-

teni, mikor egy szép napon a váci ÁVO-börtönben elbém raktak egy babaszépségu fiatal nőt, Faludi Marát. Szklerózis multiplexe volt. Évekig kezeltem a börtönben és szabadlábra kerülése után, talán pszichikai hatások miatt is, állapota igen szépen javult.

Most végre, úgy látszik, megtört a jég és lassan eljutunk a szklerózis multiplex kórokozójának megállapításához. Érdekes, hogy ezt a megállapítást annak idején a heidelbergi egyetemen működő, most pedig detroitit egyetemi tanár, Gabriel Steiner professzor már kerekén 30 évvel ezelőtt megteette. Akkori vizsgálatai szerint spirochétáknak, ezeknek a dugóhúzószzerű mikroorganizmusoknak, amelyek normális körülmények között ezerszámra fordulnak elő és teljesen ártalmatlanok az ember számára, tulajdonított a szklerózis multiplexet. Igaz, vannak nem csak ártalmatlan, hanem ártalmas spirochéták is, a vérben, vagy a visszatérő láz okozói például.

Steiner professzor megállapításai azonban főleg technikai okok miatt nem nyertek széleskörű bizonyítást. Az akkori szövetségi me-

tódusok mellett a spirochéták hol megjelentek a mikroszkóp alatt, hol nem. Csak az, aki állandóan foglalkozik mikroszkóppal, tudja, hogy néha milyen sok-sok órai munkába kerül, míg egy-egy bacillus képét megtaláljuk. Akadt azonban egy másik professzor, a jelenleg 66 esztendősné Simons dr., aki évtizedeken át dolgozott, míg egy megfelelő festési eljárással ma már minden alkalommal ki tudja mutatni az általa a szklerózis multiplex kórokozójának tartott spirochétákat. Sőt, egy amerikai bakteriológusnőnek, Rose Ichelsonnak sikerült ezeket a spirochétákat nemrégiben ki is tenyészteni. A legújabb eredmény pedig az, hogy élő szklerózis multiplexes betegekkel egészen új technikával vett gerincvelő folyadékban is kimutatták a spirochétákat.

Ezek a nagyjelentőségű események végre komoly reményt keltenek arra vonatkozólag, hogy a szklerózis multiplex rejtélyei teljes mértékben megoldódnak. Hiába azért ezekről a rejtélyekről már ma is sokat tudunk. Tudjuk azt, hogy a gerincvelő vezetékében van a hiba. Mégpedig abban, hogy az idegszálak egymástól a szklerózis multiplexes csomók következtében izolálódnak és így az idegveze-

tésben zavarok, rövidzárlatok keletkeznek. Ha a nyomás, vagy valaminő új helyzet következtében ezek a rövidzárlatok megszüntnek, akkor következik be javulás a beteg állapotában, mert az idegvezetés újból működik. Egyre többen vallják azt a felfogást is, hogy a szklerózis multiplex valaminő fertőzés következménye, — bár maga a betegség, — bár fertőző, sem nem örökölhető — de, hogy ez a fertőzés hol és hogyan következik be és miér, éppen legfőképpen nőknél és miért 20-40 év között, arra semminő válasz nincs. És ha a szklerózis multiplex valóban fertőzés következménye, hogyan lehetséges, hogy pont gyermekkorban ne kapják meg?

Sok tehát még a rejtély és ennek megfelelőleg sok a tennivaló is. De a bakteriológiai vizsgálatok eredményeként legalább megkezdődhetek a gyógyító eljárások. Az oroszok máris gyártanak egy szérumot, melynek sikeres voltáról számolnak be, amely azonban nemzetközileg még nincs ellenőrizve. Steiner professzor viszont bevezetett egy kombinált gyógyítási módot, melynek főalkatrésze a Mystecin nevű antibiotikum. A kísérletek még folynak és remélhetőleg most már, annyi évtized után, az eredmények sem váratnak sokáig magukra.

Reményi Rimoni Erzsike slosimjára

„Egy asszony halt meg itt az éjjel,
Szól a közömbös idegen,
Jó asszony volt,
mond a rokonság,
De nincs maradás idelema,
Sokan mondják,
szép, nemes lélek,
Az orvos: egy jó betegem,
A férj a koporsóra nézve,
csak azt mondja, hogy
„Mindennem!”

Ez a rövid vers, amely ifjúkorom irodalmi emlékeiből maradt meg és olyan jellemzően vázolja, kit, hogyan érint egy halálhír, az utóbbi időkben újból és újból visszakért a múltból. Most, amikor a legfelsőbb hadur megmészároltán rendelteté folytán egy égi bombázó ledobta srappeljeit a magyar jásuvra, azoknak repeszdarabjai szinte hetenként szedi körülöttünk a dozatait. A magyarjauk zsidó élgárda személyiségei közül az utolsó találat a kedves, jó, örökre felejthetetlen barátónk, Reményi Rimoni Erzsikéért.

Neki akarjuk szentelni ezt a néhány szívből jövő bucsuzót. Rimoni Erzsike nem volt közéleti személy, életútját nem szegélyezik közérdekű nagy tettek, de a hová lába lépett és keze elért öröm és áldás fakadt a nyomában.

Ember volt, abból a sajnos kihálóban levő fajtából, aki pusztá jelenlétével boldogságot és harmóniát terjesztett maga körül. Ember volt, aki ha belépett valahová világosabb lett a szoba, és ha kiment, mintha árnyék borult volna mindepre, és mindenki arra nézett, aki benne maradt.

Mégcsak pár napja, hogy örökre eltávozott körünkől, de a gyilkos kör, amely testét megtámadta már vagy egy éve az ágyhoz kötötte. Ha néha betegágyához engedtek bennünket, önkéntelenül szegyenkezve sűtöttük le szemünket, ennyi néma szenvedés, hősies türelem, szinte bocsánatkérő alázat láttán, hogy annyi bajt, bánatot, munkát okoz betegséggel környezetének.

A baráti kör nevében mondok Isten Hozzád neki.

Mindazok nevében, akik — ha közelében lehetünk — jobbnak, tisztábbnak, gazdagabbnak éreztük magunkat. Ezért is sujtott bennünket az ő eltávozása olyan mélyen, és azért érezzük most magunkat olyan nagyon szegényeknek, megcsaltnak és kifosztottnak.

Erzsikém, sokáig nem fogjuk tudni kivevni azt a bánatot, amelyet a Te eltávozásod okozott nekünk.

Áldott legyen az emléked, pihenj békében!

Roth Donian

Vergilius művének hőse fényesen. 68. Héber fiúnev. 69. Bálvány, talizmán. 70. Ékezetten héber női név, agglégny, utolsó betű elő. 71. Héber tisztaság. 73. Ékezetten héber tépkép, terítő, sztalteritő. 74. Magánhangzótlán dal. 76. Héber szemérm. tükben a. m: 200-1-50-10. 78. Betűvel a rossz diák füzeteiben található. 80. Magánhangzótlán méh termék. 81. Textil növény. 85. Véd. 88. R. Y.

★
NYEREMÉNYKÖNYV:
Thury Zsuzsa:
MOSTOHATESTVEREK

KERESZTREJTVÉNY 567

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15
		16		17		18		19		20		21		
22	23		24		25		26		27					
28			29			30		31				32		
		33	34		35			36	37			38	39	40
41	42			43		44		45			46		47	48
49				50		51				52				53
54					55			56						57
58				59				60			61			62
63				64				65			66	67	68	
		69				70				71		72		
		73				74				75		76	77	
78					79				80			81		82
83				84	85	86			87				88	
89										90				

Vissztes: 1. Angol pap, népesedési és közgazdasági elmélettel foglalkozott (1766 — 1834). 6. A napokban elhunyt világhírű angol-zsidó szobrász, teljes név. 16. Azonos betűk. 17. Héber táska, aktatáska, tok. 19. Ellenzolgáltatás, a munkáért. — 20. Személyes névmás. 21. Izraeli színházi rendező. 22. Az „Achtut Háavodá” egyik népszerű vezére, teljes név. — 26. Amerikai író „Martin Eden”, „A vadon szava”, stb. teljes név. 28. Anglia ősi, kelta nevének fele. 29. Az időjárás térképeken: az egyenlő légnyomással bíró helyeket összekötő vonal. 31. Költő mű. 32. A rabság jelképe. 33. Azonos magánhangzók. 35. Ékezetten, héber szezon. 36. Bibliai alak, az első főpap. 38. ...timátum. 40. Erdélyi román hegyilakó, keverve. 41. Vissza: tengeri hajózásnak a sebesség angol mértékegysége. 44. Élénk. 46. Vissza: angol úrnő, asszony, eredeti fonetikával. 48. Állami jövedelem magánhangzó. 49. Átvitt értelemben, vérszopó, vérszívó. 51. Ékezetten, utánpótlás, szállítószlop. 52. Tapasztalt és böles görög király Homérosz Iliaszában. 54. Magyar származású angol Ázsia-kutató, teljes név. 56. Francia megerősített kikötőváros Nord départementben, a második világháborúban heves harcok színhelye. 58. Lakat. 59. Héber fényképezés, fénykép. 60. A bátor teszi. 61. Betűvel, angol vonal. 62. A költői tehetség jelképe, magánhangzótlánul. — 63. K. R. 64. Vissza: Jemen héber neve. 65. Elektromos távirási rendszer. 67. Zuhán bombázó repülőgép. 69. Nagy nyilvános tér az ókori Rómában, amely a politika és közélet központja volt. 70. A francia forradalom törvényhozó szerve, 1792—95, amely kikiáltotta a köztársaságot. 72. Vissza: tejtermék. 73. Két szó: 1. zenebolond, zenerajongó; 2. Biblia-kommentátor. 75. Hárfá (r—i). 77. Héber személyes, egynévi. 78. Gyógyszertár. 79. Dzsaham nagymogul és felesége nek pompás síremléke Agrában (India). 82. Öveztet fele. 83. Vissza: ékezetten, héber csepp. 84. Indulat-szócska. 86. Betűpótlással, idegen személyes névmás. 87. Kedvelt típus, valakinek izlése szerint való személy. — 89. Két szó: 1. olasz író és kalandor, a szerelem kalandora; 2. női név. 90. A szigetvári hős.

Függőleges: 1. Az orosz forradalom nagy költője 1893-1930. 2. Bár-Kochba Róma-ellenes lázadásának emléknapja, Simon Bár Zocháj emléknapja. 3. Héber téved, eltéved. 4. Kereskedelmi foglalkozás. 5. Olasz író „Fontamara”. 7. ...ovo. 3. Van ilyen gyilkos, de van ilyen utazás is. 9. Vissza: olasz költő 1868-1938. Legszébb kötete: „Il libro della pieta”. 10. Kert betűi keverve. 11. Lengyel tábornagy és államférfi 1867-1935. 12. Héber számértékben a. m: 400-40-50-30. 13. Sajtjáról ismert holland városka. 14. A sodronymolyfélék családjába tartozó különböző apró lepkek népies neve. 15. A Gandi által elindított hindu nemzeti függetlenségi mozgalom jelszava. 18. Két szó: 1. színpadon a fényképezés nehézfém, 2) Bibliai női név. 23. Olasz névelő. 24. Héber nekem. 25. ...ció, nemzet.

Az ország vezető **MUZIKA LILING** H A I F A tel. 66296. szaküzlete: Hánevim u. 20. em. **ZONGORA-SZALONJA • JÁMBOR** zongorakészítő vez. Saját érdekében tekintse meg termink dús választékát **VILÁGMÁRKÁS ZONGORÁKBAN.** MINDEN ZONGORÁBAN KLIMATO R. ADÁS - VÉTEL - CSERE ★ GARANCIA, GYÁRI, ÚJ ÉS HASZNÁLT. FIZETESI KÖNNYÍTÉSEK. Basszus húrfonás (villanyerővel), javítás, hangolás (előjegyzés)

564. SZÁMU REJTVÉNY MEGFEJTÉSE: Vissztes: 1. DON JUAN, 6. JAN (E) SIBELIUS, 22. KARMAN MOR, 56. KARLISTÁK, 73. MORATORIUM (I), 89. HUGO BERGMANN, 90. ORÁNIA. Függőleges: 1. DEKABRISTÁK, 2. NORMANDIE, — 15. SISAHLI, KAMERON, 18. MOLNAR, IRÓ, 56. KANDID, 60. AL-AMAIN, 66. KIMONO, 69. KONGO.

UJ KELET REJTVÉNYPÁLYAZAT SZERZÉNY 567

RAPHAEL étterem
kávèház • espresso
Tel-Aviv, Rámbám 15. (Allenbynél). Telefon: 65588, átlakítva, új vezetéssel, **megnyilt**
Kitünő magyar konyha. • Kellemes kerthelyiség. Külön ternek bérelhetők összejövetelekre, társasvacsorákra, a megszokott európai kiszolgálással és szolid áráimmal.
Várom barátaimat, ismerőseimet és a fogyasztóközönséget:
Princz József

ZENE ÉS ÉLET

Dávid király hangszere hazatér

— Nemzetközi hárfás verseny Izraelben —

Az első hárfás-verseny néhány évvel ezelőtt megelözte a közeli hetekben Jeruzsálemben megindult. Sámuel 1. könyvének 16. fejezetében ezt írja: „Urunk (Saul) mondotta szolgálóinak, kik előtte állottak, hogy keressenek egy embert, aki jól játszik hárfán, hogy amikor a gonosz szellemek megszállják, kezével játsza, elűzze őket.” Mint írva vagyunk, Dávid lett tehát a világ első hárfás-versenyének győztese, s amikor Sault megszállották a rossz szellemek, a fiatal „művész” kezébe vette a hárfát és játszott rajta. És Saul rögtön jobban érezte magát, „mert a gonosz szellemek távoztak tőle.”

A bibliai hárfás, mint tudjuk, a legmagasabb díjat nyerte: királyi rangra emelkedett. És azóta is hagyományává vált, hogy amint már az 1. templom idejében a hárfások (számuk 2 és 6 között mozgott a templomi zenekarban), kik szent hangszereket pengettek, kivételes tisztelnek örvendtek, úgy a mai napig megtartásuk kivételes pozíciójukat a muzsikuskor nagyon feudális társadalmi rendszerében. A hárfás történetéről csak annyit, hogy formája, húrjainak száma (2- és 22 között), nagysága, az egyiptomi, babilóniai, szíriai, phöníciai és görög zenekarokban rendkívül változott. De hogy minden időben, nemcsak a bibliai korban, szent hangszereket tartottak, mutatja p. o. a finnek ősi legendája, a Kalevala, melyben az öreg regős, Lemminkäinen-ről énekel: „Jöjjetek hát meghallgatni, ki még nem hallotta volt, szent zsolozsmát énekelni, hárfám hurja mit dalolt.” Alexandriai Kelemen (kb. 150-217) „A pedagógus” című könyvében ezt írta: „A nyelv az Ur hárfája. Dicsérvétek hárfával őt.” És egy tízúros hárfáról ír, melyen új dalokat kell zengeni, mivel az szent hangszerek számított...

Ma is gyönyörű barokk anyagok díszítik a legtöbb modern hárfát, míg a szegény hegedű (a kinor), a pávaszó, „nevel”-lel, a hárfával szemben nem íthet ily pompás öltözéket. A hárfát megtartotta tehát kivételes helyzetű, a biblikus idők óta mind a mai napig. Főherceg a proletárok között.

A hárfának eredetileg nem volt rezonancia-szekrénye, de már az egyiptomiakkal szerelték fel, hogy hangzását növeljék. A modern, ma is használatos, keresztúros, pedálos hárfát Sebastian Erard érdeme, aki mai formájában 1801-ben hozta ki első gyártmányát. Kézzel és lábbal kell játszani rajta. A 7 pedál mindegyike két lépcsőzettel van ellátva, melyekbe helyezve egy-egy félganggal emelhető a hangmagasság. Míg a francia és angol udvarnak kedvenc hangszere volt, a német klasszikusoknál a legritkább esetben találkozunk vele. Beethoven és Mozart csupán egy esetben alkalmazta, Haydn, ugy tudom egyszer sem. A 19 század második felében, főképp a francia impresszionisták, Debussy, Ravel, Dukas, nagy

előszeretettel karolták ismét fel, s azóta a modern zeneirodalom számos nagy képviselője irt számára szóló — vagy kamarazene — darabokat. Bartók eleinte nagy tisztelettel kezelte, a rá jellemző lelkiismeretességével jelentve ki, hogy nem ismeri még bonyolult mechanizmusát... Később megmagyarázták neki. Izraelben a hárfá-irodalom kultiválása a Filharmónikusok kiváló budapesti születésű hárfásának, Szarvas-Weissgerber Klárinak érdeme, ki úgy a zenekarral, mint kamarazenében és szóloiban számos művet mutatott be.

★

Jellemző és különös módon a világnak — a már fentebb idézett bibliai kivétel — első nemzetközi hárfás-verseny az izraeli állami turistahivatal kiváló vezetőjének, A. C. Propesnek érdeme. Ő szervezte meg az egyébként a zichron-jákovi nyári zene-szemináriumokat is. A hivatala által kiadott igen alapos és részletes ismertetőből megtudtuk, hogy a szeptember 17-én kezdődő verseny zsűrijében a világ legkiválóbb, leghíresebb hárfaművészei és hárfakomponistái vesznek részt, köztük: Marcel Grandjany (született Párizsban, jelenleg a newyorki Juilliard School tanára); Carlos Salzedo (francia származású, de Amerika koronázatlan hárfafőjedelme; a holland Rosa Spier, aki 55 évvel ezelőtt adott első koncertjét már feltűnést keltett, s még ma is rendkívül tekintélynek örvend, mint szólista; Nicaron Zabaleta, spanyol születésű virtuóz, aki eddig keze alatt 85 nagy szimfonikus

Zenes vigjáték a »Do-Re-Mi«-ben

— Két Kunye Lemei —

Abraham Goldfaden, azaz eredeti nevén: Goldenfodim, (1840-1908) azon népszerű keleti-zsidó zeneszerzőkhöz tartozott, kiknek nevét egyetlen „előkelő” zenei lexikon sem tartja említésre méltónak, s még zsidó zenével foglalkozó könyvek is éppen csak a fenti életrajzi adatok közlésére fanyalodnak. „Sulamit” című zenes darabja ennek ellenére Magyarország és a szomszédos országokban Donáth Ede, — Izraelben pedig Mare Lavry feldolgozása révén örvendett nagy népszerűségnek, fittyet hányva a zenei góthai almanachok pedigréjére... A mi rendkívül agilis és tehetséges George Vál színigazgatónk, aki a „Do-Re-Mi” színházat kénytelen volt huzamosabb ideig szüneteltetni, most ismét Goldfaden-zenére tette fel szerencsésjét, mikor „Két Kunye Lemei” című zenes vigjátékkal, Saul Bereзовszky, a Dzsigan és Schumacher társulat házi zeneszerzőjének szellemes átdolgozásában ismét megnyitotta kapuit a ZOA szabadtéri színpadán.

Zamatos keleti-zsidó daljai, kórusai, kis áriái ezáltal annál is izesebben, frissebben, üdítőbben hatnak, mert a feldolgozó Bereзовszky megfosztotta őket helyi érzégségüktől, s szinte a modern izraeli élet izlésének megfelelően igen szellemesen perszifálta a „böcherek”, vagy a „jiddise máme” elkopott melódiáit. Ezért elejétől végéig élvezhetjük egy a bájos, kellemes, fűlbemészó, és modernizált kiadásában pezsgően eleven zenét és előadást, melyet kellemeshangu énekesek, az igen jól hangzó énekkar és egy ügyesen vezetett kis zenekar vittek tel-

zenekar szólistájaként lépett fel a világ minden részében. Rajtuk kívül számos kiválóság vesz részt ugy a zsűriben, mint — a pályázók között, kiknek jórésze mint koncertező hárfás máris ismertté tette nevét. A zsűri izraeli tagjai: Frank Pelleg és Paul Ben-Haim elnökökön kívül, Gary Bertini kar mester, Sámuel Bernstein, a jeruzsálemi Rubin-Akadémia direktora, Jozsef Tál zeneszerző, Pártos Odón, a telavivi Akadémia igazgatója, és mint szaktekinély, Szarvas-Weissgerber Klári. — A versenynek 45 pályázója van, néhányan a magas költésekre való tekintettel, visszaléptek. A legtöbben Amerikából, majd Francia- és Olaszországból jönnek, számos más európai országból is. A versenyt szept. 17-én reggel kezdik az egyik jeruzsálemi egyetemi intézetben s résztvevőket az ottani diákokthozban szállásolják el. — Mint kötelező izraeli szövegét Paul Ben-Haim 45 perces „Poém”-ját szóló-hárfára kell minden pályázónak eljátszania, s így a szerző abban a kétes órámban részesül, hogy művét 45-ször, azonkívül 27-én és 28-án a Hábitában, vagy Héchal Hátarbutban a Filharmónikusokkal együtt rendezendő hangversenyeken, melyeken a nyertesek lépnek fel, kell meghallgatnia. A nagyság átka...

A Kol Jiszráél külön hangverseny-műsor keretében mutatja be az izraeli szerzők, Kaminszky, Tál, Pártos, Ben-Haim és mások hárfaműveit.

Az első díj egy 3500 dollár értékű amerikai Lyon-Healy-hárfára lesz, a második díj 2000 dollár. A három első díj nyertesét máris — előre beküldött szerződésekkel — megkötötték a szerzőkkel — több nagy külföldi zenekar kötötte le a jövő évadra, mint szólistát. Az érdeklődés világszerte igen nagy az első nemzetközi hárfaverseny iránt, melynek lefolyásáról zenerovatunk részletes beszámolókat fog közzélni.

jes sikerre. Vél direktor új tehetségeket fedezett fel és állított színpadára: remek színész az igaz Kunye Lemei: Jákob Bodo s meglepően szép hanggal és színészi készséggel debütált a fiatal bariton, Simon Szegáli (azaz Székely László), aki a Budapesti színpadon „ugrott ki” első sikeres szerepében...

A darabban arról van szó, hogy a szigorúan vallásos papa (a mindig megnyerően kedves Jozsef Golán) ellenzi lány házassági tervét a fiatal francia házitánítóval (Szegáli), s helyette a sádechen által ajánlott partit egy dadogó és gyengeelméjű, de híres cadik-családból származó Kunye Lemei-lal pártfogolja. A fiatalok csejt szönek, és Max, a házitánító udvarló Kunye Lemeinek adva ki magát jelentkezik a papánál. Az esküvő már nagyban folyik, mikor megjelenik az igazi vőlegényjelölt, kacagató jelenetet provokálva. Perse — happy end, és a „minden szak megtalálja a maga foltját,” törvénye alapján a rászédett Kunye Lemei is házpótlást talál. Igen kellemes, tisztán csengő hanggal, muzikálisan énekel a csinos Tova Porát (Karolina), a mama szerepében Alina Sterniká, a temperamentumos, aranyos humoru Zseta Luca pedig mint a sádechen lánya, aratot megérdemelt sikert. A rendező, Jiszráel Beker a kitűnő Hábita-színész, úde, izléses, mozgalmas rendezése nagyban járul hozzá a „Két Kunye Lemei” előadásainak erős látogatottságához. A jiddis szöveget Mose Szahár ültette át írvirtre. A közönség mindvégig kitűnően mulatott, s hálás volt a „Do-Re-Mi”-nek hogy nyári szórakoztatásról gondoskodott. Patáki László

EGY SZÁL VIRÁG dr. Weissburg Chájim sírjára

Az ember saját magának hal meg.

Szinte resteltem leírni ezt a közhelyet, pedig — mint minden közhely — ez a megállapítás is igaz. Az esetek milliói igazolják a világot teremtése óta, hogy mindenkit többé-kevésbé rövid idő alatt elfelejt nemcsak az utókor, hanem a kortárs is.

Szomorú, de így van. Ha akarjuk van rá mentesség is. Az élet nehéz, sok a probléma, sok a futkosás és a szürke mindennapok kegyetlenül követelik a maguk jogait. Helyesebb magyarázat azonban, hogy az ember önzőnek lett teremtve. Mindent igyekszik elhárítani magától, ami szomorú, ami kellemetlen. Ha nem így volna, akkor tömegesen lennének az emberek öngyilkosok egy szeretett apa, gyermek, férj, tanító mester, vagy népevezér elvesztése fölérti fájdalommal.

Minden valószínűség szerint dr. Weissburg Chájimot is el fogják felejteni.

Mégis a részvevőlevek és táviratok tömegéből, a harmincnapos gyászújság részvevőinek szokatlan nagy számából arra lehet következtetni, hogy a tömegek ösztönösen rádöbbentek a nagy veszteségre, ami az elárvult erdélyi zsidóságot érte. Talán ez alkalommal tanulni leszünk annak a ritka tümeménynek, hogy az életben közönyös kortársak, halála után emlékeztükben életük végéig méltányolni fogják a rendkívüli embert, aki az erdélyi zsidóságot egén üstökös volt.

Semmi sem visszatekintőbb, mint a nekrológok tulzássai. Az ember az újságokban megjelent cikkeken, a temetésen, gyászújságban elhangzott beszédekben önkéntelenül mosolyog, ami akkor hétről-hétre azt olvas, vagy hallja, hogy a második templom lerombolása óta nem volt a zsidóságnak nagyobb és bőkezűbb vezetője, mint éppen a halott, akikről szó van.

Eppen ezért vigyázni kell a szavakkal, hogy ne tegyük neveltségessé azt az embert, akinek a kortárs — és esetleg az utókor — szívében maradó emléket akarunk építeni.

Ennek a tudatában le merem írni, hogy Weissburg Chájim rendkívüli ember volt. Sőt, több volt ennél. Majdnem azt lehetne mondani, hogy egyedülálló volt.

En a magam részéről nem látam hozzá hasonlót. Azt hiszem, a kortársak között nem is volt.

Csak époszok hőseinek, nem pedig hűböl-verből való embernek van ilyen akarata, mint neki volt. Más is dolgozott a közjóért, más is hozott munkát és pénzáldozatot a ciprus-műsért, ha összehasonlíthatatlanul kevesebbet is. De mindenki más igyekezett kamatoztatni is a maga sokkal kisebb befektetését. Az ügyvéd iródjának, az orvos rendelőjének, a kereskedő üzletének nem ártott, hogy a nevét a közélet dobogójáról szellettették. Másnak kijutott egy-egy nagyobb állás, összehasonlíthatatlanul kevesebbet is. De mindenki más igyekezett kamatoztatni is a maga sokkal kisebb befektetését. Az ügyvéd iródjának, az orvos rendelőjének, a kereskedő üzletének nem ártott, hogy a nevét a közélet dobogójáról szellettették. Másnak kijutott egy-egy nagyobb állás, összehasonlíthatatlanul kevesebbet is. De mindenki más igyekezett kamatoztatni is a maga sokkal kisebb befektetését. Az ügyvéd iródjának, az orvos rendelőjének, a kereskedő üzletének nem ártott, hogy a nevét a közélet dobogójáról szellettették.

Nem azért, mert nem kaphatta meg. Pláne régebben, virágzásának idején. Nemcsak elhárította magától az elismerő kompenzációt, hanem irtózott még a látszatától is, hogy az ő cionista munkáját „megfizessék.” Az ember után általában nem rohannak ajánlatokkal, állásokkal. Az embernek saját magának kell kiharcolni „barátainak unóságot.” A utána azonban szaladtak

Irta:
Dr. Rosenfeld Sándor

pártja számos állást ajánlott, ahol szervező zsenije érvényesülhetett volna. A Joint ajánlott neki magas állást. A ma is élő Kurt Blumenfeld igazolhatja, hogy annak idején meghívta a Cionista Világszervezet akkor Londonban működő központjába vezető állásba. Mindenképpen elutasította. Még a párt bankjának a vezetését is elutasította, mert ő nem végez cionista munkát fizetésért.

Ha az ember biztos gazdasági nyeregben ül, könnyű válogatni és állásokat visszautasítani. De ő visszautasította és éhezett. Élő emberben még nem láttam az elvűségnek és a jellemnek ezt a példaadását. Csak a balladák költőitől hősei usznak az ár ellen. A földönjáró emberek többnyire az árral usznak.

Melyik más 18 éves gazdag, csinos fiúról lehet elképzelni a liberális ferenczjózsefi Magyarországon, hogy valamikor 1910-ben érettségi ajándékul nem egy párisi, vagy rivierai utat kér a szüleitől, hanem egy palesztinai kirándulást?!

Kicsoda más változtatta meg a nevét Hugórol Chájimra? Az akkori idők Hugó Hübára változtatták a nevüket. De Weissburg már akkor úszott az ár ellen és mindenestől fel akart olvadni életébe nagy szerelmében: a halotti álmából újjáéledő Cion gondolatában.

Azt elmondta mindenki róla, hogy erdélyi viszonylatban meszeszerűen nagy vagyonát két kézzel szórta szét a „gyermekéi”, az általa alapított cionista intézmények között. Fizette a cionista szervezet házbérét és tisztviselőit, a Tárbu gimnázium tanárait, a Hágibor futballistáit és felszerelését, a Házamir karmesterét, az újságírókat, az ovónöket, az alijázók külön vonatját, a konferenciák teremtőit, a Mákkábi amerikai turnéját. Cionista kongresszusokra, az 1920-as londoni konferenciára, a párisi és genfi békekonferenciákra, Palesztinába saját költségen utazott. (Palesztinai utjai során alapította Kfar Gideont és később Am Sálomot.) Ő fizette az első úlpánt — mindent, amire a szűkkeblű erdélyi zsidóság nem adott pénzt.

Természetesen hét (7) évig minden nap bejárt az Erdélyi Zsidó Nemzeti Szövetség iródjába, vagy vidékre utazott saját költségen, fizetés nélkül.

Es mert nincs annyi pénz a világon, amiből csak költenek és amihhez nem tessék hozzá, el ne fogyjon, a Weissburg Chájim pénze is elfogyott.

Erre mondták néhányan, hogy karrierje kettétört. Pedig ez nem igaz.

Dr. Weissburg ugyan minden pénzt odaadta a cionizmusnak, de a karrierjét és azt, amit tett, nem lehet a pénzáldozattal megmérni és kifejezni.

Ő felszántotta a közönyt, cementtől szilárdult erdélyi zsidó talajt, magot ültetett, ami megfogant.

A szántáshoz, a magvetéshez erő kell és fantázia. A beéréshez pedig idő.

Nem lehet azt mondani, hogy kettétört valakinek a karrierje, mert magot ültetett és utána dúsz termés volt, de a termés nem hozott neki hasznot, csak csendes elégtételt.

A magvető karrierje éppen a beéréskor teljes és dicsőséges.

Más megítélésre tartozik, hogy az általa alapított és nagyrésztben mintaszerűen kifejlesztett intézmények, egyesületek kisebb-nagyobb szögben elfordultak tőle.

Az is meggondolkoztató, hogy ezek az intézmények, a tanítványok és megmentettek ezrei nem találták meg annak a módját, hogy lelkiileg és anyagilag egy honorárikát az életét és vagyonát feláldozó munkáért, ahogyan azt Weissburg elveivel összeegyeztetve el is fogadhatta volna.

Mindentől azonban, hogy úgy történt, ahogyan történt, az alapító nem lett kisebb. Nem tűnt le csillaga a közélet egéről. Sőt ezáltal nőtt óriássá és lett teljes az életpályája.

Mi lettünk Kisebkek.

Ezt éreztük egy kissé már életében is, de most biztosan tudjuk. Milyen kár, hogy nem személyesen neki, hanem csak az emlékeztetésnek adhatjuk meg már ezután a hódolatos elégtételt.

Nekem személy szerint örök életre büszkeségem lesz, hogy a barátja, tanítványa és szelvésszerejű munkája egy kis szakaszában közvetlen munkatársa lehettem.

Nasszer és Husszein megint jóbarátok

(Reprinted by permission from TIME, The Weekly Newsmagazine, copyright TIME Inc., 1958.)

Az egyiptomi diktátor és Jordánia királya között több, mint két éven át folyt az ellenségeskedés és ezalatt az éter hullámain át olyan jelzökkel illeték egymást, hogy minden beduin tevehajóságnak becsületére vált volna. Nasszer rádiója Husszeint többek között „apró királynak” becézte és figyelmeztette „bandájával együtt, hogy Jordánia népe rövidesen fel fog huzni beneteket a lámpavasra és élve zettel fogja nézni, amint rohado holttestetek himbáldozik rajta.”

Husszein egy rádióbeszédében többek között „korrupt cselekvőnek” titulálta Nasszert, „akinek hangja és rádiója reggeltől estig ordít, félrebeszél, mint egy lázas beteg.” Husszein rádiója ezenkívül „kis faraónak” és „a kommunizmus első közelkeleti ügynökének” nevezte Nasszert, aki „felváltva zakarandókat — hol Mekkába, hol Moszkvába.” A Husszein

tiszteletére rendezett hazai paradékon ilyen feliratokat lehetett olvasni: „Husszein a proféta fia, Nasszer egy postásé.”

De a múlt héten mindkét oldalon lecsillapodott a láz, ékes bizonyítékul annak, hogy a Közéleleten, egyik napról a másikra, a legszebb ágyas-társnak is kiadják az utját és a legádázabb ellen-ségből is hasznos barát lehet. A két ellenfelet Irák sora aggasztja és ez hozta most őket ismét össze. Nasszer gyűlöti az iráki rezsimet, mert kétségbevonta az ő Nasszer vezetésűserepét az arab világban; Husszein gyűlöletének az az oka, hogy az iráki vezetők, unokatestvéreinek, Feizal király meggyilkolásával jutottak hatalomra. Márpedig a királygyilkosságnak ő elvi ellensége. Nasszer tehát, aki ismét hangoztatja, hogy „minden arab a testvére” és Husszein, aki félti rozoga trónját, arra a meggyőződésre jutott, hogy jobb, ha kibékülnek és elhatározzák, hogy ismét követhet cseréinek.

OLSCHWANGER
zongorák
UJAK, FELJUTTATTAK.
Zongorát elfogad
javításra a gyárban.
★
Cím: Pínsker-utca 51. sz.
Tel-Aviv — Telefon 51737

Elpolitizálták a haifai metrót

Szombaton nem fog közlekedni a földalatti — A vallásosok győzelme és a Mápáj pyrrhusi diadala — Negyedmillió font évi veszteség

„Még egy ilyen diadal és el vagyok vesztve,” mondta anno ducumal Pyrrhus király, a rómaiak ellen megvívott győztes heuraclesi csata után. Körülbelül ilyen hangulatban volt vasárnap este Aba Chusi polgármester, miután a városi tanács elfogadta a Mápáj határozati javaslatát, amely a haifai földalatti vasut szombati közlekedésének problémáját a választások utáni új városi tanács nyakába varrta. „Amikor a tanácsosok lelkiismeretük szerint, és nem a választási megfontolások nyomása alatt szavazhatnak majd.”

„Dajá cará bösáát,” — volt a polgármester álláspontja három és fél évvel ezelőtt a földalatti tervezési stádiumában, amikor a metrót szombati közlekedésének kérdése először felmerült. Aba Chusi megszakítás nélkül dolgozott és váltig reménykedett egy kompromisszumos megoldásban (a leggyakorlatiasabb ötlete az volt, hogy a földalatti szombaton arab személyzet kezelje) — de minden igyekezet megtört a vallásosok makacs ellenállásán és végül is, nyilván a legfelsőbb fórum utasítására meg kellett hajolnia. Csaknem bizonyos, hogy a földalatti szombati szüneteltetését, kormánykoalíciós szempontokra való tekintettel, maga Ben Gurion miniszterelnök határozta el.

Cvi Barziláj, az Achdut Avoda harcias alpolgármester

Nem kell a pénz

Turenne marsallt, XIV. Lajos híres hadvezérét egyszer felekeresztve egy ellenséges város küldöttsége és százezer tallert nyújtott át neki azzal a kéréssel, hogy hadseregével kerülje el a város határát.

A marsall nyugodtan végig hallgatta a küldöttség szószólójának a beszédét, majd így válaszolt:

— Sajnálom, uraim, nem fogadhatom el ezt az ajánlékot, mert az önök városa egyáltalában kiesik az útvonalamból.

AZ UTÓÉTELEK PROBLÉMÁJA

Nagyon sok ember szenved étvágytalanságban a forró napok alatt. Az utóétel néha az egész ebéd ízét megváltoztatja. A „MAOG OSEM”, az új készítmények számos problémáját menti meg a háziasszonyt és könnyíti rajta.

Az ilyen süteményt néhány perc alatt el lehet készíteni (5 perc előkészítés, 55 perc sütés) és egyszerűen nem lehet kudarcot vallani vele. Ami pedig magát a süteményt illeti, az valósággal nagyszerű.

Az Osem háromféle süteményt készítenek: csokoládé, „spice cake” (túrós) és arany. Ugyanígy előnyei vannak az Osem-fagylaltnak. Elkészítése gyerekjáték, fagyasztása élvezet, mert szemben a kész fagylalttal, az Osem-fagylaltot a háziasszony maga készíti el. Az egyéni, valamint önmagadól is adtál bele é milyen jó fejőtteknek, gyermekeknek egyaránt, hogy utóételként izletes süteménnyel együtt fagyaltot is kapnak. (M)

FNYKEPEZESI SZAKKÖNYVEK

érkeztek hozzánk a legjobb szerzőktől, az ismert Heering (Németország) kiadótól, nagy választékban; Angliából is rövidesen módunkban lesz Önnek érdekes szakirodalmat ajánlani.

Okiratmásolatok gyorsan, diszkrétan és jó minőségben.

Irta: Székely István

tere, a vasárnap esti döntő ülésen tudni vélte, hogy „a földalatti a Mápáj a legtöbb kormányválság során „adta el” kárpótlásul azért a támogatásért, amit a vallásosoktól a német fegyverület lebonyolításáért kapott”.

Bar a városi tanács vasárnap esti határozata értelmében a földalatti szombati közlekedésének szüneteltetését csak a novemberi választásokig szavazták meg, a precedensek azt mutatják, hogy az ügyet szinte lehetetlen lesz „visszacsinálni”. Mint azt dr. Gideon Kaminka, progresszív városatyja rendkívül éles támadásában kifejtette: „A Mápáj javaslata politikai jellegű és azt célozza, hogy ne veszélyeztesse koalíciós esélyeit a vallásos pártokkal a választások előtt és a választások után.”

A régóta haldokló haifai városi koalíció vasárnap este egyébként véglegesen bedadta a kulcsot. A Mápáj „késleltető” javaslata ellen a kimutált koalíció oszlopos tagjai, a Mapam és Achdut Avoda munkáspártok és a progresszívek intézték a leghevesebb támadást, míg az ellenzék, élén Cvi Zimmermann kláncionista polgármester-jelölttel és Slomo Jungmann Cherut-vezetővel, ezáltal habozás nélkül sorakozott fel a polgármester mögött. A „pyrrhusi győzelem” tehát a városi munkáskoalíció bukásával egyenlő.

A Mápáj taktikázása egyébként számlalmas jelenség volt a városháza vasárnap esti ülésén. Míg az összes többi pártok már a vita elején nyíltan színt vallottak, a Mápáj az utolsó pillanatokig igyekezett titkolni álláspontját és négy a városháza vezetőségi ülését is, amelyet a korareggeli órákban szoktak tartani, ezáltal délután 3 óráig, tehát közvetlenül a városházi nagytanács nyilvános ülésének megkezdéséig halasztották, nehogy a vezető párt állásfoglalása még a délelőtti folyamán kiszivárognon a sajtóba. Magát, a döntést kerülni igyekező javaslatot is Meir Bar Ráv Háj, a párt egyik természetes, de „fejbőlöntő” közkatónájával olvastatták fel és Aba Chusi polgármester, aki máskor dominálja a porondot, most fáradtan, csak az ülés vezetésére szorítkozott.

A Mápáj „kompromisszumos” javaslata azonban mégsem volt meglepetés a bennfentesek számára. Jozsef Nussbaum, Mapam alpolgármester, a pártkülönbségek ellenére is Aba Chusi egyik leghűségesebb és leg-rakolobb munkatársa, a földalatti megépítésének „életető eleme” és Haifai (földalatti) Közlekedési R.T. eddigi igazgatója a 15:5 arányú vereség után lemondó levelét előre elkészített szövegéből olvasta fel. Egyik cigarettát a másik után szivta, a polgármester látható idegességgel hallgatta, amint a Mapam alpolgármester fejére olvasta, hogy „meghajolt a vallásos pártok nyomása előtt, lemondott a munkások lelkiismereti szabadságáról és mindarról ami pozitív és friss volt a város társadalmi életében.”

Nussbaum, aki a javaslatot „lelkiismereti és gazdasági okokból” ellenzte, hangsúlyozta, hogy a határozat a földalatti vasut előirányozott bevételének 20 százalékos veszteségét jelent, vagyis körülbelül évi negyedmillió fontot és a válságot várható deficitjét min-

den bizonyos az adófizetők számlájára fogják áthárítani. Barziláj, Achdut Avoda alpolgármester és elvtársa Szachnin városatyja kijelentették, hogy a határozat a szombatot „gyásznappá” teszi a haifai munkásság szemében. „A Mápáj az ipari kiállítás óta lépésről lépésre visszavonul a klerikálisok előtt... Azt ígérték, hogy a dísznhusarúsítás betiltása lesz az utolsó engedmény és most tessék.” Még szélsőségesebb volt Kaminka, progresszív városatyja, a városi tanács vezetőjének tagjának kiállása: „A földalatti tisztára üzleti vállalkozásként terveztük... Ha tudtuk volna, hogy így alakulnak a dolgok, hozzá sem láttunk volna a megépítéséhez...” Kaminka, aki egy rabbi fia kijelentette, hogy a vallásos pártok a szombatot jelentőségét „elavult és galuti módon értelmezik... Harminc évvel ezelőtt még a szombati viz, villany és telefonszolgáltatás ellen is harcoltak... Ez (a földalatti) egy közszükséglet és nem vagyok hajlandó elveimet politikai kiállításba bocsátani.”

Cvi Zimmermann, kláncionista városi tanácsos, az ellenzék vezére kijelentette, hogy szívesen támogatott volna egy kompromisszumos megoldást, de miután a vallásosokkal ezen a téren nem lehetett megalkudni „nem térhetünk napirendre a tény felett, hogy a földalatti szombati szünetelése” élet-halál kérdés a város vallásos rétegei számára.” — Aki fel akar utazni szombaton a Karmelre, a földalatti nélkül is felutazhat, szögezte le a kláncionisták vezetője.

S. Jungmann, Cherut-képviselő viszont egész reálian arra hivatkozott, hogy a

szombati ünnepnapot az állami és városi vállalatok mind tiszteletben tartják, s így a haifai földalatti, amely városi vállalat, nyilván nem lehet kivétel. Haifa nem „exterritoriális” város Izráelben... Ha a szombat nem ünnepnap, nyíssák ki a városháza irodáit is, bizonyára akadnának polgárok, akik szombaton jönnének adót fizetni, évelődött a tanács humoristája.

De a szombat szentségének védelmét természetesen a vallásos pártok képviselői juttatták kifejezésre. „Nincs jogunk még beszélni sem a Biblia parancsainak megváltoztatásáról”, kiáltotta szentes hangon J. Levanon, a Nemzeti Vallásos Párt szószólója. „A földalatti nem fog szombaton közlekedni sem a választások előtt, sem a választások után és garantáljuk, hogy minden rendelkezésünkre álló erővel harcolni fogunk a szombattól... Nincs ennél szentebb harc... A világ vallásos zsidóságát nem fogja tétlenül nézni a haifai metro szombati közlekedését...” Jákov Katz, agudista alpolgármester, akivel madarat lehetett volna fogatni, kenetteljes, nyugodt, hangnemen szónokolt. „Azt mondják, hogy a metro a föld alatt közlekedik, tehát nem sérti, nem zavarja a hívőket. De mi küzdünk a szombat megszegése ellen a levegőben, a tengeren, a földön és a föld alatt is...” Ami az esetleges anyagi károkat illeti, Katz bizott benne, hogy „ha megtartjuk a szombatot, megsegit az Isten és nem lesznek anyagi veszteségek sem.”

Végül is mindenki beszélt, a kommunista párt képviselője is, csak a Mápáj hallgatott. Aba Chusi polgármester ugyan a vita végén felszólt, de nem mondott semmit. Senkinek nem jutott eszébe, hogy ebben a rendkívül fontos elvi és gyakorlati kérdésben helyes lett volna talán Haifa város lakosságát egy népszavazás formájában megkérdezni?

A „Nemzetek Színháza 1959”

Irek az élen

A nemzetközi színházi fesztivál a zenei fesztiválok mintájára négy évvel ezelőtt alakult Párizsban, ahol a világ nemzetei másodévenként mérik össze művészeti erejüket. Mint ismeretes, az előző két fesztiválon Izráel is résztvett, a Habima a Dibukot és a Medeát adta elő, a Kameri a Szeceuáni jó lélek és Elment a mezőre című darabokkal szerepelt. Az idén, a harmadik fesztiválon, Izráel nem képviseltette magát.

Ellenőrizhetetlen okok miatt az idei fesztiválon csak 18 ország vett részt, 24 együttessel, amelyek összesen 36 előadást nyújtottak. Az ezelőtti fesztiválokra 26-30 nemzet színházai jöttek el. Ezek közül, szintén meg nem magyarázható okokból, csak 11 színdarabot mutatnak be, a többiek balett, modern tánc és opera előadások voltak. A Nemzetek Színháza előadásai négy hónapig tartottak.

Kizárólag a bemutatott színdarabokról beszélve és a lapok beszámolóit véve alapul, arra az érdekes megállapításra jutunk, hogy a legtöbb elismerést az irek kapják színdarab, játék, rendezés stb. szempontjából.

A dublini Gate Theatre George Bernard Shaw, a nagy író szerző halhatatlan darabját, a Szent Johannát adta elő — természetesen angolul — s az összes lapok beszámolója szerint, a lehető legnagyobb tökéletességgel. És természetesen a legjobban megközelítve az író speciális megítélését, ami a középkori kis francia parasztleány figuráját illeti. Szent Johanna szerepét Siobhan McKenna híres dublini drámai színésznő alakította, aki „egészséges, életerős, okos, igaz, alázatos és megindító parasztleány volt.” A rendezés a díszletek és a kosztümök eredetiek és igen mű-

vészleek voltak. Siobhan McKenna Szent Johanna szerepét először is nyelven játszotta Dublinban, saját fordításában. Mint ismeretes, a Kameri színházban Orná Porát alakított néhány év előtt felejthetetlen Szent Johannát.

A másik nagy író sikert a dublini World Top Theatre aratta a fesztiválon, Brendan Behan „Tusz” című, sok humorral tüzelt drámájával.

Behan aránylag fiatal, 38 éves szerző, volt ir forradalmár, aki mint ilyen, 8 évet angol börtönben töltött s kigyógyulva forradalmi eszméből, társadalmi izál és jól felépített színdarabokat ír. Egészséges, új-naturalista szemmel mutatja a társadalom abszurdumait. Stílusa egyszerű, világos. Az abszurdum, amit a Tuszban bemutat, az, hogy az ir fogásba esett angol katonát, aki szabadulás előtt ál — ki akarják cserélni egy angol fogásból lévő ir katonával — egy eltévedt, kócsagolyó szíven találja.

A Worksop színház igen jó előadásban hozta ki a darabot, rendezése is ötletes és szellemes.

Behan ez alkalommal ismertette meg a francia közönséggel a Théâtre de L'Oeuvre már kihozta franciául egy másik drámáját, a „Reggeli eset”-et. A darab egy halálraítelt utolsó reggelét ábrázolja, de főleg azt, milyen romboló hatással van az eset a rabokra és az örekre. Minthogy az elítélt meg sem jelenik a színpadon, a darab témája inkább maga a halál, mint a halálraítelt. Egyszerű eszközökkel mutatja be a színpadon, milyen káros hatással van az emberi idegekre a halál tudata, mégha az igazságos és törvényileg kikérülhetetlen. Brendan Behan az a külföldi szerző, akiről ma Párizsban a legtöbbet beszélnek s akitől sokat várnak. A mai színház fellétsítését várják tőle, további új-naturalista, egyszerű és tisztult felfogású darabok által, amint ezt az amerikai film terén a Marty-szerű filmekből igénylik.

Sok tapsot kapott a fesztiválon az olaszul és franciául beszélő Morelli-Stoppa olasz társulat is, amely Diego Fabbri „Figli d'Arte” című darabját adta elő. A darab nem nagyon sikerült Pirandello-imitáció, de dícsérik ötletes rendezését (Lucchino Visconti) és kitűnő együttését. m. g.

„Mikor jön Petőfi úr?”

Móra Ferenc mesélte, hogy egyszer, egy alföldi városban előadást tartott Petőfi-ről. Utána hozzá lépett egy paraszt ember és így hálalkodott neki:

— Az Isten aranyozza meg a száját, de szépen papolt, elhallgattam volna reggelig. Csak azt az egyet nem tudom kiérteni a szavából, hány óráig vonattal jön az a Petőfi úr?

Mert tudni való, hogy akitől az urak egy óra hosszat beszélnek, az csak olyan követfele lehet, aki dolgodobben is ráér jönni-menni, mert neki ez a hivatala.

Brit Ovdím Miklósoknál B.B. Bazzál. — Idősebb Dolgok Szövetsége. — Országos központ: Tel-Aviv, Allenby-u. 2. Levél cím: POB 8044. Telefon: 63201.

Munkát kaphat: bútor- és építész-szaktal: varrodába segédmunkás; könyvtérvezető; kereskedelmi és ipari cikkek terjesztésére ügy-nökök; házzvetőknök bentlakással, gépi kötőnk.

Könyvelő, perfekt ívrit, órá-könyvelést és adóügyek intézését vállalja. — Vizsgázott statisztikus, hosszú gyakorlatlall modern szakember, elhelyezkedne. — Grafikus, reklám-, dekorációs tervező és kivitelező. — Gumigyári szakember munkát keres. — Politturozó munkát vállal. — Villany-szerelő állást keres.

Megválasztották már a negyedik Kneszetet...

Nem az egészet, de legalább száz Kneszet-képviselőt megválasztották már.

Nem a szavazók tömege választotta meg őket, egyes választások útján, hanem valahol, zárt ajtók mögött tették ezt a „jelölőbizottságok”, titkos üléseiken.

M i é r t ?

Mert a fennálló választási rendszer megszakítja a kapcsolatot választó és megválasztott között, elősegíti a pártok sokaságát, előidézi a nemzet szétdarabolását (a jövő héten közel húsz jelölőlistát nyújtanak be) és megakadályozza a szilárd kormányzatot.

Ezért hatja át mindjobban a tömegeket annak felismerése, hogy

elérkezett az ideje a választási rendszer megváltoztatásának!

Az Izráeli Munkások Pártja (Mápáj) parlamenti többsége új rendszert biztosít:

Hadd tudja a megválasztott, ki a választója!

Hadd tudja a szavazó, ki a képviselője!

Miflegel Poalé Erec Jiszráél tájékoztatói osztálya

Hány vallásos lista fog indulni a közelgő Kneszet választásokon?

Pár nap választ el bennünket a választási listabenyújtás utolsó határidejétől. A különböző pártok berkeiben lázas készülődés folyik; ez a képviselők "tiz bünbá-nó napja", amelyben eldől "ki élre, ki halálra", vagyis ki kerül a listán "esélyes" helyre, s onnan a negyedik izraeli parlamentbe, s ki marad otthon, másodrangú politikai tisztiságra pályázva.

Minden jel arra mutat, hogy a következő Kneszetben nem lesz kevesebb párt képviselő, mint jelenleg. Az is lehetséges, hogy a különböző törzsi listák közül sikerül egynek-másnak mandátumhoz jutni s így újabb színterrel gazdagítani a Kneszet arculatát.

MINDEN MARAD A RÉGIEN

Az izraeli belpolitikai zárlásokat jól ismerő megfigyelők állítása szerint, a közelgő választások nem fognak nagy változásokat magukkal vonni, sem a frakciók személyi összetétele, sem számbeli ereje szempontjából. Fuziók kísérletek úgy a három munkáspárt "munkás egységfront" próbálkozása, mint a klacionisták és a Chéru't egyesülési kísérlete, ez idő szerint teljes kudarcra várhatók. Ebből a szempontból a legsajátosabb helyzetben kétségtelemül a vallásos pártok vannak, melyek nemcsak, hogy nem tudtak egyesülni egy vallásos blokkban, hanem a jelek szerint, még jobban szétforgácsolva fognak a választó elé járulni.

TÖBB AZ ESZKIMÓ, MINT A FÓKA

A harmadik Kneszetben három vallásos párt van képviselve: a Mizráchi és a Poálé Mizráchi egyesüléséből származó Vallásos Nemzeti Párt, az Agudát Jiszráel és a Poálé Agudát Jiszráel. E három párt, mely az elmúlt választáson két listával indult, összesen 17 képviselőt juttatott a Kneszetbe, ebből tizenegyet a Vallásos Nemzeti Párt és három-hármat az Aguda két szárnya. Nem volna értelme ismertetni a vallásos pártok között fennálló ideológiai különbségeket. Ezeket a vallásos választó talán jobban ismeri, mint maguk a pártvezetők, akik a személyi ellentétekre sokkal jobban reagálnak.

A kérdés az: miért nem tud a három vallásos párt közös választási listán indulni? A felelet a kérdésre igen bonyolult. Aligha akad olyan vallásos politikus, ki azt mondaná, hogy nem akar egységfrontot. Akkor hát miért nem?

A jelenlegi papírforma az, hogy a Vallásos Nemzeti Párt sürgeti a közös listát, míg az agudisták vonakodnak. Az elmúlt választások előtt ez pont fordítva volt. Akkor a Mizráchi Lamifne vezetű frakciója ellenezte az egységfrontot, s azt sikerült is felrobbantania, amikor 24 órával a listabenyújtási határidő előtt különlistával fenyegetőzött.

Ez a lépés vallásos körökben élénk visszatetszést keltett s nem kevésbé befolyásolta a választási eredményeket.

Fél évvel ezelőtt, miután a Nemzeti Vallásos Párt kivált a kormányból a "ki a zsidó?" vitából kifolyólag, a párt felhívást intézett az agudista frakciókhoz a választási egységfront megalakítására. Az agudisták elvben belementek volna a dologba, de azt állították, hogy az erőviszonyok megváltoztak az ó javukra, miután a kormányból kivált párt elvesztette a befolyását a választási és népjóléti minisztériumok

Irta: Krausz Náftáli

mokra s rajtuk keresztül széles választó rétegekre. Ezen kívül is mindkét pártban sok a "Lodzia", aki be akar a Kneszetbe jutni, s mint a héber közmondás mondja, "éjn hákomec maszbia et háiri"...

Mig ezen alkudoztak, bekövetkezett a váratlan fordulat. Reb Weiwele Szoloveicsik, a Jeruzsálemben székelő briszi rabbi, aki széleskörűen a jelenkor "nagyobb vallási autoritásának számít, közzétett egy nyilatkozatot melyben élesen ellenzi a vallásos front felállítását. Ha mégis megcsinálnák az Aguda együttműködését a "reformista" mizráchival, úgy Reb Weiwele utasítani fogja a szavára hallgatókat, hogy bojkottálják a választásokat. Ezt az agudisták nem kockáztathatják meg, annál is inkább, mert legfőbb szellemi vezetőjük, a Tóra Nagyjainak Tanácsa szintén nem tartja célszerűnek Reb Weiwelevel újat húzni. Így elcsúszott az egységfront gondolata s megmaradt a probléma: miképp tud a két agudista frakció közös nevezőre jutni s közös listával indulni.

Ami első pillantásra igen egyszerűnek tűnik, az valójában igen komplikált. Hitű zsidók mintájára, akik szombatonként a templomban a "sisi"-n (a tóra elé járulás hatodik szakasza) veszekednek, itt azon folyt a vita, ki legyen a hatodik je-

lőit a közös listán. Az Agudát Jiszráel magának követelte ezt a helyet, míg a Poálé Agudát Jiszráel a jelenlegi statusquo megőrzéséért kardoskodik. A harmadik Kneszetben a hatodik helyen Haifa helyettes alpolgármesterét, az agilis Jakob Katzot választották meg.

Miután a frakciók nem tudtak megegyezésre jutni, a Tóra Nagyjaihoz fordultak döntőbíráskodás végett. Ezek hosszas tanácskozás után azt a salomoni bölcseségű ítéletet hozták, hogy a hatodik helyet egyszerűen ki kell sorsolni.

Ez a határozat kétségkívül nevelő hatással lenne a nemrég jött új olékra, az izraeli demokrácia rugalmasságát illetően. A baj csak az, hogy az érdekeltek nem fogadják el a sorsolást. Bár nincs nagy bizonyosság, hogy a megnevezettek számárny ellenére mind a hat jelölt mandátumhoz jut, mégis ragaszkodunk mindkét fél a "jussához" és nincs kizárva, hogy emiatt külön listán fognak indulni. A vita "magyar" vonatkozása az, hogy amennyiben az Agudáé lesz a hatodik hely, úgy valószínűleg S. J. Grosz képviselő fogja betölteni, ki a harmadik Kneszet utolsó ülészakán jött be, az elhunyt Ben-Jákov képviselő helyére. Lö-rinc Slomó képviselő helyébe az első négyben biztosítva van.

Csak a jövő hét fogja tehát eldönteni, hány vallásos lista fog versengeni a választók kegyeiért.

Izraeli zsebtolvajról romanikus házasságáról írnak az európai képeslapok

A nagy angol és francia képeslapok címlapján ezen a héten nem a monachi hercegnő, Saroya, vagy Brigitte Bardot fényképe díszíti. Mirjám Sasson, egy tizenkilencéves, csinos, marokkói származású izraeli lány mosolyog az olvasók millióira.

Az újságok oldalakon keresztül, romantikus tájalásban közlik Mirjám házasságának történetét.

David Ellis, egy dusszlag angol család sarja, mint az angol léghaderő katonája töltötte szabadságát hat hónappal ezelőtt Tel Avivban. Itt ismerkedett meg a szép Mirjámmal, kinek szülei néhány éve vándoroltak be marokkóból. Az ismeretségből természetesen szerelem lett. Mielőtt elutazott volna, David szabályosan megkérte Mirjám Sasson kezét. Az igent mondott és megígérte, hogy utánajön Angliába.

Elmulasztotta azonban megemlíteni jövendőbelijének, hogy azért nem mehet mindjárt vele, mert néhány nappal később a bíróság előtt kell megjelennie, hogy számos lopásai egyikéért feleljen és hogy jelenleg is csak feltételesen van szabadon. Mirjám ugyanis — az újságok szerint — "Izrael zsebtolvajainak a királynője".

Amikor a tolvajról feltárta helyzetét Ogen asszony, a jószívű bírónő előtt, az kijelentte, hozzátéve, hogy kiharaszolja ezt az utolsó alkalmat a jó utra való térésre. Ezért csupán hat hónapra ítélte és erre is halasztást adott. Megígérte vele azonban, hogy férjének és szüleinek mindent töredelmesen bevall.

Mirjám Sasson betartotta ígéretét. Ahogy Aldershotba érkezett, első dolga volt feltárni a teljes igazságot a bíróságnak és annak szülei előtt. — "Köszönjük, hogy ilyen őszinte voltál" — válaszolták a szülők — "és ez persze semmit sem változtat a helyzeten. Szeptember 26-án mentek a chüpe alá." — Dávid még hozzáfűzte: "Mit érdekel engem a multad, ha egyszer szeretlek?! Semmi jelentősége sincs számomra."

Igy azután, úgy néz ki, minden jól végződik és mindenki elégedett. A lány, aki millióshoz megy férjhez, a fiú, aki imádja a szép Mirjámot, a szülők, akik — úgy látszik — mindig is remélték titokban, hogy fiuk zsebtolvajról vesz majd feleséget: az olvasók, akik rájátszhatnak az efféle szenzációkért, de mindenképp az újságok kiadói, akik nagyserű címlapstoryhoz jutottak. (h)

Chruscsev élete veszélyben

Az amerikai titkos szolgálat a szovjet diktátor biztonságán fáradozik

Washington legfontosabb emberei nem az elnök, alelnök, külügyminiszter és diplomaták, ahogyan sokan gondolnák. Nem, akiknek szerepe még ezeknél is fontosabb, azok a — rendőrök. Két ember dolgozik, néhány száz méternyi távolságra egymástól. Mindketten tisztában vannak vele, hogy szerepük szerezésénél még fontosabb feladatuk van abban a pillanatban, ha előkelő vendégeiket baj érte.

Elmer Hipsley, a külügyminisztérium biztonsági szolgálatának a főnöke; Baughman pedig a Fehér Ház titkos szolgálatáé. Pillanatnyilag bizonyára ez utóbbinak van könnyebb dolga: veszélytelenebb feladat Elsenhower a Szovjetunióban védelmezni, mint Chruscsevet az Egyesült Államokban. Moszkvában, az orosz biztonsági szolgálat főnökének kézfogása elegendő biztosíték. De ki tudja garantálni, hogy New Yorkban, Washingtonban, vagy valamegyik más városban egy fanatikus nem lép elő az árnyékból, hogy jótirányított lövéssel leterítse a Kreml főnökét?

Ezért Elmer Hipsley ma Washington legfontosabb embere. Minden tapasztalatát és tudását felhasználva hozza létre a legelőkeltebb biztonsági rendszert, mely valaha létezett. Mi történik majd ama keddi napon, szeptember 15-én, amikor a Tupolev-114 leszállítja a drága utasát a Friendship repülőtéren? Háromszáz katoná és nagyszámú rendőr fogja távol tartani az újságírókat. Husz motorbiciklista kíséri majd az orosz főnök kocsiját a Fehér Ház felé vezető utvonalon, melyet kétezer, a tömeg közé elvezgő detektív biztosít. Magában a Fehér Házban is civilruhás rendőrök tömege őrködik. Hipsley nem panaszkodik. Szerinte Chruscsev őrizete nem nehezebb feladat Kozlovénál, vagy Mikojánénál. Miután ezuttal hivatalos látogatásról van szó, a programot előre megállapították és az elvben nincs kétféle a vendég szeszélyei-nek, aki az utolsó pillanatban elhatározhatja, hogy egészen máshová megy, mint gondolták.

Mindenesetre, számolnak minden eshetőséggel. Chruscsev egész utazásának főpróbáját lebonyolították előre. Olyan részletekre is kitértek majd a figyelmük, melyeket egyébként nem tartanak fontosnak, de ebben az esetben a rendőrök jól tudják, hogy a világ sorsa függhet tőlük. Különleges osztály foglalkozik a névtelen bejelentésekkel, fenyegetőlevelekkel, figyelmeztetésekkel. Ennek egyik osztálya azokat a vastag dossziékat tanulmányozza, melyeket notórius grafománok, megrögzött névtelen levél írók és örütek viselt dolgait töltenek meg. A szaladokban, ahol Chruscsev megszáll majd, a rendőrség már most tudja, kik lesz-

nek jobboldali, baloldali, alsó és felső szomszédjai. Minden küldemény, virágok és bonbonok, gondos vizsgálat alá kerülnek. Azt mondanunk sem kell, hogy minden falat, ami a vendég torkán lecsuszik, előzőleg alapos megfigyelésen esik át, melynél a Geiger féle számoló (rádióaktivitást jelző készülék) is alkalmazást nyer.

Ez még nem minden. Külön szolgálat feladata az arról való gondoskodás, hogy mister „K” a lehető legjobban érezze magát. Diszkrétan, a szovjet hivatalosok együttműködésével nyomozzák ki izlését, kedvteléseit, kedvence ételeit. Hogyan szereti a tojást, rántottának, vagy esetleg „sunny side up” (a napos oldal fölfelé — tükörtojás)? Az „perdzsemet” kedveli, vagy a narancsot? Itt van azután egy nagyon fontos kérdés, amelyre eddig nem sikerült autentikus választ szerezni. Erős ivó-e Chruscsev ur?

Sokan állítják, hogy nem ellensége a vodkának, pezsgőnek, jó boroknak; mások megint esküsznek rá, hogy az az idő már régen elmúlt és orvosai tanácsára teljes absztinenciában él (alkohol ellenes hadjárata nyilván egy időre esik ezzel a tilalommal. A ford.) Egy másik kérdés: igaz-e, hogy szeret reggelente egy rövid sétát tenni, mint Truman). Korán fekszik-e le?

Egy bizonyos: Chruscsev nem tud golfozni, így Eisenhowernek más partner után kell néznie.

Egyszóval, a rendőrségnek biztosítania kell tartózkodását, anélkül azonban, hogy megsértene azokat a törvényeket, amelyek a gyűlekezés szabadságát védik Amerikában. Azok a csoportok, amelyek tüntetni készülnek, már most megfigyelés alatt állnak, a szervezőkre pedig diszkret, de erőteljes nyomást gyakorolnak.

Amerikában — a látszat szerint — egyelőre csak a rendőrök foglalkoztatja az egész kérdés, főként, mert minden szabadságolást becsüztettek. A nagyközönség közbömbös, kivéve azokat, akik az újságokban protestálnak a látogatás ellen, vagy gratulálnak hozzá. A parlamentben a képviselők egyelőre óvakodnak állást foglalni, kivéve azokat, akik a számottevő lengyel, balti, jugoszláv kisebbségeket képviselik. Ki tudja, hogyan végződik az egész? Ki lát át az elnök szándékain? Hátha sikerül neki, amit tervez?

Természetesen, minden biztonsági intézkedés ellenére, kissé aggódnak az amerikaiak. És az elnök politikai kijelentései sem egészen megnyugtatóak. Bizonyos, ha valamilyen megállapodás jön létre, a demokráciák hirtelen frontot fognak változtatni és azonnal ők lesznek azok, akik a republikánusokat vádolják defetizmussal és megalkuvással. A háborúban minden érv jó... Pillanatnyilag, má-

közben a politikusok várakozó állásponton vannak és hallgatnak, az utca embere kissé zavartan és döbbenően áll e váratlan látogatás előtt, melyet röviddel ezelőtt még elképzelhetetlennek tartott.

Henri Pierre

A Hitachdut Oléj Hungária közleményei:

★
TEL-AVIV
MANDI GYULA, a világhírű magyar futbalmező tisztelendője 1959 szeptember 5-én, szombat este 8 órai kezdettel, a tel-avivi HOH fogadóteret rendez, Hajarkon 61 szám alatti kulturális helyiségben. Mándi Gyula a fogadás során beszámolót ad sportélményeiről és tájékoztatja az izraeli magyarságot a sportolók a világh legismertebb futballcsapatának működéséről.

★
JERUZSÁLEM
A Hitachdut Oléj Hungaria Jeruzsálemi csoportja szeptember 6-án, vasárnap este 8 órai kezdettel, a E't Chánu'ot nagyteremben (Eha Gabrol utca) SZENES ERZSI szerzői és előadó-estet rendez. Műsor: 1. Bevezetőt mond: L. dr. Márton Lajos. 2. Szenes Erzi verseiről és prózájáról: Gervai Sándor. 3. Költemények, mesék és novellák: Szenes Erzi interpretálásában.

★
HAIFA
A Hitachdut Oléj Hungaria haifai színiestélyének szociális bizottsága legközelebbi FAGYLAITDELUTANJÁT f. hó 8-án, kedden délután 5 órai kezdettel tartja meg a Karmel Merkazon lévő „HAAS” kávéházban. Háziasszony: Radó Ticho Márta és Weisz Gréte. A magyar jsvuv asszonyait szeretettel várja a háziasszony.

★
CHEDERA
ERTESETÉS. — F. évi szeptember hó folyamán Chedera, a E't Elzeherben és Givat Olán, különböző fokozatu írvit kurzusokat indítunk. Érdekeltek sürgösen jelentkezzenek a Gordon étteremben (nagy Tnuva mellett).

IZRAELI OPERA

Szombat, szept. 5., este 8.30
ALEXANDRA

Jiddis Komédia Színház

Kirját-Chájim, szeptember 4. péntek este 8.30-kor
Givat-Alija, szeptember 5., szombat, Gál-Ron, este 8.30
Mofke, a tolvaj

DZIGAN és SCHUMACHER

Közkívánatra újból:
Givat-Alija, szept. 4., péntek
Hadar, este 8.30-kor
Tel-Aviv, szept. 5., szombat
ZOA-kert, este 8.30-kor
Feter me ken ájch

TAMAR mozi HAIFA AZ ÖRÖK KERINGŐ

Johann Strauss feledhetetlen zenéje és élete
Minden egész jegyhez ingyen adnak egy Johann Strauss long-play record lemezt.

Teatron Haolim

„BUKARESTTŐL TEL-AVIVIG” nagy sikere után, most premierrel
Szavazz velünk
választási fantázia 2 felvonásban
Tel-Aviv, szept. 9., szerda
Ohel Sém, este 8.30-kor

MUGRABI mozi T.A.

(Léghűtés)
Második hét
Ne felejtset el
nagy zenés, németül beszéző FORUM - színes film

GÁT mozi Tel Aviv Das Haut hin

a világhírű németül beszéző filmkomédia.
PETER ALEXANDES és MARGIT NUNKEN és európai színpadkirályok

ORION-mozi T.A.

a film, amelyre mindenki vár
Három ember a hóban
Szórakoztató osztrák vígjáték

A SZEZON ESEMÉNYE

ARAK, AMELYEKET EGYETLEN MÁS OLDALRÓL SEM AJANLANAK

OLCSÓ ÁRAINK KÖZMONDÁSOSAK
HARISNYA — A TROMFUNK

Női kristály-harisnya necc-szövet, teljes hossz, világos varrás	1.890	Női harisnya „Lodzia”, nylon vagy kristály, kis hibával	1.690	1.290	Női nylon harisnya 3/4 hossz, necc-szövet	—,900
Férfizokni „Lodzia”, tisztagyapjú, egyszínű, kis hibával	1.390	Férfizokni FEL d'Ecoose, „Lodzia”, sok színben kis hibával	0.690		Női harisnya kristály vagy necc-szövet varrás nélküli	2.490

Plasztik-tál
22 cm átm., törhetetlen, különféle színekben

Kompótos készlet
üveg, csizkova, 7-részes

1.380

ECKMANN

A gall alkotó szellemnek Jean Cocteaunak egyénisége olyan eredeti, hogy még a korát is önmaga határozza meg. Irodalmi körök nyilvántartása szerint 1892-ben született, de Cocteau nemrégiben kijelentette, hogy Juliusban volt 70 éves. Nem maradt más hátra, mint a három éves különbséget zokszó nélkül a javára, — vagy a terhére? — irni. Tény az, hogy sebtében megszólaltak a jubileumi kurtók és harangok, a kritikusok feltalálták a gyorsított sütőporral élesztett, hetven gertyával díszített, mazzoladus ünnepi süteményt és a már négy év előtt zöld frakkba öltöztetett Cocteau ritka ezüsthajszálakkal fűsített magas homloka körüli díszkört, de félreszokolhatatlanul illatozni kezdett a félisteneknek kijáró babér.

Mi az, ami Cocteau-t kiemeli a francia írók és művészek dúsz természetéből? Az, hogy mind a kettő és még több. Az, hogy minden meglévő, átérzhető és megmondható kifejezés, újáremt, közhöz. Az, hogy tehetősége kifogyhatatlan keltektárban nem létezik számszám, amelyet ne használna fel akkor, ha valamit vizuálissá, vagy tapinthatóvá akarna tenni. Ott fekszik eljött a hang, a betű, a fény, amelyek mint egy mefisztoi játékot tetszés szerint összerak és mozgásba tud hozni, ha varázslatos ihlete ösztönzésére úgy érzi, hogy valamely gondostűjére szűrt élmény átbeszélheti a képzeletét. Ebben a szédületes szellemi lepkégyűjtésben van vers, regény, szindarab, esszé, dal, rajz, vetített kép, minden. Konnyú is és nehéz is eligazodni benne.

Cocteau megtanított arra, hogy minden ami van, művészetileg megeleveníthető. Mert nincsen olyan helyzet, amelynek ne volna életrelő homerséklete és ezért kizárólag az alkotó képességétől függ, hogy a belső, vagy külső eseményeket fűtő-nűtő légköri viszonyokat milyen mértékben tudja felismerni, szemléltetővé tenni és a cselekménnyel összhangba hozni. A művészi közlés meggyőző ereje a kifejezés finommechanikájának tökéletes ismeretében összpontosul és Cocteau ragyogó sikerének legnagyobb titka abban rejlik, hogy az ábrázolási műszerek nagyráktárat büveszi tökélyre kezeli és a rendelkezésre álló műfajok széles skáláját fényes biztonsággal uralja. Képzletvilágában a lélektan motívumoknak olyan helyet szorít, amelyet mindenről és mindenkitől függetlenül megérzése ösztönösen és önkényesen helyesnek tart. Akárhogy is reagálnak a felsőbb hatalmak által dróthuzott emberbábuk az élet örvénylésére, Cocteau egyéni világának vitorlái olyan szelek hatására szeltek a hullámokat, amelyeket önmaga indított el, anélkül hogy valaha is zatonyra futott volna. Ezzel az incselkedő, vonzóan külön, ellentmondásokba keveredő természetével lett ez a rendkívüli ember, — saját bevallása szerint, — egy személyben a legismeretlenebb és a legismertebb költő. „Ugy vélem” — mondja — „nevelésé leggendákból szőtt földi műhelyem csak arra való, hogy légiességemet védje, amelyet olyan vastag, vakító páncél vesz körül, hogy az ütlegelésként sértetlen maradjon. Ezt az állapotot maga Cocteau provokálta ki azzal, hogy bujcskát játszott saját magával vélt láthatatlansága megőrzésére. Személyiségének sok rejtett zugát, életkörülményeinek körzetét, kísérleteit és kísértéseit kivonatolhatjuk és részben megfejtethetjük „Egy ismeretlen naplója” önvallomásszerű művéből. Ebben elisméreléssel adózik barátainak és

határának kisézésítéséhez hozzájárultak. Strawinsky és Gyágilev az új zene és ritmus korszaknyitó képviselőiről ugyanolyan hálával emlékeznek meg, mint Picasoról, akinek legszűkebb baráti köréhez tartozott. Cocteau-nak Stephen Spender, angol-zsidó költőről 1946-ban készült ismert rajza a fiatalkori forradalmár inspirációját sejteti. A nagygényű bíráló vajasztékos izléséről tanuskodik „Essai de critique indirecte” című tanulmánya, míg filmesztétikai munkái ezen művészeti ág sokrétű problémáinak legilletékesebb szószólójává avatják. Ezt bizonyítja az a tény is, hogy amikor minden idők legnagyobb film-művésznője, Greta Garbo, a „Ninocska” sikertelensége után presztizsmentő szerepre vágyott, a filmvilág a legmértavóbb szaktekintélyhez, Cocteauhoz fordult tanácsért.

Jean Cocteau első verseskötetét husz éves korában adta ki: „La lampe d'Aladin” címen. Aztán, az első világháború kitéréséig eltelte öt éven belül összeirt mindenféle jóménőségű irodalmi tücsköt és lírai bogarat, — de igazi tehetsége csak a

gyevverszűnet után bontakozott ki, amikor regényekkel és szinpadai művekkel jelentkezett. Legismertebbek a „Le grand écart”, „Les parents terribles”, „Thomas l'imposteur” La belle et la bête” című, virtóuz tollal megírt regények, (egyesek megfilmisítve), valamint a többiben módosított „Orphée” és a meglepő fordulatokban gazdag „Bacchus” című tragikomédiák, amelyekből Cocteau anygialan ártatlan és boszorkányosan gunyos arca mosolyog ki. Mintha az örökké nyugtalan Mester nem találná a helyét és állandóan komám-asszonyoktól komám-asszonyokig futna, hogy megkeresse azt a mesebéli öllöt, amelyre valószínűleg nincs is szüksége.

Egyik eszéje a versfordítás lényegével fogalkozik. Azt mondja, nem elég, hogy a fordítás jó frigy, hanem egyenesen szerelmi házasság kell hogy legyen. Drámái konzensialis átültetője, Rilke, korán meghalt. Az utána következők nem értek fel hozzá.

Az itt következő vers Cocteau érzelmi — és háromdimenziós képzeletvilágát Picasso absztrakt ábrázoló művészetének stílusában tükrözi vissza.

ROMANC.

Házfőtöm lejt, pala-szerű rózsza, amelyre dolgos reggel fénye süt. — O, kaza múlt! — Seine-et-Oise tavaszában meghítt-szépén fogadtak mindenütt.

Gyakran repdes rózsának orcája, míg a gyepré hullva elterül. Merész déli szél, melytől virág szirma reszket, úgy ringatja kunyhód, mint egy tengerész.

Kína tengerében pihennek a gyöngyök. Rézbőrű bűvár szikvizként sístereg. Nyilván megszüntünk olesó géppé habni. Közeleg az ég, mint egy zoldos hadsereg.

Homlokunk köré díszkoszorút font, idegen rózsától kitélek... O, hadd élvezzem csupasz válladat. Szívem kívülről ismeri arcod és hajad.

(Fordította: N. F.)

Ennek a szürrealista hurpengetésnek hallatára szinte megértjük a kétségbeesetten örökifjú, korát ötletszerűen megtoldó kobzos furcsa nagykorúsítási igyekezetét. Cocteau jelmondata: „Etonne moi!”, annyit jelent, hogy engedjétek és tanítsatok meg csodálkozni!

Figyelemreméltó könyvet olvastam mostanában, a min dig érdekes, Nevill Shute „A tengerparton” (On the beach) című regényét, amelyből a közelmúltban filmet is csináltak Ausztráliában, ahol a cselekmény játszódik. Tulajdonképpen cselekmény nincs is, csak afféle „post mortem” vegetálás — a regény ugyanis 1963-ban, két évvel az atomháború kitörése után, a már csak Ausztráliában, valahol a Tűz földön, s talán még az Északi Sarkvidék területén megmaradt, de már a közeli halállal szembenező pár ezernyi lélekszámra lecsökkent emberiség utolsó heteit felelti.

Miként reagálnak a mindig gyorsabban közeledő halál gondolatára az emberek — Shute néhány típus megjelenítésével ezt ábrázolja. Nagyon hihetően, nagyon őszintén — s rettenetesen leverően. Nem idegbetegségre hajlamosaknak való olvasmány.

Egy amerikai tengerelattjáró kapitánya, akinek hajója az egyetlen véletlenül megmaradt egysége az USA flottájának. Egy ausztráliai tengerész-tiszt, feleséggel, pici kislányával; egy elkényeztetett, gazdag leány, aki utolsó heteit alkoholba fojtja, s egy tudós, aki percenként kontrollálja az atommégérzés közeledését: ezek a történet hősei. Mellékes, miért tört ki a háború:

A Francia Akadémia negyven halhatatlanja között helyet foglalt Mester kevesebbet csodálkozott eddig, mint fordítva. Ehhez a mostani kortörkijéhez is csak azt fogják hajtogatni elnező, kecses jöndulattal: Si non e vero, e ben trovato!

Oroszország, Amerika vagy Kína kezdte-e, valamelyik érdekerületének megsértése miatt. A világ elpusztul, mert az atombombák megmérgezik a levegőt, s az emberek meghalnak — legyen-gülve és nyomorultan, munka vagy szerelem közben, lázadózva vagy belenyugvón.

Amerikában a sajtó mint a tizenkettedik órában érkező figyelmeztetést ünnepele a könyvet, s a közönség nyilván jóleső borzongással olvasta, vagy nézi majd meg a filmet, a temperamentumos Ava Gardnerrel a főszerepben. De a jöltáplált, jólétben élő amerikai, aki elsősorban saját kényelmes életét félti, azért nem tüntetett a Fehér Ház előtt, sem a sajtóban, sem az utcán — az atomháború ellen. És a világ diktatorai nyilván nem fogják elolvasni a könyvet, s ha mégis, akkor sem befolyásoltatják magukat egész — vagy semmi, „va banque” játékaiban, egy szépirodalmi termék által.

Az amerikai kapitány, aki mikor felettessé, néhány várossal odébb elpusztul, admirálissá lép elő, egy kis szelid fiórttel teszi elvisehel-tővé utolsó heteit. Azután szépen, tisztán, makulátlan férjfi hűségében, elmegy maradt legénységével meg-

A náci-áldozat rokkantak kártalanítása

csütört — Az igények benyújtási határidejének meghosszabbítása

Az érdekeltek előtt ismeretes, hogy az Izraelben lakó és nem német anyanyelvű náci-áldozat rokkantak nem Németországtól, hanem az izraeli kormánytól követelhetnek csupán a náci üldözésből keletkezett betegsükkért vagy rokkantságukért kártérítést. Az erre vonatkozó törvény az izraeli törvénytarban 1957 április 19-én jelent meg és az igények elővülésére két éves határidőt állapított meg, — vagyis a formális keresetlevelet ez év április 19-ig lehetett a pénzügyminisztérium illetékes osztályához benyújtani. A törvényt annak idején az Új Kelet 1957 április 30-i számában részletesen ismertettük és annak alapján már számos igénylő kapja 1954 április 1-től kezdődőleg a havi rokkantjáraadé-

A törvény előkészítése során sokkal nagyobb számú igényre számítottak, mint ahány rokkant jelentkezett, — másrészt ez év tavaszán, amikor a bejelentési határidő lejártá közeledett, nem publikálták eléggé a záros határidő lejártát, aminek következtében nagyon sokan lekésték az április 19-i határnapot, — ezért a kormány indítatva érezte magát arra az egyébként szokatlan eljárásra, hogy a törvényben megállapított határidő lejártá után újabb hat hónapot adjon az elmulasztott bejelentés megtételére.

A harmadik Kneszet utolsó ülésnapján fogadták el az erre vonatkozó kétsoros törvényt, amely a törvénytar 1959 augusztus 16-i 291. számában jelent meg és amely lehetővé teszi a rokkantigényeknek 1960 február 16-ig történő benyújtását.

Ez a törvény csupán az elővülési határidőt hosszabbítja meg, az alaptörvény egyéb intézkedéseit nem érinti. Ezen rendelkezések közül itt csak a legfontosabbakat kívánjuk ismertetni, t. i. azt, hogy ki követelhet az izraeli kormánytól rokkantságért kártérítést, vagyis mely előfeltételeknek kell együttesen fennfennőnie az igénylő személyében. Ezek az előfeltételek, me-

Irta: Dr. Rados Miklós

lyeknek már a keresetlel benyújtásakor fenn kell fogogniok, a következők:

1. 1953 október 1. előtt érkezett Izraelbe és 1957 április 1 napján, valamint ezt követőleg Izrael polgára, —
2. legalább 25%-os rokkant, —
3. nem német anyanyelvű és nem volt 1947. január 1-én valamelyik németországi DP Lagerben (mert ez esetekben Németországtól jár a kártérítés a rokkantságért), —
4. Németországtól szabadságvesztésért vagy szabadság korlátozásért igényelt kártérítést.

Az igény feldolgozásához a fenti feltételeken kívül még azt is kell igazolni, hogy a rokkant a szabadságvesztésért Németországtól kártérítést kapott és a rokkantságát okozó sebesülését vagy betegségét a szabadságvesztés azon időtartama alatt szerezte, amelyért a németektől a kártérítést megkapta. Ennek igazolására az eredeti német ítéletet kell az illetékes hatóságnak bemutatni.

Fentiekből már kátnik, bármilyen sajnálatos is, hogy azoknak a rokkantoknak, akik 1953. október 1. napja után vándoroltak be Izraelbe, vagy akik Németországtól nem kaptak kártérítést szabadságvesztésért, nem kaphatnak ezen törvény alapján sem rokkantjáraadé-

A mostani határidő meghosszabbításnak különös fontossága van a volt magyar munkaszolgálatosok szempontjából. Eddig ugyanis a németek csupán az 1944 március 19 utáni időre fizettek szabadságvesztésért kártérítést a volt magyarországi (beleértve az 1941 nyáráig Magyarországhoz csatolt területek lakosait is) üldözötteknek, újabb határozat szerint azonban fizetnek azoknak a volt munkaszolgálatosoknak is, akiknek szabadságvesztése 1942. szept. 1. napja után kezdődött, ha ezen nap előtt nem voltak munkaszolgálatra igénybevéve, vagy ha igen, ez előtt a nap előtt leszerelték és 1942 szeptember elseje

után újra munkaszolgálatra lettek igénybe véve.

Ugyancsak fontos a bejelentési határidő meghosszabbítása azon rokkantak szempontjából, akik 1947. január 1-i németországi tartózkodásuk vagy pedig német anyanyelvűségük alapján Németországtól követeltek rokkantságukért kártérítést, de igényüket más kártérítési hatóságtól Koblenzbe tették át, mert az 1947. január 1-i németországi tartózkodást igazolni nem tudták, vagy pedig a kártérítési hatóságok nem ismerték el németiségüket és Neustadtban a német kártérítési törvény (BEG 150 paragrafusa alapján) kaptak szabadságvesztésért kártérítést. (Sok pozsonyi, volt-szlovákiai stb. náci üldözött tartozik ebbe a második csoportba.)

E cikk célja figyelmeztetni azokat a rokkantakat, akikre fentiek vonatkoznak, hogy ne mulasszák el ismét a határidőt jogos követelésük érvényesítésére. Ezen jogosultak négy kategóriába foglalhatók:

1. akik eddig is a fenti törvény alapján követelhettek rokkantjáraadékat, de valamilyen okból nem nyugtázták be formális keresetleveleket, —
2. olyan munkaszolgálatosok, akik rokkantságukat 1944. március 19 előtt szerzték, —
3. olyan volt DP-sek, akik nem tudják a német kártérítési hatóságok által megkivánt módon igazolni 1947. január 1-i németországi tartózkodásukat, végül
4. olyan német anyanyelvűek, akiknek ezen minőségét a német kártérítési hatóságok nem ismerték el és csupán szabadságvesztésért kaptak Németországtól kártérítést.

Nagy emberek mondták

Sir David Eccles, angol kereskedelemügyi miniszter: „Kevés üzletág virágzik úgy Angliában, mint a házassági vásár.”

Dr. White, a washingtoni Fehér Ház orvosa: „Három veszély fenyegeti a mai embert: a televízió, az autó és a jól főző feleség.”

Nevill Shute: A tengerparton

halni, elsüllyeszti a flotta utolsó hajóját, zsebében ajándékokkal felesége s két gyereke számára — mintha csak régen esedékes szabadságára indulna vissza hazájába. A lány — a kapitány iránti érzéseiben megszelídült — szertelen, elkeseredett, modern leány, még abba is belenyugszik, hogy nem kapja meg az első férfit akit igazán szeret. Amikor a mérgezés már végzett szülei, nyugodtan a kis piros kapszula után nyúl, amit a patikákban hivatalosan osztogatnak. — A kis ausztráliai család úgy tesz, mintha az élet normálisan folyna — amíg csak lehet.

Az asszony, talán korlátolt-ságból, talán szándékos vak-ságból, tovább ápolja pici lánykáját, kertet ültet, új padot állít, s a férj engedelmesen résztvesz tevékenységében. Azután jönnek a betegség tünetei, előbb a gyerekek, azután az asszony gyengül el, a férj még titokban eszik, jön-men, de amikor az asszony arra kéri, hogy adjá be a haldokló bábának a megváltó injekciót, akkor feleségével együtt ő is lenyeli a kis piros pirulát. A tudós utolsó heteit régóta fékentartott hobbjának szenteli, egy remek versenyautóhoz jut olesó pénzt, s arval száguld, versenyeken

vesz részt, de nem sikerül ilyenmódon kitörnie a nyakát. Haldokló anyjától való bucsuja után, ő is a méreghez nyúl.

Van a könyvnek egy pár megrázó jelenete. — Amikor a tengerelattjárót elhúldik felfedező utra, mert az amerikai féltékrol, Seattleből, zavaros rádiójelek érkeznek időnként. A rádiólistát part-raszáll, néhány órája van, amíg kellő óvintézkedések mellett még a fertőzés veszélye nélkül visszatérhet társaihoz. Borzalmas élmény ez a rekognizkáló út a halott városra át. A házak sértetlenül állnak, sok helyütt még emberek is láthatók — élettelenül. Kiszérteties lidércnyomás. A rádió leadónál a hidraulikus motor még működik, s egy nyitvafelejtett ablak időnként oda-verdök a leadóhoz, s összefüggéstelen jeleket kopog ki... Egy matröz szülővárosa előtt a tengerbe veti magát, s a partra uszik. Másnap a kapitány szöcsövön beszél vele, s a tengerész elmondja, hogy mindenképp halva talált, de felfedezte a csónakját s utolsó óráit halálszagtva a tengeren tölti — a napsütésben. A hajóra nem mehet vissza többé.

megeleveníteni a könyv halk, főleg küzdelem nélküli belenyugvásában rejlő reménytelenségét. Mennőnek készült, de — nézetem szerint — tulságosan is erőltet. Az olyan betegre emlékeztet, aki önként adja fel életét. Tudvalevő, hogy az ilyen beteg az orvosok réme, aki semmiben sincs segítségükre a betegség elleni küzdelemben.

Az atom ma még — kérdőjel, egy új korszak hajnal hasadását jelentheti, a teljes pusztulás rémképe helyett. Mint ahogy a jó orvos, sokszor meggyőződése ellenére, az utolsó pillanatig küzd — úgy kellene összefogva harcolnia az emberiségnek saját megsemmisülése ellen. A belenyugvás, a közömbösség — már a halál országútjára terelhet, s a hitleri barbarizmust átél emberiségnek, világnézeti különbségeket félretéve — fel kellene vennie a harcot saját megmaradása érdekében.

Komor Magda

Ha egy nő tanácstalannak és segítségére szorulónak tűnik fel, úgy bizonyára van ezzel valamilyen meghatározott célja.

A költői homályból élendi a költemények magyarozói. Aki hízeleg neked, az egyszerűsággal meg is vet.

(5)

Rögtön erőteljes dadát hoztak a faluból. Mellé tették a gyereket, aki szopni kezdte az életet adó anyatejet.

De Simonsohnné állapota továbbra is feltűnően gyenge maradt. Ugyan már nem forgott fenn életveszély, de nem tudott erőre kapni. Ehhez járult a tejmirigyek megkeményedése, ami sebészi beavatkozást tett szükségessé. Simonsohnné apatikus állapotban tűrte a szenvedéseket.

Egy hét múlva megérkezett a városból a körülmélető. Felvette táltját és hangosan imádkozott. Egy nagybácsi tartotta karjain a fiúcskát. E pillanatban a nyitott ablak át egy sötéti hang hallatszott: „Áldott légy Mária!” és a kórus válaszolt: „Mindörökké, Ámen!” Simonsohnék rémülten néztek össze. A körülmélető zsidó kezéből kihullott a kis kés, melyet éppen kivett vattacsomagolásából. Szerencsére az előkészített párnákra hullott. Simonsohn irgatóan suttogta fia, Jákob fülébe:

— Gyorsan, zárjátok be az összes ablakokat;
— Búcsújárók — válaszolta Jákob szinte bocsánatkérő hangon. Már korábban észrevette a hosszú menetet, az emberek szentképeket vittek, éppen most fordultak be az országtúról a kastély felé. A templom sekrestyése mutatta nekik az utat. Simonsohnnak eszébe jutott, hogy milyen kötelezettséget vállalt.

— Menj az istézőhöz — suttogta tovább Jákobnak. — A búcsújárók részére gondoskodjálk hálólhelyről és ellátásról.

És miközben az imaköpenybe burkolt férfi hangosan kihirdette:

— A fiú neve József, Ábrahám fia lesz, — künn az udvaron újból felhangzott:

— És béke legyen a földön, mindörökké, ámen!

Az újszülött ajkaira néhány csepp bört hullattak, hogy elbódulva érezze első testi fájdalmát. A csecsemő nyomban elaludt. De ugyanakkor a kastély parkján keresztül a boreki lelkész lassú léptekkel haladt előre, hogy áldását ossza a búcsújáróknak.

Ez időben Izsák Bécsben volt és apjától expressz levelet kapott, melyből öccse megszületéséről értesült. Izsák udvariasan közölte, hogy a körülméletés ünnepségén, sajnálatára, nem vehet részt, mert vizsgái miatt nem hagyhatja el Bécsét. Csak három hét múltán érkezett haza.

Jákob a kis vadászokcsival várta az állomáson.
— Apa nagyon dühös rád — mondta bátyjának, miután üdvözölték egymást.

— Te jól tudod, mi a véleményem az ügyről — válaszolta Izsák. — Szándékosan nem akartam jelen lenni az affajta ünnepségen. Az egész dolog izléstelennek tűnik a szememben.

Jákob megdöbödött egy cigarettát és rágyújtott.
— Mama nagyon rosszul volt. A legrosszabbtól tartottunk. Krakóba kellett lovagoljak Skakalskiért. És még most sincs jól. Valami nincs rendben a lábával.

Izsák elsápadt. Többet nem szólt a kocsiban. Amint megérkeztek, Izsák egyenesen anyja szobájába ment. Simonsohnné ágyában feküdt, mellette ápolónő volt.

A fiú anyjához lépett és keze fölé hajolt:
— Édes mama, senki se közölte velem, hogy beteg volt. Nagyon fájlalom.

— Az ápolónővér egy székelt hozott az ágyhoz.
— Kérem, mesélje el nekem, ha nem fárasztó magának!

Simonsohnné megmedvesítette halvány ajkait:
— Nagyan nehéz szüles volt, sok vért sztettem.

— Oh, ezt ki lehet heverni, manapság már sok gyógyszerünk van erre. Majd beszéljek az orvossal, hogy azért rendben, meglátja, mama, milyen gyorsan a lábaira állítja.

Az anya felpillantott:
— Látnod, kedves fiam, éppen erről van szó, a lábaimból, semmi erő nincs bennük.

— Semmi erő...? — ismételte Izsák. Egy kicsit gondolkodott, majd folytatta: — Bocsánat, mama, megérezhetném a lábát?

A nővér felemelte kissé a takarót. Izsák megérintette az izületeket:

— Érez valamit?
— Semmit se.

— Kérem, mozgassa meg a nagyujjait!

Rémüllettel látta, hogy az izületek nem dolgoznak. Azért mégis bizakodó arcot vágott:

— Mama, kedves, minden a legnagyobb rendben lesz. Ebből után félrevonta az apját:

— Mondta magának az orvos, hogy a mama lábai meg vannak bénulva?

— Semmi ilyesmit.

— Akkor kergesse el azonnal az ördögbe!

Simonsohn megrémült, de ugyanakkor tisztelni kezdte a fiát:

— Izsák, fiam, így látszik, tanultál már valamit, meg is bízik benned. Mondd tehát, mi a teendő?

— Bécsben van egy nagy belgyógyász, Exner a neve. Vele fogom megbeszélni a dolgot.

— Izsák, nagyon nyugtalanít, amit mondtál a mamáról. Szeretném, ha elutaznál ehhez az Exnerhez és ide hívótnád.

Izsák néhány napig pihent, majd visszautazott Bécsbe. Exner professzor még egyetemi vizsgáit tartotta. Izsák a dekanátusban csípte el és kihallgatást kért. Exner professzor nagyon haragudott a zavarásért:

— Ebben a szemeszterben nem fogadok több jelöltet — mondotta.

— Professzor úr, nem rólam van szó, hanem az anyámról. Szeretném, ha megvizsgálná.

— Ausztriában van elég sok más ügyes orvos is. Hónap szabadságra utazom — mondta a tanár, miközben aláírt néhány bizonyítványt és fel sem nézett.

Izsák összeszedte minden bátorságát:

— Professzor úr, szabad volna megkérnem, hogy a szabadságát nálunk töltsse el?

Csak most pillantott fel a professzor:
— Fiatalember, maga megőrült?

De Izsák zavartalanul folytatta:

— A kastélyunk Krakó mellett van, arra csodálatos vadászterületek vannak egy patak, melyben pisztrángokat lehet fogni. Istállókban kitűnő versenylovak, de ehhez sokkal többet ért az öccsém.

Exner megkérdezte:

— Hogy hívják?

— Simonsohn Izsák, professzor úr tanítványa vagyok. Exner csalódotan ismételte:

— Simonsohn... majd folytatta: ...és hogyan jut egy Simonsohn nemesi birtokhoz?

— Ebben a vonatkozásban apám tudna fevilágosítást adni — válaszolta keményen Izsák. — És remélem, hogy erre mód fog adódni.

Exner professzor idegesen nézett az órájára:
— Simonsohn úr, még öt percem van. Tehát mit akar?

— Hogy megvizsgálja az anyámat.

— Bécsben van?

— Nem és nem is tudnám idehozni.

A tanár figyelmesen nézett Izsákra:

— Simonsohn úr, nagyon megtisztelő dolog számomra, hogy engem anyja beteggyárához hív, de gondolja meg, hogy egy ilyen látogatás, amihez kétszer huszonegy óras utazás is szükséges, nagyon költséges lehet.

— Professzor úr — válaszolta Izsák — apám nagyon ember. Meghatalmazott, hogy az ön tiszteletdíját előre kifizessem. Ha az utazás költségeit én viselem, elegendő lesz 250 forint?

Exner meglepődött:

— Tökéletesen. Mikor utazunk?

— Holnap.

Már a következő reggel gyorsvonattal Krakóba utaztak. Az út simán bonyolódott, csak Krakóban voltak nehézségeik, hogy kocsit találjanak, mely Borekbe vigye őket. végül is találtak fiákrat. Este érkeztek meg, professzort bemutatták az apának. Együtt vacsoráztak és aztán hosszú megbeszélésük volt, amelyen Izsák is részt vett. A vizsgálatot másnap délelőttre tűzték ki, amiről a kezelő orvost is értesítették.

Mielőtt a tanár bement a beteghez, részletes jelentést kért a szülés és a betegség teljes menetéről. Aztán elkezdődött a vizsgálat. Exner általában nem tett fel kérdéseket a betegnek. Ujjai végigtapintották a beteg testét és annak legkisebb elváltozásait is felfedezték. A beteg részéről nem kívánt fevilágosításokat. „Mindent tudok” — szokta ilyenkor mondani. Erre a megjegyzésre a csendesen viselkedő Simonsohnnál nem volt szükség. Az asszony türelmesen állta a vizsgálatot a ceremóniáit. Amidőn ez befejeződött, Exner felállt és így szólt:

— Környezetében szépen, nagyságos asszonyom!

Simonsohnné fáradtan, mosolyogva, válaszolt:

— Én tartozom köszönettel, amiért oly terhes utazást vállalt, hogy megvizsgáljon, professzor úr!

Exner meghajolt:

— Meg fogjuk gyógyítani magát!

Simonsohn dolgozószobájában Izsák és a kezelő orvos jelenlétében egy kis előadást tartott:

— A terhesség utolsó három hónapjában a magzat elmozdulása a nervus peroneus megbenitotta. Ugyanakkor lezáródtak azok a véredények, amelyek az alsó végtagok felé haladnak. Most az a kérdés, hogyan lehet ezeket újból funkcióba hozni. Pillanatnyilag azt javasolom önnek, kolléga úr, hogy masszázst és kádfürdőket alkalmazzon. A szabadságidő letelte után a beteget bécsi klinikámon szeretném kezelébe venni. Időközben azt ajánlom, szeretzenek be számára egy gúrúszékét. A beteg az ágyat csak az éjjeli és délutáni alváásra használja. És, uraim, sok levegőre van szüksége. Ebben itt nincs hiány.

A professzor két napig maradt vendége a boreki kastélynak. Megtekintette a gyárat, minden reggel kilovagolt Jákobbal és megígérte, hogy össze eljön vadászni.

Izsák és Jákob kísérték ki a vasúthoz. A búcsúzásnál ezt mondta:

— Nem szívesen jöttem, de éppolyan nem szívesen utazom vissza. És ami az anyjukat illeti, nyugodtak lehetnek, hogy mindent el fogok követni meggyógyítása érdekében.

A gyermeket Izsák csak egy hét múlva nézte meg. Eppen elindult a park felé, amidőn az egyik szoba nyitott ajtaján keresztül meglátta a pólcst. Megállt, elgondolkodott, tudatába jutott, hogy ez a kis lény: az öccse. Lassan, lábujjhegyre lépelegett. A gyermek párnái közt feküdt. Ritkák haja volt és kéék szemével nyugodtan bémult a világba. Egy darabig nagy érdeklődéssel nézte Izsák. Tehát, ez a kicsi, a testvére: József. Szeme színt és szöke haját anyjuktól örökölte. Óvatosan megérintette az ujjával. A gyerek feléje kapott és kis öklébe zárta. Izsák most érzett először valami mélyebb kapcsolatot ezzel a kis lényvel. Közben tovább szemlélgette, a csecsemő nyugtalanul vált és sírni kezdett. Izsák hirtelen odaadással megragadta a pólcst és ringatni kezdte. Talná nem is tudott arról, hogy közben egy dalt kezdett el zümmögni. Erre beállt a dada.

Izsák ránézett a természetes asszonyra, majd búcsúzó pillantást vetett a csecsemőre és elgondolkozva ment ki a szobából. Tehát új testvére van. Ezt lassan meg kell

majd szoknia. Kis testvérét tőle húsz év korkülönbség választotta el. Sok idő ez. Majdnem egy nemzedék kora. Kiszámította, hogy mi apja hatvan éves lesz, a kicsi József pedig csak húsz. És most, váratlanul, az egészet, mint a Gondviselés művét fogta fel. Eddig nem volt igazi örököse apja művének. Egy testvére sem volt alkalmas apja igazi utódlására. Talán szándékosan ezért nemzette az apja.

JAKOB

Amidőn Jákob felöltötte az uniformist, az volt az érzése, mintha most először lett volna be igazi boreki. Nyomban a szemében volt. Amig a tükör csak tanultak lóraszáltni, ő már szenvedélyes lovas volt. Ez nagy előnyt adott neki bajtársaival szemben. Egy hónap múlva már az egész svadron kedvence lett és karácsonykor a tisztiskola jelöltjei között ült. Amint az előrelátható volt, már az első bálon beleszeretett a krakkói várparancsnok, Derfflinger tábornok szép leányába. A hatodik ulánuszred ezredese, Jákob parancsnoka, ezt súgta a tábornok fülébe:

— Tábornok úr, tudja-e, ki ez a kadét? A zsidó miliomos Simonsohn fia...

A generális mosolyogva válaszolt:

— Hm, hm... tehát ez a Simonsohn! Már hallottam róla... helyesebben az öregről. Bizalmi köztük velem, hogy nemességért folyamodott. Akkor biztosan eldobja zsidó nevét.

— És valószínűleg a vallását is... — egészítette ki az ezredes. — Az ilyesmi együtt megy...

— Hogy viselkedik az iskolában? — kérdezte a tábornok.

— Semmi rosszat nem hallottam felőle.

— Akkor neveztesse ki tisztnek!

A generális érdeklődéssel figyelt a táncparketre, ahol a párok már négyesre álltak fel. Jákob a gyönyörű Karoline von Derfflinger mellett állott és mivel sokkal magasabb volt a lánynál, lehajolt hozzá és ezt suttogta a fülébe:

— Karoline kisasszony, maga a legszebb a teremben!

A tánomester kiadta az utasítást:

— Hölgyváltás!

Karoline egy kis r hadnagy karjaiba került, de néhány fordulat után pukkedlizett és visszatért. Jákob folytathatta a diskurzust:

— Ha atyja megengedné, szívesen meghívnám Borekbe, kis lovaglásra. Van egy gyönyörű szürkénk, három éves. Már belovagoltam. Olyan jámbor, hogy még a lelkész úr is ráülhetne.

— Tegyük fel, hogy papa megengedné, de mit szólnának a maga szülei... hiszen izraeliták...

Jákob zavarba került. Dadogni kezdett.

— Karoline kisasszony, hát mire gondol? Apám modern gondolkodású ember.

Elhallgattak. Rövid csend után a leány újra beszélni kezdett:

— Ismeri báró Reitzest? — akarta tudni.

— Milyen báró Reitzest? — kérdezte csodálkozva Jákob.

— Azt, aki tulajdonosa a Bécs-Lemberg vasútnak.

— Nem ismerem.

— De a lányát ismeri?

— Nem is tudtam, hogy lánya van.

— Esküdjön meg, hogy valóban nem tudta.

— Esküszöm. De most mondja meg, hogy mit jelent ez az egész?

— Azt beszélük, hogy a bárónak nagyon csúnya a lánya. De két milliót ad hozományul.

— És mi do'gom van nekem ezzel a hozománnyal?

— Hát igen, ide figyeljen. Azt mondják, báró Reitzes és a maga apja már megállapodtak, hogy maga elveszi a leányát...

Jákob hangosan felkacagott, mire a tánomester rendutasító pillantást vetett rá.

— Karoline kisasszony, ez a legjobb vice, amit ma este hallottam.

Amidőn a négyesnek vége lett, a párok szétszóródtak. Séta közben egy elhagyott folyósón érezte ajkain Karoline Jákob első csókját.

★

Augusztus 18-án, a császár születésnapján Jákob megkapta a tisztis rangot. Uniformisán a sárga díszítéseket aranyosra cserélték ki. A császári és királyi hatodik ulánuszred hadnagya lett. Az ezred tulajdonosát Uexküll-Güldenband grófnak hívták. Amidőn az ünnepség alkalmán a frissen felavatott tiszteteket bemutatták a grófnak, a Jákob név hallatára orrát fintorgatva így szólt von Derfflinger tábornokhoz:

— Mondja, kérem, hogyan jön zsidó az én tisztiskaromba?

A generális így válaszolt:

— Méltóságos úr, ez egy nagyon tekintélyes familia. Rövidesen megkapják a nemességet. Ezzel kapcsolatban automatikusan meg fogják változtatni a nevüket is.

A méltóságos úr:

— Remélem, hogy a nemesítést kiterés is fogja követni. Külsőleg a fiatalember nagyon jó benyomást tesz. Nem is látszik rajta, hogy zsidó. Ha a két szépséghibáját, a sárga hallás és zsidó név, korrigálják, senki se fogja sejtetni, hogy valaha zsidó volt. Egy bizonyos ismertető jegytől eltekintve...

Pislogott, majd felnevetett. Von Derfflinger tábornok a célzást a maga részéről is mosollyal vette tudomásul.

(FOLYTATÁS VASÁRNAP)

APRÓHIRDETESEK

ADÁS - VÉTEL

Ingyen **EKSZER** - becsles **VADNAI** órák órákérésztétel-ajánló
Külön **KOLOSON**-osztály.
TEL-AVIV, ALLENBY-U. 12.

KIADÓ MOSODA és vegytisztító, alkalmas fürdőháza-berendezés.
Érdeklődni 4-7-ig: Natana, Herzl 47.

FRIGIDAIRE - javítások - eladás - vétel - karbantartás. „Frigotherm”, T. A., Bét József fasor 23. Bejárat: Allenby-ú. 54-56.

Hassználg FRIGIDAIRE, jó állapotban, alkalmas eladó. Márkus Gyúvátfaj, Sheinkin 50.

Modern **UJSAG** és **GYÖMÖLÖSKOSARAK**. Alkalmas ajándék, legnagyobb választék, legjobb árak. L. Mendelsohn, Tel-Aviv, Sheinkin-u. 6.

Szép **AMERIKAI** cottonruhák, cottonszoknyák, blúzok, különböző esztétikus. Katalógusok elküldésére. Spieler, T. A., Gordon-u. 9. sz.

Adódo mesek:

3 szoba, nagy terrasz, konyha, mellékhelyiségek; 120-150 áb. lla tényszerű berendezést helyiségek, libatenyésztésre alkalmas udvar és épület, lat, istállók, 20 db szarvasmarhának külön bekerített udvar.

Moskovits Jehosua
Mósva Szétfajrász (Mizrachi), Bét-Dagon mellett.

HARMADARON! Olasz bútorok, függönyök, ágyneműk, 130 széles, 7.500 font. - Szövetek és maradványok TELJES KIARUSÍTASA. Klein, Tel-Aviv, Ben Jehuda 101.

GAGGIA, 3-karcs espresso-gép, darálóval, herbádó, esztét. eladó. „Gaggia” jellegére a kiadóba.

RETIKULOK, bőröndök, utazási felszerelés nagy választéka. Aronkó Feiner új üzletben, Tel-Aviv, Dizengoff 167.

ÚJ BUTOROK alkalmi vétele: ruhaszekrények, 4- és 3-ajtósak; szalon-, dupla-reklámú, legújabb modell; könyvszekrények; asztalok formákkal, székek plasztikkal. Tervek kivételére is, részletezésre. Wagonberg, Tel-Aviv, Karnabam-u. 8.

AMERIKAI RUHAK, blúzok, új szállítmányból. Lányka-ruhák nagy választéka. Giza, Tel-Aviv, Reines 34.

VARHOGSP KÖZPONT, Fordon-bizalommal hozunk. Eladás, vétel, csere - kedvező feltételekkel. (Magyarul beszélünk.) T. A., Bét Lechem 3. (King George-nál) Telefon 65233.

Vásároljon kényelmes részletfizetésre ruhát, cipőt, ventilátort, bútor, rádiót, mosót és varrógépet, stb. - Confidence Eman, Tel-Aviv, Nachlat Benjámin 44., tel. 61860.

BESZERZÉS

A KARCSUSAG TITKA: Ehreztelnélel fűszerszálló. Ramat-Gan, Artozoroff-u. 18.

TÁRS

Ónádó **FODRASZNÓT** keresek társnak. Cim: E. D u b s z k y, máspostá, Benjámin.

OKTATÁS

MÉG KÉT KURZUS

kezdődik szept. 3. s 8-án:
1. Szabászat és modell-
ező szakkurzus!
2. Varrás, szabás!

LEONORE

közismert iskolában
T. A., Somo Hámelech 12
(Alattkörtől)
Beiratkozás naponta
9-1, 4-8.

ZENE

„HAMAASIN” lemezgyűjtő,
nagy választék. Továbbá új leme-
zes eladás négy havt részlet-
fizetésre. Tel-Aviv, Ben Jehuda
101. Tel-Aviv, Sheinkin u. 16.
Jeruzsálem, Román, Háchéváci ut.
2.

Rejtveny pályázatunk
nyertesai:
Abádi Ervía: „Bét után”
nagy könyvet az 562 zámú rejt-
vény megfejtői közül Blumenfeld
Mária, Haifa, Sir. Jefe Not 96.
Cseres: „Here hárs” című
rejtvényt az 563 számú rejtveny
megfejtői közül Duszinsky Edn,
Somo Pagt, Jeruzsálem, Szanhed-
rin ut. 2.
Fehér Klára: „Mégis vis-
zít” című rejtvényt az 564 szá-
mú rejtveny megfejtői közül
Göber Judit, Szo Ajaia, Doár
Chof Hákarimel, nyertes.
A könyvetek postán elhárítók.

Levelzés Házasság

40 EVES, jóméglelés, ame-
rikai turista elvenne öndő jó-
vedelmű, magáhozillő lányt vagy
szerelemre asszonyt. „Modern-
időt” jellegére, Grünberger jegy-
irodába, Haifa, Schapira 13.

Élettársát

minden kategóriából megtalálja
általunk:
FORTUNA, Haifa
Becálél-utca 6., III. emelet
(4-8-ig - péntek kivételével)

Csinos, szimpatikus úrnő állás-
sal, telavivi lakással, társaság há-
zában, elcsón keresi rendes fér-
őt, ismerettségét 52-58-ig, há-
zasság céljából. „Kedves” je-
llegére, Tel-Aviv, POB. 4227.

EXCLUSIVE

iroda, T. A., Ben Jehuda 11.
(10-1, 5-8, szombaton 7-9)
ajánlat: többszörös háztulaj-
donos, 50 éves, nagy lakással;
32 éves mérnök 6 sz. lakás-
sal; 28 éves, gazdag úrilány
lakással és autóval; 40-50 é.
jómódu özvegy és elvált asz-
zonyok lakással.

40 éves, jóméglelésű, jószínlú
úrnő megismerkedne házasság cél-
jából lakással, állással bírő fér-
ővel. „Háchévá” jellegére, „Da-
chaf”, Dizengoff 116.

FORTUNA

TEL-AVIV, IDELSON-U. 20.
(10-1, 4-8.30), szomb. 6-8.30.)
a magyarulvő intelligencia
kedvelt házasságkötésbé
irodájá ajánl megfelelő komoly
pártukat az egész országban.
Társítók és Akadémikusok
Szigorúan díszkrék.

Hugon számára, aki bájos és
művelt, hozzávaló úriember férj
keresek, „Nagyven asszony” je-
llegére a kiadóba.

Lakással rendelkező, középkori
özvegyasszony megismerkedne há-
zasság céljából kimondottan ren-
des, biztos állású úrral. „Magam
is dolgozom” jellegére a kiadóba.

LAKÁS-BERLET

Közbéjárta bútorozott, erkélyes
szoba, ósszkomforttal, úrinék
kiadó. Ugyanott eszemény, vagy
gyermeknek felügyeletét vállalom.
Autóbuszmegálló a ház előtt.
- Köhnné, Párdess Katz,
Derech Hánszi Weizmann 123/4.

Új **OLÉKNÁK** engedélyny lakás-
és üzleti-közvetítési díjjal T.-A.-ban
és környékén. Forduljon az Smer
RINGEL Irodához, T.-A., Nachlat
Benjámin-u. 39., telefon 65713.

LAKASAT, ÜZLETIHELYISÉGET
bérbeadjuk, eladjuk gyorsan. For-
duljon bizalommal a Weinberger
Irodához, Tel-Aviv, Merkáz Báálé
Melech-utca 12. - Telefon: 64923.
(10-1, 4-7.)

Amud Hativuch Ltd.

Bné-Brák, Jerusálim 23.
ajánlat: zöldségüzlet Alkiba-
utca, 3.500.-; mesek 25 du-
nám föld és párdész, 3 szoba,
18.000.-; 2 szoba, Sikum Alet,
5.000.-; 2 szoba kiadó Rámát-
Gánban, II. em., 6.000.-; -
2 szoba, front, 9.500.-; 2 szoba
kiadó Rámát-Gánban, 7.000
font; 3 szoba eladó, 8.500.-; 3
szobás villa, 18.000.-; új
villák és lakások Rámát-Gán-
ban és Ené-Brákban.

LAKAS, ÜZLETIHELYISÉG a köz-
szert „EXPRESS” iroda útján.
Tel-Aviv, Merkáz Báálé Melech
5. sz. Telefon 65376 (10-1, 4-6)

LAKASAT bérbeadja, eladja gyorsan
és kedvezően Münz Elenberg
és Tsa útján, Tel-Aviv, Javne 34.
Tel. 62514 „Maldan”.

ALKALMIÉLAG ELADÓ 2 szobás,
összkomfortos lakás. Kider, Tel-
Aviv, Ben Jehuda 53. III. em.
d. u. 5-8-ig, szombaton egész
nap.

KÉT SZOBA-HALLOS LAKÁS,
bútorozva, huzamosabb időre ki-
adó. - Nőtleneknek ágyneművel,
esztét. ellátással. Rosenfeld Jenő,
Párdess Katz, Sikum Mizrachi,
blokk 11.

KERESÜNK HAVIBÉRÉS lakást
Petách-Tikva központjában, 1-2
szobás, bútorral, vagy anélkül.
Paldon, telefon 31411.

Eladó kétszobás, komfortos lakás,
II. em., harmadik szoba hozzá-
építési lehetőséggel, gyümölcsös-
kert, mácszás, 7000.- font. -
Cim: Rámát-Gán, Hászár Mosco-
utca 63., Landau.

Bútorozott szoba kiadó, Diamant
Tel-Aviv, rechov Hábitsehon 15.
(Délután 3-4-ig.)

JERUZSÁLEMBEN LAKASOK,
párnásak Blechner Átál, Hotel
Zion, Fogad 10-12, 4-6.

ELADÓ modern skunklakás, két
szoba-hall összkomforttal. Schwarz
József, Rámát-Zeév, Sikum Szék,
Natanja.

Közbéjárta szoba, Tel-Aviv
központjában, azonnal kiadó.
Tel-Aviv, POB 4227. „Központ-
ban”.

IRAS - TENYÉR
alaplán
TANACSOT AD:
SANNDRA
- ET-AVIV -
235. DIZENGOFF 235.
Magyarul is tud. - Vasárnap
hétfő, kedd, szerda 11-19 óráig

ALLÁS

FOGLALKOZÁS
SZAKACSNOT KERESÜNK
azonalra, magyar konyha részé-
re. Jelentkezés 5-7 között: Com-
mercial espresso, Tel-Aviv, Jaffa-
Tel-Aviv-út 9., udvarban, Bét
Romano.

Elárulónőt

vagy
elárulót
KERESÜNK
KISSINGER
a finom textiliák
JERUZSALEM,
Ben Jehuda 1.

Keresek **NŐI FODRASZNÓT** és
manikűrösöt. Somo Baby, Bét
Patrik, Chedera.

VARRNI TUDÓ LANYT FEL-
VARRUNK. Péniszóly-munkában
gyakorlottak elcsónban. Tel-Aviv,
Dizengoff 160, szoterés, Lyon.

Élcsónszályu, öndító
varrónőt, kosztüm- és
kabát-szabót, kézilányokat
felveszünk.
Bemutatókészi idő: 4-6 óráig
SZALON BUDAPEST
Tel-Aviv, Allenby-út 28. sz.

KANTOR elhelyezkedne kötné-
pekre Tel-Aviv környékén. Klein,
Petách-Tikva, Mohlober 11.

ÖZERETET KERESÉK, aki ro-
mánul is tud, esztét. bentakás-
sal. Ruh, rech. Mose Ben Ezra 10,
Somo Hámelech, Tel-Aviv.

Gyakorlott
**eladás-
vezetőnőt**
keresünk
NŐI KONFEKCIÓHOZ
Ajánlkozás írásban a követ-
kező címre:
Dr. H. Birenbaum,
T.-A., Tochnit Balti-
more 11., vagy tele-
fonon: 24006
d. u. 12.30-1.30 között

Perfekti **VARRÓNÖKET** keresünk
gyermekkonfekcióhoz. „ERO”, Tel-
Aviv, Joma Hávivi-u. 40.

Megélhetős
adománybeszedőknek
részletmunka is.
Jelentkezni: Tel-Aviv,
rech. Jaffo - Tel-Aviv 35.,
szoba: 3., reggel 8.30-9.30
között.

KELLEMESSHANGU baál-mu-
szaf, baál-tekija, nagyünnepeken
előmádkozna. Gantz Noach, Kfar-
Chászidim.

MELLTARTÓ-KÉSZITÉS üzeme-
k, vagy otthoni munkára, át-
adó. Közlebeli: Telefon: Tel-Aviv
61040.

KÜLONFELE

SZOBAFESTÉS és **MÁZOLAS**
a legköltségesebb kivitelben ké-
szítünk **GEIGER** és **GLANZ**
festék. Tel-Aviv, Felerberg-u. 24.
és Mapu-u. 19. Telefon 10-12,
4-6-ig 27948.

BODOR ORTOPEDIA, Tel-Aviv,
Ben Jehuda 48/a. Fűzők, sérv-
kötékek, mellprotézis, plasztikbő-
tök mértékre, gumaharisnyák.

HOTEL - PENSION SEMADAR
Jeruzsálem, Mosáv Gernántel, tel.
3753, az uszoda mellett. Teljes
napi ellátás 10.- font. Hétkén-
tente. Magyar konyha.

MUFOGOSRT JAVITOK OLCSÓN,
gyorsan, garatálva. Tel-Aviv,
Keren Kajemet 29., Ben Jehuda
sarak.

Dr. DIEL, Dr. Rosen orthopéd
építők - szandálok nagy választék-
ban, kedvező áron. „Katz”, Tel-
Aviv, Sheinkin-u. 44.

Bútorszállítás, beraktározás és
csomagolás: **OREX TRANSPORT**,
JERUZSALEM, Ben Jehuda 6. z.
Telefon 2783.

Allenby központjában irodahelyi-
ség, telefonnal és tükével, keres-
gylári képviseletet vagy egyéb meg-
felelő kombinációt. - Ajánlatok:
Tel-Aviv, POB. 2922. „No 635”
jellegére küldendők.

KERESÉS

TANUKAT KERESÉK 100/10/5
múszos szabóból, Bánya, Sáros-
patak, esetleg Husztól. Stock-
berger Simson, Kirját Motzkin,
Chama Szenes blokk 21/12.

BUDAPEST Király-u. 24/25
esillagos házból keres tanukat
Stockberger Simoné (Koppel
Szidi), Kirját Motzkin, Szenes
Chama blokk 21/12.

Keresek tanukat kölcsönös igaz-
ozásra, akik velem voltak 1942
októbertől Galántán, Orgoványi
lőtéren, Pahin és onnan Borba.
Cim: R o g n e r Smuel, Chedera.
Szimtat Tarna, Bét Goldenberg.

1940 július 5-én bevonultam Kis-
lőröcsre, később Kiskunfélegyháza.
1941. Tamási és Kiszombor, 1943
nyarán Hódmezővásárhely, 1944
Komárom, Isaszeg, Budapest.
Árcna 04, 1945 gettó-tanukat ke-
resek kölcsönös igazolásra. Adler
Mihály, Kfar-Szabá, Ovéd Ben-
Clon 16.

Múszosokat keresek kölcsönös
igazolász végett, akik 2/2 múszos
szabóban voltak Sárospatakon.
Bevonulási hely Komárom. Spiel-
mann Mencheim, Mávikim, Doár
Chof, Askelon.

Keresek múszos tanukat a budai
Goldberg gyárból 1943 októbertől
1944 októberig; továbbá Klein
Sándor, Méir és Zoltán fiaimnak
Váceről Auschwitzba való deportá-
lásáról. Klein Efrájim, Petách-
Tikva, Tel-Cháj 6.

TAUBER IGNACÓT Gyergyó-
szárhelyről - Kolozsvártól de-
portáltak Auschwitz - Buchenwald-
ba. Aki tud róla, kérem, értesít-
sen. Tauber József, Kibuc Jagur.

A JAD VASÉM

„Magyar” osztályra felhívja
azokat, akik az alábbi hit-
közlegekben az 1944-es esz-
ményekről adatokat tudnak
szolgáltatni, szíveskedjenek
címetük közölni:

Abony, Balassagyarmat, Beled,
Csorna, Esztergom, Hégyész, Kas-
loca, Kapuvár, Keszthely, Kis-
kunfélegyháza, Mezőkövesd, Mo-
son, Mór, Olaszliszka, Szentes és
Tapolca.
Jeruzsálem, postafiók 94.

HAIFAI

APRÓHIRDETESEK

FRISSTISE FEL fakult, sza-
kadó nyári garderojból prima
mosógányból készült, lepkelöny-
nyl amerikai ruhákkal. Nagy
választék, hetenként felrészített
raktár. Szoldi Árak. Lea szalon,
Haifa, Bialk 9.

HAIFAI KÜTÖNGÉ, OLCSÓN
EBEDEL Szabolcsné háztelkező-
jében - köser -, Hámámál-utca
39/em.

KOMPLETT háromszobás, nagy
hálószobával lakás Jaffa-ut-
ca (bevezetett szabóság, de al-
kalmas bármely célra, főképpen
étkezőnek) átadó. Grünberger,
Haifa, Schapira 13.

GAZTUZHELYET, gázcsót, jó
állapotban, venni. „Göz” je-
llegére a haifai fiókkiadóba, Schap-
ira 13.

KETTŐSZOBÁS-HALLOS, mo-
dern lakás Kfar Atá központja-
ban eladó. Cim: Grünberger, Haifa,
Schapira 13.

SAJÁT KÉSZÍTMÉNY lepedő
3.800; kispárna 1.-; nagypárna
2.500; kőtenyér 1.-, stb. Kirját
Bialk, Hermon 10.

MASFELSZOBÁS-összkomfortos,
elsőemelt lakás, Szabánia köz-
pontjában, eladó. Mermelstein,
Kirját Bialk, Gefen 55.

TARSAT keresek, vagy teljesen
átadom - betegség miatt -
nagy mákelet-, zöldség-, italüze-
metet. Tira Sat, Iticsohn má-
kelet.

LAKASOK, 5.500.-; 2 szoba-hall
9000.- + 1500.- jelzőlog, vagy
kiadó 7500.-. Sternberg & Sohn,
Haifa, Herzl-u. 29. Telefon 67317,
83260 (Maldan).

**AMERIKAI GSZI DIVATÚJDON-
SAGOK** ERKEZTEK. Prima cot-
ton női- és gyermekruhák olcsó
kifizetésre. Haifa, Hechaluc 34.,
udvari félmelet.

Közbéjárta kis szobát ke-
resek bútorral, vagy üresen. „Ma-
gnós” jellegére, Új Kelet, Haifa,
Schapira 13.

TIVONBAN egyszobás, komfortos,
kölcsönözés lakás azonnal átadó.
Sikum Otin 13/13, Bruck.

ANGOL NYELVET TANITOK
legújabb, nyelvtan nélkül társal-
gást módszerrel. Haifa, POB 4004,
„Angol”.

Cur-sólomá (már kijelölt) telek
olcsón eladó. Sebón, Haifa, Be-
cálél 13.

KIS HELYSÉG, kitűnő helyen,
átadó. Alkalmas órásnak, fordító-
irodnának, vésnöknek, vagy kispá-
rosnak. Gál, Haifa, Bialk-u. 7.

HARISNYASZEMFELSZEDŐ gé-
pek eladása jótállással, betanít-
ással. Gálmál, Haifa, Bialk 7.

ATADÓ hat év óta jól be-
vezetett amerikai ruházatot, 1 1/2
szobás lakással, téli-nyári ru-
készléssel - szimpatikus, hoz-
záértő egyének. Birto megéne-
tés. Lea szalon, Haifa, Bialk 9.

Helyszúke miatt KIARUSÍTÁS MINDEN
ELFOGADHATÓ ÁRON
• Múntás cotton 3.250, most 2.- font.
• Egy méter 4.250-es cotton most 2.500.
• Déltűnti- és esztélyruha anyagok, elegáns cotton, shantung,
kásánir és selyem-anyagok, exclusive múntákban. - Dös
választék szoknyaanyagokban.
LEA TEL-AVIV, Allenby-út 85 I. emelet Ugyel-
Eckmann-ház, udvarban 85 jen a cégtáblára

Előzetes értesítés

A MAGYARORSZÁGI és ERDÉLYI NOÁR HACIONI

TAGJAINAK

táborozásáról,
amelyet Nesz-Clonban, Givat Micháéiban rendezünk
szeptember 25-én, péntek délutántól, 26-án szombat
délutánig és amelyen résztvesznek:

a debreceni és szegedi gyermekotthonok; a Falk Miksa-utca,
Máczum-kört, Fehérvári-út, Vitez-utca, Nürnberg-utca, Lajos-
utca, Kelemen-utca, Dicsővár-utca; Mifke; Nagybányai út,
Budafoki-ú., Délibáb-ú., Jókai-utca, Erzsébet körút, Síp-utca,
Király-utca, Hollán-utca kénk és plúgák; a debreceni, Balston-
boglári, Bodajki, Herendi, Enesi, Svábhelyi hachársák; Kápol-
násnégyk, Almásifűtő; a debreceni Kvecát Hápoel és a Kvecát
Alját Noár (Sajó), stb. tagjai.

AZ ELŐKÉSZÍTŐ BIZOTTSÁG,
F. O. B. 4397, TEL-AVIV.

**Asz izraeli rádió magyar adá-
sai: 19.15 órákor a 33.3 méteres
rövidhullámra, 21.45 órákor a 640,
422.5 (Jeruzsálem) 292 (Haifa)
középhullámhosszon hallhatók.**

PENTEK
6.30: Mäh tovu, 6.35: rövid
hírek, 6.37: torna, 6.47: zené-
óra, 7: hírek, 7.17: hanglemezel,
7.45: izraeli dalok, 7.58: rövid
hírek, 11: Csajkovszkai: Melodia;
Mozart: Verseny három zongorá-
ra, zenekari kísérettel, F-dúr;
Prokofjev: részlet a „Romeo és
Julia”-ból; Debussy: Tarantella;
Enescu: Román Rapszódia, a-dúr,
12: hanglemezel, 12.45: Vivaldi,
Concerto hegedű- és brácsára,
12.15: gyermekszok, 13.30: hírek,
13.45: Hová menjünk sabbátkor?
13.50: könnyű zene, 15.30: káb-
bát sabbát műsor, 16: ifjúsági
műsor, 17: rövid hírek, - 17.10:
klasszikus zene kívánságműsora:
Liszt: II. Magyar Rapszódia; Ber-
lioz: Fantasztikus Szimfónia, -
19.15: másorsámetetés, 20: „Az
ember útja”, Ráfál Bésán és
Ruth Boni összállításában, -
20.30: zenesámok, 21: hírek, -
21.15: Mozart: Divertimento, D-
dúr; Stravinsky: „Tűzmadár” -
szvit, 22.30: tánczene, 23: hír-
szövegfoglalás, 23.10: tánczene és
24: Hatikva.

A hadsereg műsora
18.03: Szimfonikus táncok, -
18.30: kedvelt dalok kívánság-
műsora, 19.10: Mozart: Don Gio-
vanni” nyitány; Brahms: Szimfo-
nia, F-dúr, 20.100: Calypso-slá-
gerek, 20.40: Josua Bertonov Sa-
lom Aléchem hőseit szólaltatja
meg, 21.15: Kol Porter: „Csökölj
meg Kitty”, zenés színdarab, -
22: tánczene.

SZOMBAT
7.30: Adon olám és klasszikus
zene, 8.30: hírek, 8.50: könnyű
zenei műsor, - 9.45: hanglemez-
műsor, 10.30: Auber: A portici
néma - nyitány; Gershwin: Rap-
sodie in Blue; Chopin: Nocturno;
Borodin: Poloveci táncok, 11.15:
„Hármán egy csónakban”, tarka
műsor, 12.15: izraeli dalok kíván-
ságműsora, 13: népdal-egyveleg,
13.30: hírek, 13.40: cházandalok,
15.30: szórakoztató zene, - 16:
Haendel: Eszter - nyitány; Diego
Ortiz: Szvit brácsára;

Palesztinai menekült-hadsereg felállítását javasolja Egyiptom

Tunisz nem tartja elegendőnek a megrovó határozat visszavonását az Arab Ligába való visszatérésére

Casablanca, (IFP). — Az Egyesült Arab Köztársaság küldöttsége tegnap benyújtotta javaslatát arról, hogy alakítsanak külön szervezetet, amelynek célja a palesztinai arab menekültek hadseregének felállítása lenne. A javaslat ismételés ki hangsúlyozza a palesztinai jogát arra, hogy maguk döntsék sorsukról. A „cionista terjesztékést” támadva a beadvány megállapítja, hogy Izrael a visszavonuló imperializmus helyét foglalja el Afrikában és Ázsiában. Azt is javasolja az Egyesült Arab Köztársaság, hogy az Izraelbe irányuló aliját helyezzék az UNO felügyelete alá. Végül a javaslat megállapítja, hogy az Éjlát öböl arab felségterület.

Az Arab Liga tanácsának napirendjén az Izrael-ellenes bojkott megszigorítása is szerepel.

Tunisz tegnap közölte Abdul Chalek Haszunával, az Arab Liga főtitkárával, hogy az általa legutóbb tett békítési kísérletek nem elegendők arra, hogy Tunisz visszatérjen az Arab Ligába. Tunisz kormányja a Haszunához intézett válaszlélemben üdvözli a Ligának azt a határozatát, hogy visszavonja Tunisz megrovását, amelyet 1958-ban határozott el. Fennáll azonban egy néhány probléma, főként az Egyesült Arab Köztársasággal fennálló ellentétek kérdése. A tuniszi válságjelzők mindenesetre megállapítják, hogy a megrovás visszavonása az első lépést jelentheti a Tunisz és az Arab Liga közötti kapcsolatok rendezése felé.

Az Arab Liga tegnap elhalasztotta a tárgyalást az algériai harcokról, Eisenhower és De Gaulle elnökök tanácskozásainak befejezéséig. A Liga tanácsának köréből közlik, hogy maga az algériai szabad kormány kérte a kérdés tárgyalásának elhalasztását, mert azt hiszik, hogy a párizsi tárgyalások eredményeként a helyzet megváltozhat.

Abdul Chalek Haszuna, a Liga főtitkára hír szerint jegyzéket kapott „az algériai nemzeti mozgalomtól”, amely az algériai szabad kormányal versengő forradalmi szervezet. Ez az alulírott arra figyelmezteti Haszunát, hogy szintén joga

Aláírják a szerződést az asdodi kikötő építésére

Az országfejlesztési minisztériumban tegnap aláírták a szerződést egy amerikai vállalattal az asdodi mélykikötő építésére. A szükséges tervek elkészítése egy évig fog tartani és egymillió fontba kerül. Ebben már benne van a kikötőhöz vezető vasútvonal építésének a terve is. Magának a kikötőnek az építése — az előirányzat szerint — 35 millió fontba fog kerülni.

● A kubai állami főügyész elfogató parancs kiadását kérte Rafael Trujillo tábornok, a Dominikánus köztársaság elnöke ellen azon vád alatt, hogy összeesküvést szőtt Fidel Castro kormánya ellen.

van a Liga támogatására és hogy az ugynevezett szabad kormány előnyben helyezése egyet jelent „politikai büntény támogatásával”. Az Arab Liga bizottságai tegnap megkezdtek tanácskozásait. A politikai bizottság napirendjén többek között Marokkónak az a javaslata is szerepel, hogy hívják össze csúcskonferenciára az arab államok államfőit.

Izraellel kapcsolatban a következő problémákat tárgyalják: a menekültek kérdése, az alijja problémája, különleges figyelemmel a romániai alijjára, Izrael tevékenysége Indiában, a cionista munka Lengyelországban és Franciaországban, valamint az Arab Liga bojkottbizottságának jelentése és javaslatai. Megtárgyalják az UNO napirendjét, különös tekintettel az arabokat érdeklő kérdésekre, mint az algériai kérdés, a szomáli probléma és ezzel kapcsolatosan Abesszínia álláspontja, valamint az UNO karhatalmi csapatainak költségvetése. Ugyancsak megtárgyalják Marokkónak és Indiának azt a javaslatát, hogy vesgék fel az UNO-ban a Franciaország által a Szaharában tervezett atomrobbantási kísérletet.

A külügyi bizottság megállapította Izrael magatartását az UNO-közgyűlésen

Az algériai kérdésben és a szaharai atomrobbantás ügyében Franciaország mellett fogunk szavazni

Jeruzsálem, (Az Uj Kelet tudósítójától). — A Kneszet külügyi és hadügyi bizottsága tegnap ülést tartott, melyen a különböző állami UNO-közgyűlésekről és az Izraellel ezzel kapcsolatban érdeklő kérdésekről tárgyaltak. Az ülésen elhangzott vitát Golda Meír külügyminiszter foglalta össze a Izrael álláspontját ismertette a közgyűlés napirendjén szereplő kérdésekben, különösen pedig a szuezi hajózás szabadságának és az arab menekültek

letelepítésének kérdésében. A megbízható forrásokból származó információk szerint Izrael a 15-ikén megnyíló UNO-közgyűlésen Franciaország mellett fog szavazni az algériai kérdésben. Ugyancsak Franciaország mellett fogja leadni szavazatát, ha olyan javaslat merülne fel, amely ellenzi azt, hogy a franciák felrobbantás első atombombájukat a Szaharában. Ugyanakkor Izrael támogatni fogja azokat, akik felvetik az UNO közgyűlé-

A Jeruzsálemi Egyetem Diáksága új tárgyalást akar a tandíjkérdésben

Nem fogadták el a diákszövetség által kötött megállapodást

A jeruzsálemi egyetem diáktanácsa nem tette magáévá azt az egyezményt, amelyet az Agrarbizottság javaslata alapján a diákszövetség vezetősége és az egyetem igazgatósága kötött az idei tanévben. Az egyezmény ahhoz a feltételhez volt kötve, hogy azt a tanács jóváhagyja és a tanács nem azzal utasította vissza, hogy a szövetség

vezetősége vegye fel ismét a tárgyalások fonalát. A tanács felszólította a diákokat, ne fizessenek tandíj-előleget, amíg nem kerül sor az egyezmény jóváhagyására. A diákszövetség vezetősége még tegnap sürgőnyleg kérte Zalmán Arán közoktatásügyi minisztert a tárgyalások újraindítására.

Az Izrael-ellenes földrajzkönyv nem volt kötelező tananyag az arab középiskolákban

— állítja a közoktatásügyi minisztérium

A közoktatásügyi minisztérium szóvivője tegnap megcáfolta azt a hírt, mint-ha Eliasz Muamed názáreti arab tanár Izrael ellen uszító földrajzkönyve kötelező tananyag lett volna az arab középiskolákban. A szóvivő állítása szerint a könyvet csak a názáreti iskolákban használták 1957 szeptemberétől 1959 áprilisáig, amikor a tanügyi hatóságok felfedezték a könyvben foglalt uszító fejezeteket és betiltották annak használatát.

pábeszes „sidóknak van joguk alijjára, mert csak ők jönnek ide vallási okokból, azonkívül pedig Izrael térképét nem a mai, hanem az UNO által 1947-ben megállapított felosztási határok alapján jelölték meg, amelyek az arab államok nem ismertek el annak idején. A minisztérium nyilatkozata nem válaszol arra a kérdésre, hogy miképpen nem vették észre az illetékes tanügyi hatóságok az inkriminált földrajz-könyv használatát két éven keresztül.

Eisenhower Franciaországban

(Folytatás az első oldalról) lett azt a tény, hogy Eisenhower mégis megjelent a tanácsülésen, a kis államok felé mutatott gesztusnak tekintik. Eisenhower megbeszélést folytatott Antonio Segni olasz miniszterrel is. A két órán át tartó tárgyalásról kiadott nyilatkozat azt közli, hogy azon főként a leszerelés problémájáról tanácskoznak. A két államférfi kihangsúlyozta, hogy a Nyugatnak mindent meg kell tennie a béke fenntartására, elhatározták, hogy folytatják a közös erőfeszítéseket egységes politika folytatására a NATO keretében. Végül a kommuniké

azt közölte, hogy Eisenhower és Segni folytatni fogják tanácskozásait szeptember 30-án, amikor az olasz miniszterelnök az Egyesült Államokban lesz. Az amerikai külügyminiszteriumnak Párizsban tartózkodó szóvivője elmondta, hogy Eisenhower és Segni tárgyalásain szó volt a német kérdéseiről, a csúcskonferencia kilitásairól, a kommunista Kinával szemben követendő politikáról, valamint gazdasági kérdésekről és a szövetségesek közös külpolitikai vonalának megállapításáról.

Christian Herter amerikai külügyminiszter egybeként ma tárgyalni fog Fatim Zorru török és Evangeosz Averoff görög külügyminiszterrel. A megbeszélés a görög és török miniszterek kérésére jön létre. Eisenhower elnök ma befejezi párizsi tartózkodását és Skóciába repül, hogy kipihenje európai körútjának fáradalmait, mielőtt visszatér az Egyesült Államokba.

tétel az arabokat érdeklő kérdésekre, mint az algériai kérdés, a szomáli probléma és ezzel kapcsolatosan Abesszínia álláspontja, valamint az UNO karhatalmi csapatainak költségvetése. Ugyancsak megtárgyalják Marokkónak és Indiának azt a javaslatát, hogy vesgék fel az UNO-ban a Franciaország által a Szaharában tervezett atomrobbantási kísérletet.

Azon javaslat felől is tárgyalni fognak, hogy az Arab Liga irodát nyisson Törökországban. Az arab propaganda költségvetésének felezésére többek között bélyeg kiadását hozták javaslatba.

Dr. DÉNES BÉLA TEMETÉSE

Tel-Aviv, (Az Uj Kelet tudósítójától). — Nagy részét melletti fojt le tegnap délután Dr. Dénes Béla temetése a kirját-sauhi temetőben. A korán elhunyt cionista vezetőember és publicista felett Báruch Noj, a Mápáj országos vezetőségi tagja mondta az első gyászbeszédet a Hadassza-kórház előtti térségen, egyben párt nevében méltatta dr. Dénes Bélának a magyar mozgalom „ászir Cionjának” érdemét.

hessen és hogy kitejesegett, nagyvonalu életútját befut-hassa. A kántor imája után vállra emelték Dénes Béla koporsóját és a gyászoló tömeg kíséretében a nyitott sírhoz vonultak. Az elhunyt után dr. Weisz Oszkár ügyvéd a barátok nevében, míg dr. Heller Imre a Mápáj magyar tagozata nevében mondott utolsó Isten-hozzádót a korán elhunyt cionista vezetőembernek és a jóbarátjának.

A „áddis ima után a temetési menet megindult a kirját-sau” metó felé, amelynek szertartástermében dr. Berg József rabbi mondott gyászbeszédet dr. Dénes Béla koporsója felett. Beszédében dr. Berg, mint a magyar cionizmus nagy harcosát, a magyar zsidóság fardadhatatlan ostorozóját és buzgó tanítómesterét állította mintaképül Dénes Bélát, aki „ette népét és mindenekfelett szerette az országot. Meleg szavakkal emlékezett meg dr. Berg dr. Dénes Béla özvegyéről, akinek áldozatos élete tette lehetővé férjének közéleti munkásságát, ő segítette hozzá, hogy egy ideálakkal teli életet él-

Dr. Berg József káddisimájával ért véget a temetési szertartás.

Felavatták az éjláti rendőrséget

Bechor Sitrit rendőrniszter jelenlétében tegnap felavatták az éjláti rendőrség állandó épületét. Az épület, amely 110.000 fontba került, a rendőrség technikai osztálya tervezte. Eddig a rendőrség Éjlát egyik bérházában volt elhelyezve. A felavatási ünnepségen B. Sitrit miniszter közölte, hogy Éjlát bünyözési statisztikája egyike a legalacsonyabbaknak az országban.

EZER HAZAT ÉPITENEK JERUZSALEM ÖVÁROSÁBAN A MENEKÜLTEK RÉSZÉRE

London, (IFP). — Iszlach Nasasibi, a jordániai fejlesztési iroda titkára tegnap bejelentette, hogy a jeruzsálemi övárosban ezer házat fognak építeni az arab menekültek számára. Az építkezést az UNO menekültügyi vezetője ügynöksége pénzezi.

nekültek ügyének irányítására. Jordánia hajlandósága a menekültek végleges letelepítésére az első jelentős lépés arab részről a menekültek konstruktív megoldására. Jordániának erre azért van szüksége, mert a menekültek képezik lakosságának többségét. A többi arab államok azonban ellenzik ezt a tervet, mert a menekültek végleges megoldása kivénné kezükből az Izrael elleni egyetlen hatásos propagandafegyvert.

Újabb botrány az arab ügyvédkongresszuson

Nasszer és Kaszem hívei tegnap is összeverekedtek

Beirut, (IFP). — Tegnap reggel újabb összeütközések történtek az arab jogászok konferenciáján. Mint ismeretes, tegnapelőtt a rendőrség kellett segítségül hívni a verekedő ügyvédek szétválasztására és akkor elhatározták, hogy a konferenciát 24 órával elhalasztják. A tegnapi tárgyalások során a halálbüntetés problémájáról folyt vita, amikor egy fiatal ügyvédjelölt a

mikrofonhoz ugrott és támadó beszédet tartott Mahdaui ezredes, a bagdadi hadbírósg elnöke ellen. Ez újabb dühös veszekedést váltott ki nasszerista és Kaszem-párti elemek között és megint verekedés kezdődött. A rendőrséget is kihívták, amely szétválasztotta a dulakodókat. Az ülést az esti órákra halasztották.

A kiszabadult fegyencek megfenyegették a segítő-egyesület elnökét

mert nem ment el a gyűlésre, amelyen az ő sorsukról tárgyaltak

Kilenc szabadlábra helyezett bűnöző a tegnapi virradó éjjel „felvonult” Aser Chászín, az észak-afrikai olék szervezete elnökének házához és megfenyegették előbb a feleségét, majd őt magát, hogy ellátják a bajját, ha nem lesz segítségükre az elhagykedésükben.

ki is megígérték, hogy ellátják a bajját. Chászín telefonon kihívta a rendőrséget, amely a két bűnöst letartóztatta, míg hét társukat kihallgatásuk után elengedték.

Az osztrák nagykövet átnyújtotta új megbízólevelét

Ernest Lügemayer, aki eddig követi rangban képviselte Ausztriát Izraelben és most nagyköveti rangra emelték, tegnap adta át új megbízólevelét. Az ünnepélyes aktsuson jelen volt Golda Meír külügyminiszter és Walter Ejtán külügyi államtitkár. Üdvözlőszavaiban az osztrák nagykövet megemlítette, hogy aki ebben az országban él, meggyőződhetik a „bécsi” Herzl Tivadar híres szavainak igazáról: „Ha karjátok, nem mese”. Válaszában Jicchák Ben Cvi államelnök megállapította, hogy a két ország külügyminisztériumainak határozata a követségeknak nagyköveti rangra való emeléséről ismételt bizonyítéka az Izrael és Ausztria közötti baráti kapcsolatoknak.

HOH FOGADOEST
Mándi Gyula,
a világhírű futballtréner tiszteletére szeptember hó 5-ikén, szombat este 8 órakor a HOH Hájárkon utca 61. szám alatti kulturteremben.

Nyerni is fog, élvezni is fog

Ha megveszi a Mifál Hápájusz sorsjegyet a 19 1959 száma sorsolására, amely szeptember 10-ikén lesz, akkor részt vesz:
● a rendezés, a pót- és a tartalék sorsolásban
● a sorsolást szertartáson, amelyet Tel-Aviv jubileum kiállításán tartanak meg, utána pedig Dzsagan és Schumacher komikusok előadása, a „Bácsi, ismeri magát” című műsorában
● ugyanaz nap este 7 óráig 50 százalékos kedvezményt kap a Tel-Aviv jubileum kiállítására szülő belépőt, árából és részt vesz a kiállítás által rendezett ingyenes helikopter-repítés sorsolásában.
Százezer és még ma vegy Sorsjegyet.

Ulámé »Tel-Aviv«
AZ ORSZÁG LEGSZEBB TERMEI
Hámászgér 8. („Sevág” iskolával szemben) tel. 33170
כשר למוריין
Elfogadnak rendeléseket esküvőkre, bár-miövákra, összejövetelekre, gyűlésekre, stb.